

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Κοινωνικές Διακρίσεις, Μετανάστευση και Ιδιότητα του Πολίτη

Πολιτικές ένταξης μεταναστών. Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η περίπτωση του Νομού Κορινθίας.

Αικατερίνη Στελέτου

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

Καρύδης Βασίλειος, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Σπυριδάκης Μάνος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Καφετζής Παναγιώτης, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Κόρινθος 2018

Τίτλος μεταπτυχιακής διατριβής:

Πολιτικές ένταξης μεταναστών. Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η περίπτωση του Νομού Κορινθίας

Copyright © Αικατερίνη Στελέτου, 2018.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας μεταπτυχιακής διατριβής, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της διατριβής για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Περιεχόμενα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	5
ΣΚΟΠΟΣ	5
ΣΤΟΧΟΙ	6
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
ABSTRACT	7
ΜΕΡΟΣ Α΄:ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	8
1.1 Το φαινόμενο της μετανάστευσης.....	8
1.2 Ορισμός και είδη μετανάστευσης.....	9
1.3 Διάκριση μεταναστών	11
1.4 Αίτια μετανάστευσης.....	12
1.5 Η Ελλάδα ως χώρα αποστολής μεταναστών.....	13
1.6 Η Ελλάδα ως χώρα υποδοχής μεταναστών.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	16
2.1 Έννοια μεταναστευτικής πολιτικής.....	16
2.2 Θεσμικό πλαίσιο μετανάστευσης στην Ελλάδα.....	16
2.2.1 Νόμος 1975/1991	16
2.2.2. Νόμος 2910/2001	17
2.2.3. Νόμος 3386/2005	17
2.2.4 Νόμος 3536/2007	18
2.2.5 Νόμος 3838/2010	19
2.2.6 Νόμος 4251/2014	19
2.2.7 Νόμος 4375/2016	20
2.2.8 Νόμος 4540/2018	21
2.3 Μεταναστευτική πολιτική των ευρωπαϊκών χωρών	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο : ΈΝΤΑΞΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ	22
3.1 Έννοια ένταξης μεταναστών.....	22
3.2 Παράγοντες ένταξης.....	24
3.3 Διαδικασία ένταξης.....	24
3.4 Μοντέλα ένταξης μεταναστών.....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ	25
4.1 Διαδικασία εξυπηρέτησης των μεταναστών από την τοπική αυτοδιοίκηση.....	25
4.2 Τοπική αυτοδιοίκηση και πολιτική ένταξη.....	26
4.3 Προβλήματα για την ομαλή ένταξη μεταναστών.....	28

4.4 Υπηρεσίες μιας στάσης (One Stop Shop).....	29
4.5 Συμβούλια ένταξης μεταναστών- περιγραφή και στόχοι	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο : Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	31
5.1 Περιγραφή του Ν. Κορινθίας.....	31
5.2 Η μεταναστευτική ροή στο Ν. Κορινθίας.....	31
5.3 Υπηκοότητες μεταναστών στο Ν. Κορινθίας	35
5.4 Διαχείριση αδειών διαμονής από το υπουργείο μεταναστευτικής πολιτικής για το Ν. Κορινθίας	39
5.5 Διαχείριση παράτυπων αλλοδαπών-προαναχωρησιακό κέντρο κράτησης αλλοδαπών στην Κορινθία	41
5.6 Επίπεδο εκπαίδευσης αλλοδαπών στο Ν. Κορινθίας	45
5.7 Απασχόληση αλλοδαπών στο Ν. Κορινθίας.....	46
ΜΕΡΟΣ Β΄	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο : Η ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ	51
6.1 Σκοπός της έρευνας και ερευνητικά ερωτήματα.....	51
6.2 Σημαντικότητα της έρευνας.....	51
6.3 Θεωρητική μεθοδολογική προσέγγιση της έρευνας.....	52
6.4 Ερευνητικό πλαίσιο και μεθοδολογικό εργαλείο	53
6.5 Συνεντεύξεις	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο : ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ.....	54
7.1 Αρμοδιότητες της Τ.Α.....	54
7.2 Δράσεις ένταξης μεταναστών	57
7.3 Σχέσεις τοπικής κοινωνίας με μετανάστες	61
7.4 Εθνικές πολιτικές σε τοπικό επίπεδο.....	72
7.5 Καλές πρακτικές της τοπικής αυτοδιοίκησης στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών	73
7.6 Συμβούλια ένταξης.....	79
7.7 Ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης.....	80
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	82
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	84
Παραρτήματα	91
Συντομογραφίες.....	91
Οδηγός Συνέντευξης.....	92
Συνεντεύξεις.....	93

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Βασίλειο Καρύδη, καθηγητή του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής τόσο για την καθοδήγηση του και την πολύτιμη βοήθεια του καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας αλλά και των σπουδών μου.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες, οφείλω και σε όλους τους διδάσκοντες, του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, που συνέβαλαν στην ολοκλήρωση των σπουδών μου.

Ακόμα, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους υπεύθυνους των δομών από τους οποίους πήρα συνέντευξη και συγκεκριμένα την προϊσταμένη και τους υπαλλήλους του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών Κορινθίας, τους εργαζομένους στο τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορινθίων, τους εργαζομένους του τμήματος Κοινωνικής Πρόνοιας Δήμου Κορινθίων, τον εκπρόσωπο του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Κορινθίων, τον εκπρόσωπο του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Λουτρακίου- Αγίων Θεοδώρων και τον διευθυντή του ΣΔΕ Λεχαίου καθώς με δέχτηκαν στο χώρο τους και ήταν αρκετά πρόθυμοι να με βοηθήσουν στην έρευνα μου.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους εκπροσώπους στη Διεύθυνση Διαχείρισης Μετανάστευσης στο Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας που μου διέθεσαν στατιστικά στοιχεία για το ερευνητικό τμήμα της εργασίας μου.

Τέλος, ευχαριστώ θερμά την αγαπημένη μου οικογένεια και όλους τους φίλους μου για τη συμπαράστασή τους, την πολύτιμη βοήθεια τους καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μου και τη συγγραφή της εργασίας μου.

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να μελετηθεί ο ρόλος που διαδραματίζει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην ομαλή ένταξη των μεταναστών στο Νομό Κορινθίας.

ΣΤΟΧΟΙ

Στόχοι της παρούσας εργασίας είναι:

- Να μελετηθεί το μεταναστευτικό φαινόμενο
- Να παρουσιαστούν τα δημογραφικά στοιχεία του μεταναστευτικού φαινομένου στο νομό Κορινθίας
- Να παρουσιαστεί ο τρόπος που παρεμβαίνει η τοπική αυτοδιοίκηση στην ένταξη των μεταναστών στο Νομό Κορινθίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία αποτελείται από οκτώ κεφάλαια στα οποία διερευνάται ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην ένταξη των μεταναστών στο Νομό Κορινθίας με συνδυασμό ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας και χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος, αποτελεί το θεωρητικό πλαίσιο και αναφέρεται γενικά στο φαινόμενο της μετανάστευσης και ειδικά στην παρουσίαση του φαινομένου στο Ν. Κορινθίας. Το δεύτερο μέρος της εργασίας, το ερευνητικό παρουσιάζει τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήχθη μέσω συνεντεύξεων σε εργαζομένους της τοπικής αυτοδιοίκησης του δήμου Κορινθίων σχετικά με το ερώτημα που αφορά την επίτευξη ή μη της ένταξης των μεταναστών μέσα από τον λόγο των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο μεταναστευτικό φαινόμενο, στον ορισμό, στα είδη μετανάστευσης, τις κατηγορίες μεταναστών και ιστορική αναδρομή.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο της μεταναστευτικής πολιτικής στην Ελλάδα.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται η έννοια της ένταξης των μεταναστών.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην τοπική αυτοδιοίκηση σε σχέση με τη μετανάστευση.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται μια ποσοτική μελέτη της μετανάστευσης στο Ν. Κορινθίας.

Στο έκτο κεφάλαιο γίνεται μια ποιοτική έρευνα για το ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης στην ένταξη των μεταναστών με τη μέθοδο της συνέντευξης.

Στο έβδομο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση των συνεντεύξεων

Στο όγδοο κεφάλαιο παραθέτουμε τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την έρευνά μας.

ABSTRACT

This work consists of eight chapters in which the role of local government in the integration of immigrants in the Prefecture of Korinthia is investigated by combining quantitative and qualitative research and is divided into two parts. The first part is the theoretical framework and refers generally to the phenomenon of migration and especially to the presentation of the phenomenon in N. Korinthia. The second part of the paper, the research, presents the results of the survey carried out through interviews with local government employees in the municipality of Corinth on the question of whether or not immigrants are integrated through the speech of the local authorities.

In the first chapter, reference is made to the phenomenon of immigration, definition, types of migration, categories of migrants and historical retrospective.

The second chapter refers to the institutional framework of immigration policy in Greece.

The third chapter analyzes the concept of integration of immigrants.

In the fourth chapter, reference is made to local government in relation to immigration.

A quantitative study of immigration in the Prefecture of Corinthia is made in the fifth chapter.

In the sixth chapter there is a qualitative survey on the role of local government in the integration of immigrants through the interview method.

The seventh chapter analyzes the interviews

In the eighth chapter we set out the conclusions that come out of our research.

ΜΕΡΟΣ Α΄:ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

1.1 Το φαινόμενο της μετανάστευσης

Η μετανάστευση αποτελεί, ένα σημαντικό φαινόμενο της ανθρώπινης ζωής. Από καταβολής κόσμου, ο άνθρωπος μετακινείται από τόπο σε τόπο αναζητώντας πιο ευνοϊκούς τρόπους επιβίωσης. Πρόκειται για ένα δημογραφικό φαινόμενο το οποίο επηρεάζεται από ποικίλους πολιτικούς, κοινωνικούς και ιδεολογικούς παράγοντες και αυτό το καθιστά δύσκολο να υποβληθεί σε παρατήρηση καθώς εξελίσσεται διαρκώς.

Η ένταση των μεταναστευτικών ροών είναι μια αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο. Πολλές χώρες ανά τον κόσμο έχουν γίνει αποδέκτες μεταναστευτικών πληθυσμών. Το κίνητρο για την μετακίνηση αυτών των πληθυσμών είναι πληθώρα παραγόντων, όπως οι οικονομικές ανισότητες, οι κοινωνικές-πολιτικές αναταράξεις και οι περιβαλλοντικές καταστροφές. Η χώρα μας, όπως κι άλλες ευρωπαϊκές χώρες, δεν έμεινε ανέπαφη από αυτό το δυναμικό μεταναστευτικό σκηνικό. Μάλιστα από χώρα αποστολής τις δεκαετίες του '50 και του '60, μετατράπηκε στις αρχές της δεκαετίας του '90 σε χώρα υποδοχής μεταναστών. Η αντιστροφή της μεταναστευτικής ροής δημιούργησε στην χώρα μια νέα κοινωνική πραγματικότητα που επέβαλλε την ανάγκη διαμόρφωσης μια θεσμικά διαρθρωμένης μεταναστευτικής πολιτικής» (Καψάλης, 2003:23)¹.

Συνοπτικά η περίοδοι μετακίνησης των Ελλήνων κατά τη νεώτερη ιστορία της χώρας είναι οι εξής:

- α) Περίοδος πριν από το 1900: Η μετανάστευση κατευθύνεται κυρίως προς την λεκάνη της Μεσογείου, της Μαύρης Θάλασσας, την Αίγυπτο κ.λπ. και έχει σποραδικό χαρακτήρα.
- β) Περίοδος 1900 – 1921: Παρατηρείται μεταναστευτική κίνηση με αποκλειστική σχεδόν κατεύθυνση τις Η.Π.Α για λόγους κυρίως οικονομικούς και σχετική πληθυσμιακή πίεση
- γ) Περίοδος 1945 – 1950: Υπήρξε υποχρεωτική μετακίνηση για πολιτικούς λόγους 1.000.000 Ελλήνων περίπου προς τις γειτονικές χώρες του ανατολικού μπλοκ, σαν αποτέλεσμα του εμφύλιου πολέμου. Παράλληλα, υπάρχει μετακίνηση μέρους του πληθυσμού προς τις Η.Π.Α.

¹ Καψάλης-Λινάρδος Ρυλμόν,2005,Μεταναστευτική Πολιτική και Δικαιώματα Μεταναστών,22 Μελέτες, ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

«Την ίδια περίοδο επιστρέφουν από τα Βαλκάνια 15.000 περίπου Έλληνες» (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, 2000: 5)².

δ) Περίοδος 1950 – 1960: Παρατηρείται μετακίνηση Ελλήνων μεταναστών λόγω της ανεργίας και της υποαπασχόλησης στην χώρα, προς την Αμερική, την Αυστραλία και τον Καναδά. «Υπολογίζεται ότι κατά την διάρκεια της 10ετίας αυτής μετανάστευσαν συνολικά 312.000 Έλληνες, από τους οποίους 185.000 εκτός Ευρώπης» (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, 2000: 5-6).

ε) Περίοδος 1961 – 1973: Παρατηρείται γενικά, μεγάλη μεταναστευτική κίνηση προς την Ευρώπη. «Από τους 965.000 Έλληνες που εγκατέλειψαν την χώρα, οι 650.000 ή το 68% περίπου κατευθύνθηκε κυρίως προς την Δυτική Γερμανία και κατόπιν στην Σουηδία και το Βέλγιο» (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, 2000: 7)³.

στ) Περίοδος 1974 – Σήμερα: Αρχίζει η βαθμιαία κάμψη της μετανάστευσης ενώ, αντίθετα παρατηρείται ολοένα αυξανόμενη παλιννόστηση Ελλήνων μεταναστών. «Γενικά, έχει 12 παρατηρηθεί ότι οι Έλληνες που μεταναστεύουν στην Δυτική Ευρώπη προέρχονται κυρίως (70% περίπου) από τις αγροτικές περιοχές της Βόρειας Ελλάδας, ενώ οι Έλληνες που ξενιτεύονται στην Αμερική, τον Καναδά και την Αυστραλία προέρχονται κυρίως από την Νότια Ελλάδα και τα νησιά. Το μεγαλύτερο όμως, ποσοστό (60% περίπου) των Ελλήνων μεταναστών είναι άντρες από 15 – 44 ετών και το 55% - 60% απ' αυτούς πριν από την αναχώρηση τους ήταν στην χώρα οικονομικά ενεργοί» (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, 2000: 7)⁴.

1.2 Ορισμός και είδη μετανάστευσης

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής (Migration Policy Institute), «...μετανάστευση ονομάζεται η μετακίνηση πληθυσμών από έναν τόπο προς έναν άλλο με σκοπό τη μόνιμη ή ημιμόνιμη εγκατάσταση σε αυτόν»⁵ (πηγή: <http://www.migrationpolicy.org>, πρόσβαση 30/11/2017). Εναλλακτικά ως μετανάστευση (immigration), θα μπορούσε να οριστεί η είσοδος ή εισροή μεταναστών σε μία χώρα, δηλαδή

² <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM07/2001>

³ <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM07/2001>

⁴ <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM07/2001>

⁵ <http://www.migrationpolicy.org>

η άφιξη μεμονωμένων ατόμων ή ομάδων από την αλλοδαπή, για εγκατάσταση στη χώρα υποδοχής (Εμκε-Πουλοπούλου, 2007)⁶.

Ως μετανάστευση ορίζεται η μόνιμη ή προσωρινή μεταβολή του τόπου εγκατάστασης ενός ατόμου ή ενός κοινωνικού συνόλου . Ως συνεχής ροή προσώπων από και προς μία περιοχή η μετανάστευση είναι μία από τις τρεις βασικές δημογραφικές διαδικασίες. Είναι η διαδικασία εκείνη που συνεπάγεται τη μηχανική (ή τεχνητή) ανανέωση και φθορά ενός πληθυσμού, σε αντίθεση με τις άλλες δύο διαδικασίες (γεννητικότητα θνησιμότητα), που έχουν σχέση με τη φυσική ανανέωση και τη φθορά ενός πληθυσμού(Τσαούσης.1996:238).

Τα μεταναστευτικά φαινόμενα μπορούν να καταταγούν σε διάφορες κατηγορίες, ανάλογα με τα κριτήρια διάκρισης που χρησιμοποιούμε κάθε φορά. Οι σημαντικότερες διακρίσεις είναι οι ακόλουθες:⁷

- Με κριτήριο το κράτος διακρίνεται σε Εσωτερική ή Εξωτερική όπου «η μετανάστευση γίνεται στα όρια ενός Κράτους ή πέρα απ' αυτό» (Τσαούσης, 1985: 35)⁸.
- Με κριτήριο την πρόθεση μετανάστευσης διακρίνονται δύο μορφές η Εκούσια ή Αναγκαστική «με σκοπό να μειωθούν οι στερήσεις και ν' αυξηθούν οι απαιτήσεις των μεταναστών. Συχνά όμως λόγω των πολιτικών, θρησκευτικών ή άλλων διώξεων παρουσιάζεται το φαινόμενο της αναγκαστικής μετανάστευσης» (Τσαούσης, 1985: 37).
- Με κριτήριο την προβλεπόμενη διάρκεια παραμονής διακρίνεται σε Προσωρινή ή Μόνιμη όταν η μετανάστευση γίνεται σε ορισμένο χρονικό διάστημα, ανάλογα με τον χρόνο που απαιτείται για την διευθέτηση των υποθέσεων, καθώς υπάρχει πάντα η πρόθεση της επανόδου. Όταν η μετανάστευση είναι αδύνατον να καθοριστεί χρονικά ή είναι αβέβαιης διάρκειας και δεν υπάρχει πρόθεση επανόδου από τον μετανάστη, τότε θεωρείται μόνιμη. Σχετικά, η «Εθνική Στατιστική Υπηρεσία» της χώρας ορίζει σαν 7 προσωρινή την μετανάστευση σε μια χώρα του εξωτερικού για παραμονή μικρότερη από ένα έτος ή την

⁶ Εμκε-Πουλοπούλου, 2007, Η μεταναστευτική πρόκληση, Εκδόσεις Παπαζήση

⁷ Τσαούσης Τσαούση, 1996, «Η Κοινωνία του Ανθρώπου», GUTENBERG

⁸ Τσαούσης, 1985, Η κοινωνία του ανθρώπου : εισαγωγή στην κοινωνιολογία, Gutenberg

αναχώρηση λόγω ναυτολόγησης και σαν μόνιμη την μετάβαση σε μια ξένη χώρα για εγκατάσταση που διαρκεί πάνω από ένα έτος» (Χλέτσος, 2002: 28).

- Όταν χρησιμοποιείται ως κριτήριο ο τόπος προορισμού, διακρίνεται σε Ηπειρωτική ή Υπερπόντια ανάλογα, «με το αν στην μετακίνηση από χώρα σε χώρα, παρεμβάλλεται ή όχι θάλασσα και η χώρα της μετανάστευσης ανήκει σε άλλη ήπειρο» (Μπαγκαβός και Παπαδοπούλου, 2003: 6)⁹.

1.3 Διάκριση μεταναστών

Λόγω της ύπαρξης διαφορετικών κατηγοριών μεταναστών, (νόμιμοι και παράνομοι μετανάστες, αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες), θα πρέπει να γίνει ένας σαφής διαχωρισμός. Αποτελούν έννοιες που δεν έχουν καμία σχέση μεταξύ τους. Προτού λοιπόν αποσαφηνίσουμε τη λέξη μετανάστης καλό θα είναι να γίνει διαχωρισμός των προαναφερθέντων εννοιών.¹⁰

Πρόσφυγες, είναι τα άτομα που έχουν λάβει πολιτικό άσυλο και τους χορηγείται άδεια αορίστου παραμονής στη χώρα με πλήρη εργασιακά δικαιώματα, συνήθως εξαιτίας καταδίωξης από την χώρα του για φυλετικούς, θρησκευτικούς, λόγους εθνικότητας, πολιτικούς ή ακόμα εξαιτίας της συμμετοχής του σε κάποια ομάδα. Ο πρόσφυγας λόγω των προηγούμενων περιπτώσεων μπορεί να διατρέχει κίνδυνο για την ζωή του και για αυτό αναγκάζεται να εγκαταλείψει την χώρα και ίσως να μην επιστρέψει ποτέ σε αυτήν.

Αιτούντες Άσυλο, είναι άνθρωποι που έχουν καταθέσει αίτηση για άσυλο στη χώρα υποδοχής και αναμένουν την έγκριση της. Είναι άτομα που εγκατέλειψαν τη χώρα τους λόγω πολιτικών ή ιδεολογικών πεποιθήσεων και που η επιστροφή τους πίσω στην πατρίδα τους εγκυμονεί κινδύνους για την ακεραιότητα τους εξαιτίας της φυλετικής τους ταυτότητας ή πολιτικών και θρησκευτικών πεποιθήσεων. Σύμφωνα με την νομοθεσία δεν έχουν δικαίωμα εργασίας εκτός και αν αποκτήσουν την αντίστοιχη άδεια.

Μετανάστες, Υπήκοοι κρατών εκτός Ε.Ε που έχουν εισέλθει νόμιμα ή παράνομα στην Ελλάδα ή άλλες χώρες της Ε.Ε με σκοπό την εγκατάσταση και την ανεύρεση προσωρινής ή μόνιμης εργασίας. Όσον αφορά την Ελλάδα οι μετανάστες μπορούν να ταξινομηθούν σε 3

⁹ Μπάγκαβος, Χ., Παπαδοπούλου Δ. (2003) *Μεταναστευτικές τάσεις και ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική*, Μελέτη 15, Αθήνα: ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ – ΑΔΕΔΥ

¹⁰ Βλ. ΙΜΕΠΟ, «Οικονομικές διαστάσεις της μετανάστευσης», Αθήνα, 2005, σελ. 9-10, διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/docl_7513_172574324.pdf

κατηγορίες: 1. Επαναπατρισμένους Έλληνες και Έλληνες της διασποράς καθώς και παλιννοστούντες. Ο αριθμός των ποντίων που επαναπατρίστηκαν την δεκαετία 1987-1997 υπολογίζεται στους 80,000 ενώ στις αρχές του 1999 ο αριθμός αυτός έφτασε στις 150,000. 2. Μετανάστες με άδεια εργασίας, άτομα δηλαδή από άλλες χώρες που αναγκάζονται λόγω δουλειάς να μεταναστεύσουν στη χώρα μας (π.χ. στελέχη πολυεθνικών). Ο αριθμός υπολογίζεται στις 25.000 – 30.000. 3. Παράνομοι μετανάστες κυρίως από βαλκανικές χώρες και την πρώην Σοβιετική Ένωση.

Ξένοι εργαζόμενοι (foreign workers): αναφερόμαστε σε αυτούς που εργάζονται στον αγροτικό ή τουριστικό τομέα σε εποχιακή βάση με άδεια εργασίας όμως. Ιδιαίτερα τη δεκαετία του '70 η κατηγορία αυτή ήταν ιδιαίτερα πολυπληθής στον βιομηχανικό τομέα με αντίστοιχη όμως μείωση κατά τη δεκαετία του '80.

1.4 Αίτια μετανάστευσης

Τα σημαντικότερα αίτια της μετανάστευσης, χρησιμοποιούν ως εργαλείο ερμηνείας τους παράγοντες «ώθησης» και «έλξης» (push and pull factors). Οι παράγοντες έλξης, συνδέονται με την περιοχή υποδοχής και εξηγούν, γιατί μία περιοχή επιλέγεται ως μεταναστευτικός προορισμός, ενώ οι παράγοντες ώθησης, είναι αυτοί που συνδέονται με τη περιοχή προέλευσης και εξηγούν με τη σειρά τους, γιατί οι κάτοικοι της αποφασίζουν να την εγκαταλείψουν.

Τα βασικά όμως αίτια μετακίνησης του ανθρώπου ήταν τα παρακάτω:

α) Το Περιβάλλον: καθώς «η γεωγραφική θέση του τόπου παραμονής πολλών φυλών δεν ευνοούσε την διαβίωση τους. Παρατηρήθηκαν έτσι, μετακινήσεις και εγκαταστάσεις ολόκληρων λαών σε πιο εύφορα εδάφη ή χώρους που προφυλάσσονταν από βουνά» (Βγενόπουλος, 1998: 42)¹¹.

β) Οι Πληθυσμιακές πιέσεις: καθώς, η έκταση της γης δεν ήταν συχνά αρκετή για να θρέψει τον πληθυσμό ενός τόπου και ανάγκαζε πολλούς να φύγουν. «Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται συνήθως στα νησιά που η καλλιεργήσιμη γη περιορίζεται από την θάλασσα και η αύξηση του πληθυσμού οδηγεί στην ανεπάρκεια των αγαθών. Όταν λοιπόν, ο νησιωτικός

¹¹ Βγενόπουλος, Κ. (1998) Πρόσφυγες και μετανάστες στην ελληνική αγορά εργασίας. Αθήνα: ΕΚΕΜ

πληθυσμός αυξάνεται παρατηρείται έντονο το φαινόμενο της οργανωμένης μετανάστευσης των ανθρώπων που φεύγουν αναζητώντας καινούριες πατρίδες» (Βγενόπουλος, 1998: 42)¹².

γ) Οι Φυσικές καταστροφές: Οι πλημμύρες, η ξηρασία και ο παγετός που καταστρέφουν τις καλλιέργειες εξαναγκάζουν συχνά τα άτομα να μετακινηθούν για εύρεση τροφής σε πιο γόνιμα περιοχές.

δ) Η Θρησκευτική καταδίωξη: Λέγεται ότι είναι στην ανθρώπινη φύση η προσπάθεια του ανθρώπου να πείθει τους αλλόθρησκους και να υιοθετεί την δική του ή να καταδιώκει και να προσπαθεί να εξολοθρεύσει κάποιους που δεν συμμορφώνονται.

ε) Τα Πολιτικά κίνητρα: Οι μεταναστεύσεις με πολιτικά κίνητρα, που συναντώνται συχνά στην εποχή μας, συνέβαιναν ίσως από την εποχή της ανάπτυξης των πρώτων αυτοκρατοριών που ήταν αρκετά ισχυρές, ώστε να υποτάσσουν τις μειονότητες.

στ) Τα Οικονομικά αίτια: Πολλά άτομα μεταναστεύουν συνήθως, όταν οι οικονομικές συνθήκες απασχόλησης στην χώρα υποδοχής είναι πιο ευνοϊκές από τις συνθήκες στην χώρα αποστολής και εκτός από τις αμοιβές που είναι πιο υψηλές.

ζ) Άλλοι κοινωνικοί ή ψυχολογικοί λόγοι: «Η μετανάστευση γίνεται επίσης και για οικογενειακούς λόγους, όταν οι γονείς θέλουν να ζήσουν κοντά στα παιδιά τους ή τα εγγόνια τους, για λόγους ανεύρεσης συντρόφου και την δημιουργία οικογένειας, ειδικά για τις γυναίκες, που επιθυμούν να ξεφύγουν από το συχνά στενό κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον» (Κοντογιάννη, 1994: 214)¹³.

1.5 Η Ελλάδα ως χώρα αποστολής μεταναστών

«Στις αρχές του 20ου αιώνα αναπτύχθηκε ένα μεταναστευτικό ρεύμα από χώρες της Νότιας Ευρώπης προς την Αμερική. Πλήθος Ελλήνων μετακινήθηκε στη Βόρειο Αμερική. Την περίοδο 1900-1924, 420.000 Έλληνες μετανάστευσαν σε πόλεις των Ηνωμένων Πολιτειών» (Αμίτσης και Λαζαρίδης, 2001β:26)¹⁴. Οι λόγοι μετακίνησης του πληθυσμού οφείλονται στη κακή οικονομική κατάσταση του γεωργικού τομέα, με κυριότερο παράδειγμα την περιοχή

¹² Βγενόπουλος, Κ. (1998) Πρόσφυγες και μετανάστες στην ελληνική αγορά εργασίας. Αθήνα: ΕΚΕΜ

¹³ Κοντογιάννη, Χ., Στρατή, Π., Τσιάντη, Β, (1990), «Παιδιά διαπολιτισμικών γονιών σε διάφορες χώρες», Κοινωνική Εργασία

¹⁴ Αμίτσης, Γ., Λαζαρίδη Γ.(2001) *Νομικές και κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις της μετανάστευσης στην Ελλάδα*, Αθήνα: Παπαζήση

της Πελοποννήσου, όπου το «σταφιδικό» πρόβλημα έχει προκαλέσει φτώχεια και ανεργία. «Κατά την περίοδο 1950-1970, περίπου 10 εκατομμύρια Ισπανοί, Ιταλοί, Έλληνες, Τούρκοι, Γιουγκοσλάβοι και Βοραιοαφρικανοί αναζήτησαν αγορά εργασίας και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης σε αναπτυσσόμενες οικονομικά τότε χώρες της Ευρώπης, (Γερμανία, Βέλγιο, Ελβετία) ως φτηνό εργατικό δυναμικό» (Αμίτσης και Λαζαρίδης, 2001β:26)¹⁵.

Κατά την περίοδο 1974 έως σήμερα αρχίζει η βαθμιαία κάμψη της μετανάστευσης ενώ, αντίθετα, παρατηρείται ολοένα αυξανόμενη παλιννόστηση Ελλήνων μεταναστών. «Γενικά, έχει παρατηρηθεί ότι οι Έλληνες που μεταναστεύουν στην Δυτική Ευρώπη προέρχονται κυρίως (70% περίπου) από τις αγροτικές περιοχές της Βόρειας Ελλάδας, ενώ οι Έλληνες που ξενιτεύονται στην Αμερική, τον Καναδά και την Αυστραλία προέρχονται κυρίως από την Νότια Ελλάδα και τα νησιά. Το μεγαλύτερο όμως, ποσοστό (60% περίπου) των Ελλήνων μεταναστών είναι άντρες από 15 – 44 ετών και το 55% - 60% απ' αυτούς πριν από την αναχώρησή τους ήταν στην χώρα οικονομικά ενεργοί» (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, 2000:2)¹⁶.

1.6 Η Ελλάδα ως χώρα υποδοχής μεταναστών

«Η Ελλάδα από χώρα αποστολής μεταβλήθηκε σταδιακά από τα μέσα τις δεκαετία του '80 σε χώρα υποδοχής μεταναστών. Αποτελεί πόλο έλξης ατόμων που προέρχονται από μεσογειακές χώρες (Μαρόκο, Τυνησία, Λίβανο), από την Αφρική, την Ασία, την Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη όπως η πρώην Γιουγκοσλαβία, Πολωνία, Αλβανία και άλλες χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Βασικό στοιχείο που χαρακτηρίζει το σύγχρονο μεταναστευτικό φαινόμενο, είναι το γεγονός ότι η μετανάστευση δεν έχει τον οργανωμένο χαρακτήρα που είχε σε παλαιότερες εποχές και η αύξηση του αριθμού των μεταναστών οφείλεται κατά κύριο λόγο στην είσοδο στη χώρα μας με παράνομο τρόπο» (Baldwin-Edwards, 2002: 167- 168)¹⁷. Η μετανάστευση λαών και πληθυσμιακών ομάδων αποτελεί ένα ιστορικό και κοινωνιολογικό φαινόμενο η δε λαθρομετανάστευση μπορεί να θεωρηθεί σαν μια μορφή μετανάστευσης η οποία όμως διαφοροποιείται ως προς το στοιχείο της νομιμότητας. «Το κύριο αίτιο του φαινομένου της μετανάστευσης και κατ' επέκταση της λαθρομετανάστευσης είναι η αναζήτηση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης σε χώρες οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά

¹⁵ Αμίτσης, Γ., Λαζαρίδη Γ.(2001) *Νομικές και κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις της μετανάστευσης στην Ελλάδα*, Αθήνα: Παπαζήση

¹⁶ <https://www.statistics.gr/el/statistics/>

¹⁷ Baldwin-Edwards, 2002 *Η ένταξη των μεταναστών στην Αθήνα: Δείκτες Ανάπτυξης και στατιστικές Μέθοδοι Μέτρησης*, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα

αναπτυγμένες» (Baldwin-Edwards 2002β: 168). Πιο συγκεκριμένα, τα αίτια μετανάστευσης στην Ελλάδα είναι τα εξής:

1. «Η γεωγραφική θέση της χώρας και η μορφολογία του εδάφους της. Υποστηρίζεται πως η πλειοψηφία παράνομων αλλοδαπών δεν είναι άτομα των οποίων έχουν λήξει η νόμιμη άδεια εισόδου αλλά άτομα που έχουν εισέλθει στη χώρα παρανόμως» (Κατρουγκάλος 1996:9)¹⁸.

2. Οι ενδιαφερόμενοι μετανάστες επιλέγουν την παραμονή τους σε χώρες του Μεσογειακού Νότου καθώς θεωρούν ευκολότερη την πρόσβαση στη Νότιο Ευρώπη.

3. Οικονομικά αίτια. Πολλά άτομα μεταναστεύουν συνήθως, όταν οι οικονομικές συνθήκες απασχόλησης στην χώρα υποδοχής είναι πιο ευνοϊκές από τις συνθήκες στην χώρα αποστολής και δημιουργούν στον μετανάστη συναίσθημα ασφάλειας όμοιο σχεδόν μ' εκείνο που είχε στην πατρίδα του. Επαγγέλματα κυρίως εποχιακής φύσεως (γεωργία, τουρισμός, κατασκευές) να καταλαμβάνονται συχνά από μετανάστες, οι οποίοι λόγω της οικονομικής τους δυσπραγίας, καθίστανται ευέλικτο εργατικό δυναμικό» (Αμίτσης και Λαζαρίδης 2001β:29)¹⁹.

4. Ένα ακόμα αίτιο της μαζικής εισροής των μεταναστών στη χώρα αφορά στη αδυναμία του κράτους και στην έλλειψη οργανωμένης μεταναστευτικής πολιτικής για την εφαρμογή αυστηρού πλαισίου απομάκρυνσης παράνομων αλλοδαπών και ουσιαστική φροντίδα και διαδικασίες ενσωμάτωσης των νόμιμων. Η Ελλάδα επικεντρώνεται κυρίως στο να θέσει υπό κάποιον έλεγχο τον μεγάλο αριθμό λαθρομεταναστών που ανεξέλεγκτα ήδη διαβεί στη χώρα μας, να αντιμετωπίσει τις οικονομικές απώλειες που υφίστανται (παραοικονομία, απώλεια εσόδων κ.λπ.) και σε συνδυασμό με διαδικασίες κατευθυνόμενης νομίμου εισόδου και διαμονής, στην χώρα εργατικού δυναμικού οικονομικών μεταναστών να ισορροπήσει και ενισχύσει επιλεκτικά την αγορά εργασίας ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες (Αμίτσης και Λαζαρίδης, 2001β).²⁰

¹⁸ Κατρουγκάλος, 1996, Τα κοινωνικά δικαιώματα των παράνομων αλλοδαπών, Ελληνικά Γράμματα

¹⁹ Αμίτσης, Γ., Λαζαρίδη Γ.(2001) *Νομικές και κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις της μετανάστευσης στην Ελλάδα*, Αθήνα: Παπαζήση

²⁰<http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/seyp/ker/2009/KyriakidouZoi.PapadopoulouKonstantina/attached-document-1279179656-31396-11502/Kyriakidou2010.pdf>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

2.1 Έννοια μεταναστευτικής πολιτικής

Ως μεταναστευτική πολιτική, σύμφωνα με την Schnapper (1992), ορίζεται το σύνολο των μέτρων και των υιοθετημένων κοινωνικών πρακτικών – σύμφωνα με δύο αναγκαίους και συμπληρωματικούς άξονες – οι οποίοι:

- Ρυθμίζουν και ελέγχουν την είσοδο, τη διαμονή και την απασχόληση των μη πολιτών μιας συγκεκριμένης κοινωνίας. Αντιστοιχεί στην καθαρή «μεταναστευτική πολιτική» μιας χώρας και έχει κυρίως «κατασταλτικό», «αστυνομικό», «αμυντικό» και αρνητικό χαρακτήρα ως προς το περιεχόμενό του.
- Αντιμετωπίζουν τους ήδη εγκατεστημένους μεταναστευτικούς πληθυσμούς στο εθνικό έδαφος. Ο δεύτερος άξονας, δηλαδή, αποτελεί τον άξονα της καθαρής κοινωνικής πολιτικής που διακρίνεται στις επιμέρους εθνικές πολιτικές ένταξης και ενσωμάτωσης των μεταναστών (Μπάγκαβος, Παπαδοπούλου, 2006, σ. 294)²¹.

2.2 Θεσμικό πλαίσιο μετανάστευσης στην Ελλάδα

2.2.1 Νόμος 1975/1991

Ο νόμος με τίτλο «Περί Αλλοδαπών» βασιζόταν πάνω στην αντίληψη της προσωρινής παρουσίας των μεταναστών στη χώρα. Οι πρώτες απόπειρες εφαρμογής του νόμου έγιναν με τα Προεδρικά Διατάγματα το 1997 και 1998 από το ΠΑΣΟΚ και έτσι δόθηκε για πρώτη φορά η ευκαιρία στους μετανάστες να αποκτήσουν νόμιμη παρουσία στη χώρα, αποκτώντας πράσινη κάρτα. Ο Νόμος 1975/91 και τα δυο Προεδρικά Διατάγματα ρύθμιζαν και την καταγραφή των μεταναστών στη χώρα. Τα στοιχεία που θα συλλέγονταν από την καταγραφή, θα έδιναν τη δυνατότητα στο κράτος να τα αξιοποιήσει αναλόγως και να έχει πληρέστερο έλεγχο του μεταναστευτικού πληθυσμού (Ναζάκης, Χλέτσος, 2003, σ. 32)²².

Βασικό σημείο του Προεδρικού Διατάγματος του 1998, αποτέλεσε η θεσμοθέτηση του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας. Στη συνέχεια, στις τρεις Υπουργικές Αποφάσεις που ακολούθησαν (B7/256/19.05.1998, B7/255/19.05.1998 και B7/144/06.04.1999) προσδιορίστηκαν με λεπτομέρειες οι δεξιότητες στις οποίες εξετάζονται οι υποψήφιοι σε

²¹ Μπάγκαβος, Χ., Παπαδοπούλου, Δ., (2006) *Μετανάστευση και ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία*, Επιστημονική Εταιρία Κοινωνικής Πολιτικής, Αθήνα: Gutenberg

²² Χλέτσος, Μ. (2003) *Η πολιτική οικονομία της μετανάστευσης*, Αθήνα: Εξάντας

κάθε επίπεδο και ορίστηκε το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας ως επίσημος φορέας χορήγησης πιστοποιητικών ελληνομάθειας και ως ο αποκλειστικός φορέας για τη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη διενέργεια των εξετάσεων με τη συνδρομή υποφορέων - εξεταστικών κέντρων (www.greek-language.gr).

Ο χαρακτήρας των νομοθετημάτων, λοιπόν, χαρακτηρίζεται ως κατασταλτικός και η πολιτική που τα διέπει ως αποτρεπτική και αμυντική (Κοντιάδης, Παπαθεοδώρου, 2007 & Ναξάκης, Χλέτσος, 2003). Επίσης, χαρακτηρίζεται από την εμπλοκή ενός μεγάλου αριθμού υπηρεσιών, που είχε ως συνέπεια την εμπλοκή των μεταναστών σε μια χρονοβόρα και περίπλοκη διαδικασία για την απόκτηση της προσωρινής άδειας καθώς και της άδειας παραμονής.²³

2.2.2. Νόμος 2910/2001

Ο συγκεκριμένος νόμος έχει τίτλο «Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια. Κτήση της Ελληνικής Ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις». Με το νόμο αυτό καθορίστηκε το σύστημα αδειών παραμονής και εργασίας των μεταναστών και μεταφέρθηκαν αρμοδιότητες από τις αστυνομικές αρχές στις περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών και στην τοπική αυτοδιοίκηση. Για πρώτη φορά, πάρθηκαν ρυθμίσεις για την ένταξη των μεταναστών που ήδη υπάρχουν στη χώρα, σε σχέση με ζητήματα που αφορούσαν την υγεία, την παιδεία, την εργασία και την οικογενειακή κατάσταση των υπηκόων τρίτων χωρών (Κοντιάδης, Παπαθεοδώρου, 2007, σ. 13). Βέβαια, ο έλεγχος της μεταναστευτικής ροής έγινε αυστηρότερος (Glytsos, 2005, σ. 822).

Ο Νόμος τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με μια σειρά άλλων νόμων, όπως οι 3103/2002 (άρθρα 19-25), 3068/2002 (άρθρο 15), 3074/2002 (άρθρο 11), 3103/2003 (άρθρο 23), 3146/2003 (άρθρο 8), 3169/2003 (άρθρο 10), 3242/2004 (άρθρο 25) και 3274/ (άρθρο 34). Οι δυο αυτές απόπειρες νομιμοποίησης, του Ν.1975/1991 και του Ν.2910/2001, θεωρήθηκαν αναποτελεσματικές.

2.2.3. Νόμος 3386/2005

Ο συγκεκριμένος νόμος ψηφίστηκε από την κυβέρνηση Καραμανλή και συμπεριλαμβάνει το τρίτο πρόγραμμα νομιμοποίησης μεταναστών. Ο τίτλος του είναι «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια». Τα βασικά χαρακτηριστικά του νέου αυτού νομοθετικού πλαισίου συγκεντρώνονται στο τρίπτυχο

²³ Οι κάτοχοι πράσινης κάρτας αποκτούν το δικαίωμα παραμονής στη χώρα για περιορισμένη χρονική διάρκεια (INE / ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ, 2003)

νομιμότητας, ασφάλειας δικαιωμάτων και κοινωνικής ένταξης, λαμβάνοντας υπ' όψη ότι η εθνική πολιτική υπαγορεύεται από τους κοινοτικούς κανονισμούς και οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο νόμος υιοθετήθηκε με την προοπτική να διευθετήσει οριστικά το σύνολο των ζητημάτων, τα οποία αφορούν στους οικονομικούς μετανάστες και στις οικογένειές τους (Καψάλης, 2007, σ. 1)²⁴.

Βασικό χαρακτηριστικό του Ν.3386/2005, είναι η σύσταση του «Ολοκληρωμένου Προγράμματος Δράσης», το οποίο θα προωθήσει την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική κοινωνία. Οι δράσεις που αναπτύσσονται και τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο του Ολοκληρωμένου Προγράμματος καλύπτουν τους ακόλουθους τομείς (Ν.3386/2005 – ΦΕΚ Α'212):

- Α) Η πιστοποιημένη γνώση της ελληνικής γλώσσας
- Β) Η επιτυχή παρακολούθηση εισαγωγικών μαθημάτων σχετικά με την ιστορία, τον πολιτισμό και τον τρόπο ζωής της ελληνικής κοινωνίας
- Γ) Η ένταξη στην αγορά εργασίας
- Δ) Η ενεργός κοινωνική συμμετοχή

2.2.4 Νόμος 3536/2007

Ο τίτλος του Νόμου είναι «Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης». Ο νόμος αυτός, προσπάθησε να επιλύσει προβλήματα που εμφανίστηκαν με την εφαρμογή του προηγούμενου και περιλαμβάνει ρυθμίσεις για οικονομική, πολιτική, κοινωνική και πολιτισμική ένταξη των μεταναστών, παρουσιάζει όμως και ασάφειες, όπως σε ότι αφορά την έκδοση διαβατηρίων.²⁵

Με το νέο Νόμο δίνεται η δυνατότητα στους μετανάστες να καταθέσουν νέες αιτήσεις νομιμοποίησης, διευρύνοντας ταυτόχρονα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη χορήγηση κάρτας διαμονής. Βασικά σημεία του τελευταίου Νόμου είναι η προσπάθεια μείωσης της γραφειοκρατίας²⁶, η διευκόλυνση των αλλοδαπών κατά τη διαμονή τους στην Ελλάδα και η εισαγωγή μέτρων προώθησης της κοινωνικής τους ένταξης. Παρά τις τροποποιήσεις που έγιναν στο Ν.3536/2007, σημαντική είναι η σύσταση της Εθνικής Επιτροπής για την

²⁴ Καψάλης - Λινάρδος Ρυμών, 2005, Μεταναστευτική Πολιτική και Δικαιώματα Μεταναστών, 22 Μελέτες, ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

²⁵ www.diavatirio.net

²⁶ www.edam.gr/images/EDAM_DOCS/metaklisi-allodapou.doc

κοινωνική ένταξη των μεταναστών, η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.).

2.2.5 Νόμος 3838/2010

Το 2010 εισάγεται ένας νέος νόμος που ρύθμιζε κυρίως τις προϋποθέσεις απόκτησης ελληνικής ιθαγένειας. Ο Ν.3838/2010 με τίτλο Σύγχρονες διατάξεις για την Ελληνική Ιθαγένεια και την πολιτική συμμετοχή ομογενών και νομίμως διαμενόντων μεταναστών και άλλες ρυθμίσεις με κύριο κεφάλαιο το Τροποποιήσεις του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας. Έλληνες πολίτες θεωρούνταν αυτομάτως με τη γέννησή τους σε ελληνικό έδαφος, εφόσον και οι δύο γονείς διέμεναν νόμιμα και μόνιμα στην χώρα τουλάχιστον πέντε έτη. Επίσης, δίνεται το δικαίωμα στα τέκνα των μεταναστών απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας.

Με την απόφαση 60/2013 του Συμβουλίου της Επικρατείας,²⁷ κρίθηκαν αντισυνταγματικά ορισμένα άρθρα του νόμου 3838/2010 σε σχέση με τρία βασικά ζητήματα²⁸. Πρώτον, με την δυνατότητα που δινόταν να θεμελιώνει δικαίωμα ιθαγένειας κάθε τέκνο με την γέννησή του σε ελληνικό έδαφος. Δίχως να έχει ενσωματωθεί στην τοπική κοινωνία, δίχως να έχει λάβει ψήγματα ελληνικής παιδείας η θεμελίωση δικαιώματος απόκτησης ιθαγένειας εμπεριέχει κινδύνους για την κοινωνική συνοχή και την κρατική κυριαρχία (Κωτούλας, Ι. 2013). Επιπροσθέτως, η εξαετής φοίτηση που αναφέρεται ως προϋπόθεση έρχεται σε αντίθεση με την συνταγματικά κατοχυρωμένη εννεαετή υποχρεωτική φοίτηση για τους Έλληνες πολίτες.

Ο Ν.3838/2010, επομένως, υπήρξε μια πρόχειρη και εμφανώς αντισυνταγματική απόπειρα εισαγωγής ορισμένων εννοιών, όπως το δίκαιο του εδάφους, και καθιέρωσης διαδικασιών, όπως η εκχώρηση ψήφου σε μη κοινοτικούς υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίες έχουν απορριφθεί ως προβληματικές, αλλά και αντισυνταγματικές σε χώρες-οδηγούς της διαχείρισης του μεταναστευτικού (Κωτούλας 2013).²⁹

2.2.6 Νόμος 4251/2014

Ο Ν.4251/2014 περί *Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις* εισάγει για πρώτη φορά το όρο «κώδικας» και πλαισιώνει την υπάρχουσα νομοθεσία με νέες παρεμβάσεις όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο και αναγκαίο. Θέτονται δύο στόχοι από την

²⁷ Το πλήρες κείμενο της 60/2013 απόφασης του ΣτΕ, 10/2/2018

Πηγή : <http://www.aftodioikisi.gr/ipourgeia/ste-olokliri-i-apofasi-gia-tin-antisintagmatikotita-nomou-ragkousi/> (Πρόσβαση στις 14/5/2018)

²⁸ Η αντισυνταγματικότητα του Ν. 3838/2010 για την ιθαγένεια και το νέο πλαίσιο, Κωτούλας Ι., 18/02/2013 Πηγή : <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=498925> (Πρόσβαση στις 23/5/2018)

²⁹ Η αντισυνταγματικότητα του Ν. 3838/2010 για την ιθαγένεια και το νέο πλαίσιο, Κωτούλας Ι., 18/02/2013 Πηγή : <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=498925> (Πρόσβαση στις 25/5/2018)

πλευρά του νομοθέτη καθώς αρχικά επιχειρείται η μείωση κόστους και εργασιακού φόρτου για την δημόσια διοίκηση, η απλοποίηση των διαδικασιών παραμονής των μεταναστών όπως και η επιμήκυνση του χρόνου διαμονής καθώς η άδεια ίσχυε για δύο και τρία χρόνια αντί για ένα και δύο έτη αντίστοιχα που ίσχυε έως τότε.

2.2.7 Νόμος 4375/2016

Ο νόμος 4375/2016³⁰ Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης σύσταση Γενικής Γραμματείας Υποδοχής, προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με τις κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, διατάξεις για την εργασία δικαιούχων διεθνούς προστασίας και άλλες διατάξεις.

Εκτός από θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των ως άνω υπηρεσιών, περιέχονται και λοιπές ρυθμίσεις. Μεταξύ αυτών: το άρθρο 22 στο οποίο προβλέπεται η χορήγηση άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους σε αιτούντες διεθνή προστασία, εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις και τα άρθρα 68-71, όπου προβλέπονται οι προϋποθέσεις πρόσβασης στην απασχόληση των αναγνωρισμένων δικαιούχων διεθνούς προστασίας, των αιτούντων διεθνή προστασία και των προσώπων στους οποίους έχει χορηγηθεί καθεστώς παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους στη Ελλάδα, ειδικά στο άρθρο 69, αναφέρει πως οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας, οι οποίοι κατέχουν την προβλεπόμενη από τις οικείες διατάξεις άδεια διαμονής σε ισχύ, έχουν δικαίωμα πρόσβασης στην εξαρτημένη εργασία, την παροχή υπηρεσιών ή έργου ή άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας, με τους ίδιους όρους που προβλέπονται από τους ημεδαπούς³¹.

Ο Νόμος 4399/2016 αποτελεί τροποποίηση του ν.4375/2016 (άρθρο 86) και ο νόμος 4485 αποτελεί τροποποίηση του ν. 4375/2016 (Α'51).

Ακόμα το 2016 εκδόθηκε η υπουργική απόφαση 39487/16 που αφορά τη Σύσταση Εθνικού Μητρώου ελληνικών και ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) που δραστηριοποιούνται σε θέματα διεθνούς προστασίας, μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης.³²

³⁰ <https://www.synigoros.gr/resources/docs/n-4375-2016.pdf>

³¹ <http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2016/06/N.4375.pdf>

³² http://www.ypes.gr/el/Generalsecretariat_PopulationSC/general_directorate_ithageneias_migratation/Diefthins_iKoinEntax/ThesmikoPlaisio/

2.2.8 Νόμος 4540/2018

Ο νόμος 4540/2018 (Α'22/05/2018,αρ.φ.91 αποτελεί προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία και άλλες διατάξεις Τροποποίηση του ν. 4251/2014 (Α' 80) για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2014/66/ΕΕ της 15ης Μαΐου 2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεταιρικής μετάθεσης Τροποποίηση διαδικασιών ασύλου και άλλες διατάξεις.³³

2.3 Μεταναστευτική πολιτική των ευρωπαϊκών χωρών

Η μεταναστευτική πολιτική των ευρωπαϊκών χωρών είναι διαφορετική. Η Γερμανία με νομοθετικό πλαίσιο ξεκαθαρίζει τους όρους μετανάστευσης και ένταξης και χρησιμοποιεί τους μετανάστες προς όφελος της οικονομίας της.

Η Γαλλία άλλαξε τον μεταναστευτικό της νόμο, ο νέος δίνει έμφαση στη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και όχι στα μέτρα κοινωνικής ένταξης τους.

Το Ηνωμένο Βασίλειο διαχειρίζεται μεταναστευτικό με βάση το οικονομικό και εθνικό συμφέρον της χώρας. Από τη μια πλευρά προσπαθεί να προσελκύσει υψηλά εξειδικευμένους μετανάστες για να ενισχύσει την αγορά της και από την άλλη καλύπτει με αλλοδαπούς το ανειδίκευτο εργατικό δυναμικό.

Οι κάτω χώρες όπως η Ολλανδία, είχαν πάρει μέτρα για την κοινωνική ένταξη των αλλοδαπών. Όσοι ζουν για μεγάλο χρονικό διάστημα ακολουθούν υποχρεωτική εκπαίδευση στην Ολλανδική γλώσσα και ενδυναμώνεται η ένταξη τους μέσα από δραστηριότητες και μέσα από ψυχαγωγικού χαρακτήρα μόρφωση και των .

Η διαδικασία ένταξης ξεκινά έξι βδομάδες από την άφιξη του αλλοδαπού μετανάστη με αίτηση που κάνει στο γραφείο ένταξης, στην Ολλανδία και το ενταξιακό πρόγραμμα διαρκεί περίπου έξι μήνες και υπολογίζεται οι νέοι αφιχθέντες μετανάστες εντάσσονται μεταξύ 3 και 5 ετών ανάλογα με το επίπεδο γνώσεων τους.

³³ <http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2018/05/%CE%9D%CE%9F%CE%9C%CE%9F%CE%A3-4540-22.05.2018.pdf>

Η Ιταλία αποτελούσε παραδοσιακά χώρα αποστολής μεταναστών προς τις χώρες της βόρεια και της δυτικής Ευρώπης. Παρόλα αυτά έχει λάβει μέτρα για την κοινωνική ένταξη μεταναστών όσον αφορά την εκπαίδευση και την εργασία τους.³⁴

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3⁰ : ΎΝΤΑΞΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

3.1 Έννοια ένταξης μεταναστών

Σε θεωρητικό επίπεδο, δεν υπάρχει ένας γενικά αποδεκτός ορισμός της ένταξης, γιατί αφορά διάφορες πτυχές σχετικά με την ενσωμάτωση των μεταναστών στην κοινωνία.

Πρόσφατα, ο όρος κοινωνική συνοχή χρησιμοποιείται σχεδόν ως ταυτόσημος με τον όρο ένταξη. Ορισμένοι θεωρητικοί εστιάζουν στην οργάνωση του ίδιου του κράτους και στις πολιτικές της ένταξης οι οποίες έχουν εφαρμοστεί σε διάφορα κράτη σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα, ενώ άλλοι στους ίδιους τους μετανάστες ατομικά ή με βάση την εθνότητα τους.

Ο πιο απλός ορισμός της έννοιας είναι: ένταξη σημαίνει το να γίνεται κάποιος μέλος του συνόλου μιας κοινωνίας³⁵.

Ένας ορισμός που πρότεινε η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ESC) της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αυτός της πολιτικής ένταξης, σύμφωνα με τον οποίο: ένταξη είναι οι ενέργειες που γίνονται για να επιτευχθεί σταδιακή εξίσωση των δικαιωμάτων και καθηκόντων των μεταναστών, όπως και της πρόσβασης τους σε αγαθά και υπηρεσίες, που ισχύουν και για τον υπόλοιπο πληθυσμό, υπό συνθήκες ίσων ευκαιριών και ίσης αντιμετώπισης.

Η Ευρωπαϊκή επιτροπή προτείνει σε εγκύκλιο της ότι, ένταξη νοείται ως μια αμφίδρομη διαδικασία βασισμένη στα αμοιβαία δικαιώματα και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις των νομίμως κατοικούντων στη χώρα πολιτών τρίτων χωρών και της κοινωνίας που τους δέχεται, η οποία παρέχει τις συνθήκες για πλήρη συμμετοχή του μετανάστη.

Στόχος της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών είναι να βοηθηθούν οι μετανάστες και οι οικογένειές τους να προσαρμοσθούν στον τυπικό τρόπο ζωής και να εξασφαλιστεί στα παιδιά των μεταναστών οι ίδιες πιθανότητες μόρφωσης με τα παιδιά της χώρας υποδοχής. Ακόμα, να κρατήσουν οι μετανάστες και οι οικογένειές τους άμεση επαφή με την γλώσσα και τον πολιτισμό της πατρίδας τους ώστε να αποφευχθούν οι τραυματισμοί από την απώλεια της

³⁴ Τζένη Καβουνίδη, 2007, Μεταναστευτική Πολιτική, Η Ευρωπαϊκή Εμπειρία, ΙΜΕΠΟ

³⁵ <http://el.thefreedictionary.com>

εθνικής ταυτότητας και να δοθεί η δυνατότητα ενός νέου ξεκινήματος στην πατρίδα, σε περίπτωση επιστροφής

Στις 27-28 Φεβρουαρίου 2003 διοργανώθηκε διεθνής συνδιάσκεψη στην Αθήνα με θέμα «Μετανάστευση-Οικονομική και κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών από την Οικονομική και Κοινωνική επιτροπή της Ελλάδας» (Ο.Κ.Ε). Διαπιστώθηκε πως η ενσωμάτωση των μεταναστών είναι ένα πολυδιάστατο ζήτημα το οποίο αντί να λυθεί ενισχύεται καθώς περνάει ο χρόνος. Η Ο.Κ.Ε δεσμεύτηκε να αναλάβει πρωτοβουλίες για την επίλυση του παραπάνω ζητήματος.

Οι χώρες υποδοχής μεταναστών αντιμετωπίζουν περίπου τα ίδια προβλήματα. Όμως χρησιμοποιούν διαφορετικούς τρόπους και πολιτικές διαχείρισης τους.

Όπως διαπίστωσε η Ο.Κ.Ε το 2003 το φαινόμενο της μετανάστευσης δεν είναι παροδικό, συνεπώς πρέπει να παρθούν κοινωνικά και οικονομικά μέτρα ώστε να ωφελήσει και τις χώρες υποδοχής αλλά και τους ίδιους τους μετανάστες. Θα πρέπει να ρυθμιστεί εργατική νομοθεσία και οι συνθήκες εργασίας των μεταναστών για να μην παραβιάζονται τα δικαιώματά τους.

Φυσικά και τα μέτρα κάθε χώρας χωριστά δεν επαρκούν. Είναι αναγκαίο να υπάρξει μια κοινή ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική.

Από την Ο.Κ.Ε προτάθηκε πως η Ελλάδα, εξαιτίας της ιδιομορφίας των συνόρων της να πείσει να αλλάξει η Ευρωπαϊκή Μεταναστευτική πολιτική, ώστε να λάβει τα απαραίτητα μέσα για τον έλεγχο της μετανάστευσης. Επίσης, επισήμανε την προώθηση της οικονομικής ένταξης των μεταναστών όσον αφορά την εργασία, την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση τους. Σε αυτό θα βοηθήσει η συνεργασία μεταξύ των φορέων που παρέχουν υπηρεσίες προς τους μετανάστες. Τέτοιοι φορείς είναι δημόσιοι φορείς, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης όπως περιφέρειες, νομαρχίες-δήμοι, ΜΚΟ και σύλλογοι κοινοτήτων μεταναστών, διεθνής οργανισμοί και συνδικαλιστικές οργανώσεις. Αποδείχτηκε όμως, πως η αυτοδιοίκηση είχε πιο πολύ γραφειοκρατικό ρόλο και δεν είναι έτοιμη να αντιμετωπίσει προβλήματα και έκτακτες καταστάσεις.³⁶

³⁶ Πρακτικά Διεθνής Συνδιάσκεψης, (2003), Παπαζήση

3.2 Παράγοντες ένταξης

Οι τομείς παραγόντων που επικεντρώνονται η ένταξη των μεταναστών είναι: η εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής, η απόκτηση γνώσεων για την ιστορία, τον πολιτισμό και τον τρόπο ζωής της χώρας υποδοχής, η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, οι πολιτικές απασχόλησης και ένταξης στην αγορά εργασίας, πολιτικές στέγης, πολιτικές με επίκεντρο τους νέους ή τη δεύτερη γενιά, πολιτικές για τη προώθηση των ίσων ευκαιριών και την καταπολέμηση διακρίσεων, πολιτικές για την τόνωση της κοινωνικής συνοχής.

3.3 Διαδικασία ένταξης

Στο πλαίσιο της ορθής εφαρμογής των εθνικών σχεδίων δράσης για την κοινωνική ένταξη η Επιτροπή τονίζει ότι: Καλούνται τα κράτη – μέλη να κάνουν απολογισμό των μέτρων και των στρατηγικών πρωτοβουλιών που αναλαμβάνουν και θα υλοποιηθούν μελέτες και στατιστικές καθώς και μεγάλος αριθμός διεθνικών σχεδίων στο πλαίσιο του κοινοτικού προγράμματος δράσης για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, με σκοπό την ένταξη των μεταναστών.

3.4 Μοντέλα ένταξης μεταναστών

Αν μπορούσαμε να συνθέσουμε τα προβλήματα σύγκλισης μεταναστευτικών πολιτικών θα τα χωρίζαμε σε τρεις μεγάλες κατηγορίες προβλημάτων. Στην πράξη βέβαια αυτές οι κατηγορίες αλληλοπλέκονται και αλληλεξαρτώνται:

Η πρώτη ομάδα αντιστοιχεί σε προβλήματα που πηγάζουν από τη διαφορετική ιστορία των εθνών – κρατών, την εθνική συνείδηση και τη διαφορετική εμπειρία εφαρμογής των μεταναστευτικών πολιτικών, κατηγορία που αναφέρεται κυρίως στα μεγάλα παραδοσιακά μεταναστευτικά έθνη.

Η δεύτερη ομάδα αντιστοιχεί σε προβλήματα που πηγάζουν από τη διαφορετική αξιολόγηση μεταξύ των διαφορετικών κοινωνικών, δημογραφικών, πολιτικών και οικονομικών δεικτών και την αξιολόγηση του διαφορετικού και αντιφατικού ρόλου της μετανάστευσης για κάθε κοινωνία, αναφέρεται στα υπέρ και τα κατά της μετανάστευσης, η κατηγορία αυτή ισχύει λίγο πολύ για όλα τα κράτη υποδοχής μεταναστών.

Η τρίτη ομάδα αντιστοιχεί σε προβλήματα που πηγάζουν τόσο από τη συγκυριακή και αποσπασματική μεταναστευτική πολιτική από τα περισσότερα κράτη – μέλη όσο και από την ανωριμότητα και απειρία αντιμετώπισης ανάλογων καταστάσεων και φαινομένων. Η

κατηγορία αυτή αναφέρεται στα καινούρια κράτη υποδοχής μεταναστών, όπως είναι αυτά της Νότιας Ευρώπης.

Σε επίπεδο εθνικών πολιτικών ένταξης διακρίνουμε 3 γενικές κατευθύνσεις:

Αφομοίωση: Οι πολιτικές αφομοίωσης εκφράζουν μια αρνητική στάση στη προοπτική της πολυπολιτισμικότητας και αποβλέπουν στη σταδιακή εξάλειψη των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων των μεταναστών

Ανοχή: Ανεκτικότητα των πολιτιστικών παραδόσεων των μεταναστών σε τοπικό επίπεδο, δίχως όμως τη διαμόρφωση συνεπούς και σαφούς πολιτικής για τη στήριξη ή ενθάρρυνση πολιτιστικών διαφορών σε εθνικό επίπεδο

Ενθάρρυνση ή ενσωμάτωση: εδώ αναγνωρίζεται η πολιτιστική ισονομία των μειονοτήτων, εκτός των περιπτώσεων που πολιτιστικές ή θρησκευτικές πρακτικές προσκρούουν στο νομικό πλαίσιο της χώρας υποδοχής .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

4.1 Διαδικασία εξυπηρέτησης των μεταναστών από την τοπική αυτοδιοίκηση

Η εμπλοκή της τοπικής αυτοδιοίκησης στη διαχείριση του μεταναστευτικού φαινομένου είναι διαδεδομένη σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προωθείται από τους θεσμούς και τα όργανα της Ένωσης.

Οι Δήμοι, ούτως ή άλλως, βαρύνονται εκ των πραγμάτων με σημαντική ευθύνη στα ζητήματα αλλοδαπών και μετανάστευσης. Και τούτο διότι είναι σε επίπεδο τοπικής, κυρίως, κοινωνίας που ο αλλοδαπός μετανάστης βιώνει την καθημερινότητά του, εργάζεται, συντηρεί την οικογένεια και ανατρέφει τα παιδιά του, δραστηριοποιείται και συνάπτει σχέσεις και δεσμούς με άτομα και συλλογικότητες. Στο επίπεδο αυτό διαμορφώνει κατά πρώτο λόγο τη σχέση του με την ελληνική κοινωνία και σε μεγάλο βαθμό εδώ κρίνεται η επιτυχία ή η αποτυχία της κοινωνικής του ένταξης.

Πολιτική ένταξης αλλοδαπών, εφαρμοζόμενη από τις τοπικές αρχές, σημαίνει πρώτα από όλα τακτοποίηση του καθεστώτος της διαμονής και εργασίας τους με διαδικασίες λειτουργικές και αποτελεσματικές που σέβονται τον ενδιαφερόμενο ως διοικούμενο και συναλλασσόμενο με την ελληνική διοίκηση. Οποιαδήποτε συζήτηση περί ένταξης και δικαιωμάτων, ατομικών, κοινωνικών και πολιτικών, είναι εξ αρχής ανεπιτυχής στο βαθμό που η πολιτεία αδυνατεί να

διασφαλίσει στους αλλοδαπούς το στοιχειώδες προαπαιτούμενο για την αποτελεσματικότητα των όποιων περαιτέρω δράσεων, δηλαδή τη νόμιμη διαμονή τους στη χώρα.

Η επιλογή ανάθεσης στους Δήμους συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων διοικητικής φύσης ως προς τα ζητήματα αλλοδαπών και μετανάστευσης, ιδίως κατά τη διαδικασία χορήγησης και ανανέωσης των αδειών διαμονής των αλλοδαπών, είναι σχετικά πρόσφατη και ανατρέχει στο ν.2910/200158. Με το ν.3386/2005 οι Δήμοι, μολονότι υπήρξαν κάποιες αντίθετες σκέψεις, διατήρησαν, και μάλλον ενίσχυσαν, τις αρμοδιότητες αυτές. Η μελλοντική εξέλιξη εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από το εάν οι Δήμοι καταφέρουν να βελτιώσουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους προς τους αλλοδαπούς κατοίκους τους. Στο πλαίσιο αυτό, κρίσιμης σημασίας είναι το πώς αντιλαμβάνονται οι ίδιοι οι Δήμοι το ρόλο τους στο χειρισμό των ζητημάτων αλλοδαπών και μετανάστευσης. Ένας ρόλος που δεν περιορίζεται στη διεκπεραίωση μόνο του διοικητικής φύσης έργου τους, αλλά, όπως αναγνωρίζεται πλέον και στο νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, επεκτείνεται και στον τομέα της κοινωνικής ένταξης .

Για την έκδοση των αδειών διαμονής αρχικά εμπλέκονταν Νομαρχία - Περιφέρεια - Δήμος, μετά η Περιφέρεια με τον Δήμο, από το 2011 η Αποκεντρωμένη Διοίκηση με τον Δήμο και το 2012 ξεκίνησε η λειτουργία των One stop Shop στις περισσότερες περιοχές της Ελλάδας εκτός από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις Αιγαίου, Αττικής και Μακεδονίας για τις οποίες η λειτουργία τους ξεκινά τον Σεπτέμβριο. Με τη λειτουργία των Υπηρεσιών Μίας Στάσης απεμπλέκονται σταδιακά οι Δήμοι από τη διαδικασία, η οποία πλέον θα ξεκινά και θα ολοκληρώνεται στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις.

4.2 Τοπική αυτοδιοίκηση και πολιτική ένταξη

Όλες οι ευρωπαϊκές χώρες αναγνωρίζουν τις αυτοδιοικητικές αρχές ως ένα κρίσιμο παράγοντα στη διαμόρφωση και υλοποίηση των μεταναστευτικών πολιτικών. Πολλές, μάλιστα, χώρες, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της Ελλάδας, αναθέτουν σε αυτές και συγκεκριμένες αρμοδιότητες στο πλαίσιο των διοικητικών διαδικασιών που αφορούν τη χορήγηση των αδειών διαμονής (λ.χ. Βέλγιο, Ιταλία, Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία)³⁷ μεταναστευτικών πολιτικών. Πολλές, μάλιστα, χώρες, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της Ελλάδας, αναθέτουν σε αυτές και συγκεκριμένες αρμοδιότητες στο πλαίσιο των διοικητικών διαδικασιών που αφορούν τη χορήγηση των αδειών διαμονής (λ.χ. Βέλγιο, Ιταλία, Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία). Οι Δήμοι, ούτως ή άλλως, βαρύνονται εκ των πραγμάτων με σημαντική

³⁷ Βλ. Κοντιάδης Ξ., Παπαθεοδώρου Θ., Η μεταρρύθμιση της μεταναστευτικής πολιτικής, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2007, σελ. 13 18

ευθύνη στα ζητήματα αλλοδαπών και μετανάστευσης. Και τούτο διότι είναι σε επίπεδο τοπικής, κυρίως, κοινωνίας που ο αλλοδαπός μετανάστης βιώνει την καθημερινότητά του, εργάζεται, συντηρεί την οικογένεια και ανατρέφει τα παιδιά του, δραστηριοποιείται και συνάπτει σχέσεις και δεσμούς με άτομα και συλλογικότητες. Στο επίπεδο αυτό διαμορφώνει κατά πρώτο λόγο τη σχέση του με την ελληνική κοινωνία και σε μεγάλο βαθμό εδώ κρίνεται η επιτυχία ή η αποτυχία της κοινωνικής του ένταξης.

Η επιλογή ανάθεσης στους Δήμους συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων διοικητικής φύσης ως προς τα ζητήματα αλλοδαπών και μετανάστευσης, ιδίως κατά τη διαδικασία χορήγησης και ανανέωσης των αδειών διαμονής των αλλοδαπών, είναι σχετικά πρόσφατη. Μολονότι υπήρξαν κάποιες αντίθετες σκέψεις, οι δήμοι διατήρησαν, και μάλλον ενίσχυσαν, τις αρμοδιότητες αυτές. Η μελλοντική εξέλιξη εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από το εάν οι Δήμοι καταφέρουν να βελτιώσουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους προς τους αλλοδαπούς κατοίκους τους. Στο πλαίσιο αυτό, κρίσιμης σημασίας είναι το πώς αντιλαμβάνονται οι ίδιοι οι Δήμοι το ρόλο τους στο χειρισμό των ζητημάτων αλλοδαπών και μετανάστευσης. Ένας ρόλος που δεν περιορίζεται στη διεκπεραίωση μόνο του διοικητικής φύσης έργου τους, αλλά, όπως αναγνωρίζεται πλέον και στο νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, επεκτείνεται και στον τομέα της κοινωνικής ένταξης. Είναι γεγονός ότι μια πολιτική πρέπει να υπηρετεί την αρχή ότι η βιώσιμη τοπική ανάπτυξη μπορεί να επιτευχθεί μόνο με τη συμβολή και τη συμμετοχή όλων των πολιτών μιας τοπικής κοινωνίας. Ένας ισχυρός κοινωνικός ιστός που αποτρέπει τον κοινωνικό αποκλεισμό και την περιθωριοποίηση οποιασδήποτε μερίδας των πολιτών, δε μπορεί συνεπώς παρά να αποτελεί στόχο κάθε δημοτικής αρχής που έχει θέσει εαυτόν στην υπηρεσία του συνόλου της τοπικής κοινωνίας.

Η ομαλή κοινωνική ένταξη των μεταναστών στον τόπο που κατοικούν και εργάζονται, επιφέρει πολλαπλά και αμφίδρομα θετικά αποτελέσματα για τους ίδιους και για την κοινωνία υποδοχής. Τα θετικά αποτελέσματα της κοινωνικής ένταξης για την κοινωνία υποδοχής δεν εξαντλούνται στη στενή οικονομική συνεισφορά των εργαζόμενων αλλοδαπών, αλλά περιλαμβάνουν τόσο την επαφή με τον πολιτιστικό πλούτο που αυτοί κουβαλούν από τις χώρες καταγωγής τους όσο και την εξομάλυνση των δυσλειτουργιών που απορρέουν από την περιθωριοποίηση και τον αποκλεισμό τους από τα κοινωνικά αγαθά (μικρό - εγκληματικότητα, παραοικονομία κλπ).

4.3 Προβλήματα για την ομαλή ένταξη μεταναστών

Η σχέση του μετανάστη με τη διοίκηση αποτελεί ένα σημαντικό πρόβλημα για την οικοδόμηση μιας σωστής μεταναστευτικής πολιτικής και ένα από τα χαρακτηριστικότερα. Ως βασικοί παράγοντες που δεν ευνοούν την ομαλή ένταξη των αλλοδαπών είναι οι παρακάτω.

Η δομική ανεπάρκεια της ελληνικής διοίκησης κυρίως να σχεδιάσει και να εκτελέσει προγράμματα κοινωνικής πολιτικής για ευάλωτες κοινωνικά ομάδες όπως οι μετανάστες.

Ελλείψεις στο σχεδιασμό μη προβληματικής μεταναστευτικής πολιτικής.

Προβληματικό νομοθετικό μεταναστευτικό πλαίσιο που δυσχεραίνει εξαιρετικά το έργο της διοίκησης.

Φοβιστικές στάσεις τις διοίκησης απέναντι στους μετανάστες.

Ανεπάρκεια πόρων και χρηματοδότησης του συστήματος.

Ανεπαρκές μηχανογραφικό σύστημα έκδοσης αδειών: το σύστημα αδειοδότησης εργασίας δεν είναι ηλεκτρονικό.

Ανεπαρκής κτιριακή και υλικοτεχνική υποδομή για τη λειτουργία των υπηρεσιών.

Ανεπαρκής συντονισμός των εμπλεκόμενων υπηρεσιών: Δεδομένου ότι στον βασικό σχεδιασμό της μεταναστευτικής πολιτικής εμπλέκονται άμεσα τουλάχιστον τέσσερα Υπουργεία (Εσωτερικών, Εργασίας, Εξωτερικών και Δημόσιας Τάξης) και στην εφαρμογή της πολιτικής δύο υπηρεσίες (Δήμος, Περιφέρεια), η ανάγκη του συντονισμού και της συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων είναι εξαιρετικά επιτακτική, προκειμένου οι διοίκηση να ενεργεί ενιαία και ανταποκρινόμενη εύλογα στα θέματα που ανακύπτουν.

Η συσσώρευση των παραπάνω προβλημάτων δημιουργεί ένα εξαιρετικά δυσχερές πλαίσιο σχέσεων μεταξύ διοίκησης και μεταναστών και δημιουργεί εύφορο έδαφος καλλιέργειας πολυάριθμων κυκλωμάτων ή και δραστηριοτήτων κυκλωμάτων που εκμεταλλεύονται την ανάγκη του μετανάστη για τακτοποίηση της παραμονής του στην Ελλάδα, αποκομίζοντας σημαντικές αμοιβές, οι οποίες, κατά κανόνα, κινούνται στον τομέα της παραοικονομίας.

4.4 Υπηρεσίες μιας στάσης (One Stop Shop)

Στο πλαίσιο αναδιάρθρωσης της διοικητικής οργάνωσης της χώρας έχουν ξεκινήσει ενέργειες για τη δημιουργία «υπηρεσιών μίας στάσης» (one-stop shops)³⁸, οι οποίες θα υποδέχονται τις αιτήσεις των πολιτών τρίτων χωρών για τη χορήγηση ή ανανέωση των αδειών διαμονής, και επιπλέον θα τους παρέχουν κάθε απαραίτητη πληροφορία αναφορικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους με στόχο να διασφαλίζεται η νομιμότητα της διαμονής τους (ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα Καλλικράτης»). Με τα εν λόγω μέτρα θα σταματήσει η διαμεσολάβηση των Δήμων στη διαδικασία έκδοσης των αδειών διαμονής, γεγονός που εκτιμάται ότι θα μειώσει θεαματικά το χρόνο που απαιτείται για την έκδοση / ανανέωση των αδειών των πολιτών τρίτων χωρών, οι οποίοι διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα.

Παράλληλα, έχουν ψηφιστεί οι ρυθμίσεις για την αναδιοργάνωση του συστήματος αδειοδότησης για τη διαμονή αλλοδαπών στη χώρα υπό όρους αυξημένης ασφάλειας, προκειμένου αφενός να εφαρμοστεί η υποχρέωση που απορρέει από τον Κανονισμό 380/2008 για υποχρεωτική έκδοση των αδειών διαμονής με τη μορφή του αυτοτελούς εγγράφου, και αφετέρου να υλοποιηθεί ο σταδιακός μετασχηματισμός των Υπηρεσιών Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων σε «υπηρεσίες μιας στάσης», ο οποίος σχετίζεται άμεσα με την έκδοση του αυτοτελούς εγγράφου.

4.5 Συμβούλια ένταξης μεταναστών- περιγραφή και στόχοι

Το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών είναι ένα συμβουλευτικό όργανο σε επίπεδο Δήμου. Συγκροτείται προκειμένου να αποτελέσει ένα αντιπροσωπευτικό σώμα στο τοπικό επίπεδο για να παρέχει ένα θεσμοποιημένο βήμα συμβουλευτικής τόσο για τους εκλεγμένους εκπροσώπους όσο και για τους μετανάστες. Στην Ελλάδα ιδρύονται βάσει του άρθρου 78 του Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης».³⁹

³⁸<http://www.apdattikis.gov.gr/%CF%85%CF%80%CE%B7%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%AF%CE%B5%CF%82-%CE%BC%CE%B9%CE%B1%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%AC%CF%83%CE%B7%CF%82-one-stop-shop-%CF%83%CF%84%CE%B9%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%B5%CF%85%CE%B8%CF%8D/>

³⁹ Φούσκας,(2009) Οδηγός Καλών Πρακτικών, τα Τοπικά συμβούλια Ένταξης Μεταναστών των Ευρωπαϊκών χωρών, Διάσταση

Έργο των συμβουλίων ένταξης μεταναστών είναι η καταγραφή και η διερεύνηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες, που κατοικούν μόνιμα στην περιφέρεια του οικείου δήμου, ως προς την ένταξή τους στην τοπική κοινωνία, την επαφή τους με δημόσιες αρχές ή τη δημοτική αρχή, η υποβολή εισηγήσεων προς το δημοτικό συμβούλιο για την ανάπτυξη τοπικών δράσεων προώθησης της ομαλής κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και, εν γένει, την επίλυση των προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν, ιδίως μέσω της οργάνωσης συμβουλευτικών υπηρεσιών από τις δημοτικές υπηρεσίες, καθώς και τη διοργάνωση σε συνεργασία με το δήμο εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής του τοπικού πληθυσμού.

Η σχέση επικοινωνίας και πληροφόρησης των ΣΕΜ με την τοπική κοινότητα είναι πολυδιάστατη και θα πρέπει να λειτουργήσει σε τουλάχιστον επτά κατευθύνσεις. Το ΣΕΜ είναι ένα εργαλείο για τη συμμετοχή, την αντιπροσώπευση και την υπεράσπιση των συμφερόντων όλων των αλλοδαπών κατοίκων σε τοπικό επίπεδο. Για αυτό το λόγο απαιτείται σταθερή η επικοινωνία με τους αιρετούς, τοπικούς άρχοντες και τους αλλοδαπούς κατοίκους. Χωρίς την συμβουλευτική δομή που αποτελούν τα ΣΕΜ ο διάλογος μεταξύ του Δημοτικού Συμβουλίου και των μεταναστών θα είναι τυχαίος, άτυπος και ασταθής.

Οι θεμελιώδεις στόχοι των ΣΕΜ είναι:

ν' Να ενθαρρύνουν τους αλλοδαπούς κατοίκους να λάβουν μέρος και να συμμετέχουν στην τοπική δημόσια ζωή

ν' Να βελτιώσουν ή να εναρμονίσουν τις σχέσεις μεταξύ των αλλοδαπών κατοίκων και των γηγενών, καθώς και με τους επίσημους φορείς της πόλης

Ειδικότερα και ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες και τις τοπικές συνθήκες η δράση των ΣΕΜ αναμένεται να στοχεύει σε παρεμβάσεις που:

ν' Διευκολύνουν τις σχέσεις μεταξύ της τοπικής Αρχής με τους αλλοδαπούς κατοίκους

ν' Προωθούν τη διαφορετικότητα πολιτισμών της πόλης

ν' Συμβάλλουν στην προστασία των δικαιωμάτων, της εκπαίδευσης, της υγείας, της εργασίας, της στέγασης και της ενσωμάτωσης των αλλοδαπών κατοίκων

ν' Προωθούν την εργασιακή ενσωμάτωση των μεταναστών

ν' Προωθούν τη χρήση κοινωνικών υπηρεσιών από τα μέλη των μεταναστευτικών πληθυσμών

Η πρωτοβουλία σύστασης ενός ΣΕΜ μπορεί να ληφθεί από τα μέλη των δημοτικών συμβουλίων σε συνεργασία με τους αλλοδαπούς κατοίκους και τους συλλόγους αυτών. Τα ΣΕΜ μπορούν να αντλούν πόρους από διάφορες πηγές και να έχουν πολλές και διαφορετικές μορφές. Ουσιαστικά, ο ρόλος τους είναι να προετοιμάζουν το έδαφος για το διάλογο μεταξύ της τοπικής αυτοδιοίκησης και των πολιτών για την ομαλή λειτουργία του δήμου και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.⁴⁰

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο : Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

5.1 Περιγραφή του Ν. Κορινθίας

Ο Νομός Κορινθίας βρίσκεται στην βορειοανατολική Πελοπόννησο και ανήκει στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Πρωτεύουσά του είναι η Κόρινθος και έχει πληθυσμό 145.082 κατοίκους, κατά την Απογραφή του 2011. Συνορεύει δυτικά με το νομό Αχαΐας, νότια με τους νομούς Αργολίδας και Αρκαδίας, ανατολικά με το νομό Αττικής, ενώ ένα τμήμα του βρέχεται από το Σαρωνικό κόλπο. Βόρεια βρέχεται από τον Κορινθιακό κόλπο. Στο νομό Κορινθίας ανήκουν και οι νησίδες Αλκυονίδες (υπάγονται στο δήμο Λουτρακίου), καθώς και μερικές ακατοίκητες νησίδες στις ακτές του Σαρωνικού.

Η Κορινθία εμφανίζει μικρή πληθυσμιακή μείωση σε σχέση με τις υπόλοιπες περιφέρειες της Πελοποννήσου και παρουσιάζει την ψηλότερη πληθυσμιακή πυκνότητα στο αστικό κέντρο της Κορίνθου, αμβλύνοντας το πρόβλημα της απερήμωσης της υπαίθρου και της ύπαρξης ενός δυναμικού αστικού κέντρου.

5.2 Η μεταναστευτική ροή στο Ν. Κορινθίας

Η μεταναστευτική ροή προς το Νομό Κορινθίας άρχισε από τα μέσα της δεκαετίας του 80, όταν η Ελλάδα μεταβλήθηκε σταδιακά σε χώρα υποδοχής μεταναστών. Μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '80 δεν αποτελεί σοβαρό ζήτημα. Μετά την πτώση των καθεστώτων στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των μεταναστών.

⁴⁰ Φούσκας,(2009) Οδηγός Καλών Πρακτικών, τα Τοπικά συμβούλια Ένταξης Μεταναστών των Ευρωπαϊκών χωρών, Διάσταση

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001 της ΕΛΣΤΑΤ, ο αριθμός των καταγεγραμμένων μεταναστών στην Κορινθία είναι 7.709 με το μεγαλύτερο ποσοστό που ισούται με 68% να έχει Αλβανική υπηκοότητα.⁴¹

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, από την απογραφή του 2011⁴², στην Πελοπόννησο καταγράφονται 61.900 αλλοδαποί κάτοικοι, οι οποίοι αποτελούν το 12% του αλλοδαπού πληθυσμού της Χώρας και το 10,71% του μόνιμου πληθυσμού της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Οι μεγαλύτερες συγκεντρώσεις αλλοδαπών παρατηρούνται στις Περιφερειακές Ενότητες Μεσσηνίας (31,59%) και Κορινθίας (24,21%), ενώ οι λιγότεροι μετανάστες καταγράφονται στην Αρκαδία (10,43%).

Το 36% των μεταναστών στην Πελοπόννησο προέρχονται από Χώρες της ΕΕ και το 53% από την υπόλοιπη Ευρώπη. Επίσης το 7% έχουν Ασιατική υπηκοότητα και το 2% Αφρικανική υπηκοότητα. Από το σύνολο των μεταναστών στην Περιφέρεια Πελοποννήσου το 50% είναι Αλβανικής υπηκοότητας και σχεδόν οι υπόλοιποι είναι Βουλγαρικής και Ρουμανικής υπηκοότητας και σε μικρές αναλογίες οι Πακιστανοί και Μολδαβοί.

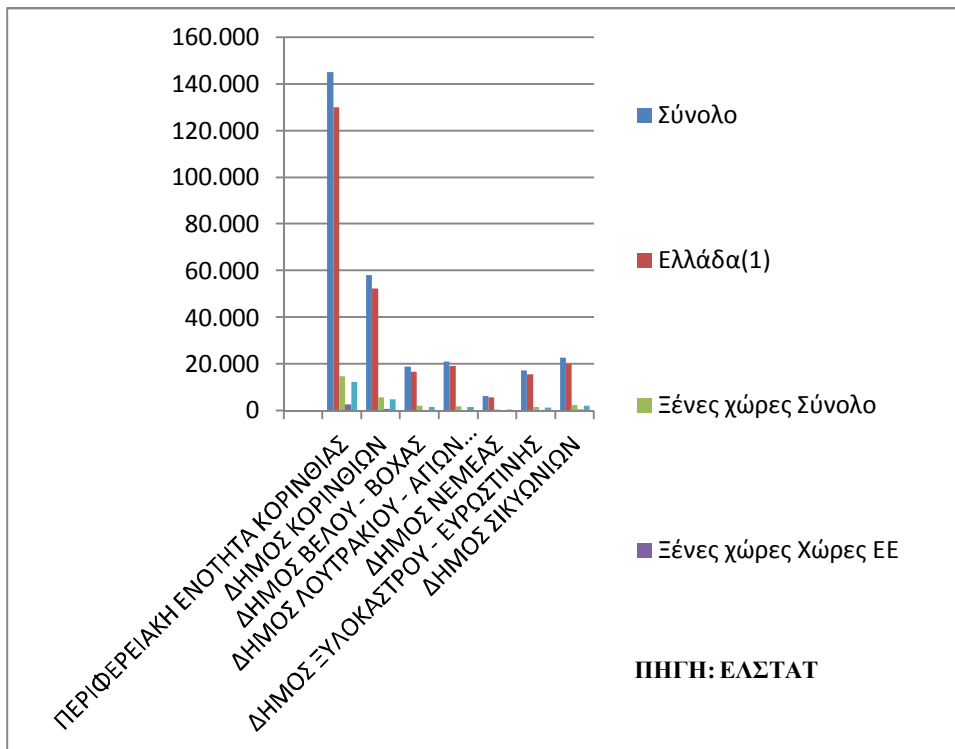
Συγκεκριμένα, για το Νομό Κορινθίας, με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, από την απογραφή του 2011, στο Νομό Κορινθίας ο αριθμός των καταγεγραμμένων ατόμων με ξένη υπηκοότητα ανέρχεται σε 14.988 με το μεγαλύτερο μέρος να κατοικεί στο Δήμο Κορίνθου, από αυτούς το 73% προέρχεται από χώρες Λοιπής Ευρώπης, το 18% από χώρες Ευρωπαϊκής ένωσης, το 7% από χώρες της Ασίας και το 2% από Λοιπές χώρες / Χωρίς υπηκοότητα ή αδιευκρίνιστη υπηκοότητα ή δε δήλωσε.

⁴¹ <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM07/2001>

⁴² <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM07/2011>

Πίνακας 1. Απογραφή Πληθυσμού 2011. Μόνιμος Πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας					
Τόπος μόνιμης διαμονής	Σύνολο	Ελλάδα ⁽¹⁾	Ξένες χώρες		
			Σύνολο	Χώρες ΕΕ	Λοιπές χώρες / Χωρίς υπηκοότητα ή αδιευκρίνιστη υπηκοότητα ή δε δήλωσε
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	145.082	130.094	14.988	2.696	12.292
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	58.192	52.342	5.850	931	4.919
ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ - ΒΟΧΑΣ	19.027	16.868	2.159	367	1.792
ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	21.221	19.161	2.060	418	1.642
ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	6.483	5.856	627	156	471
ΔΗΜΟΣ ΕΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	17.365	15.696	1.669	319	1.350
ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	22.794	20.171	2.623	505	2.118
ΠΗΓΗ:ΕΛΣΤΑΤ					

Εικόνα 1. Μόνιμος πληθυσμός ανά ομάδες υπηκοοτήτων

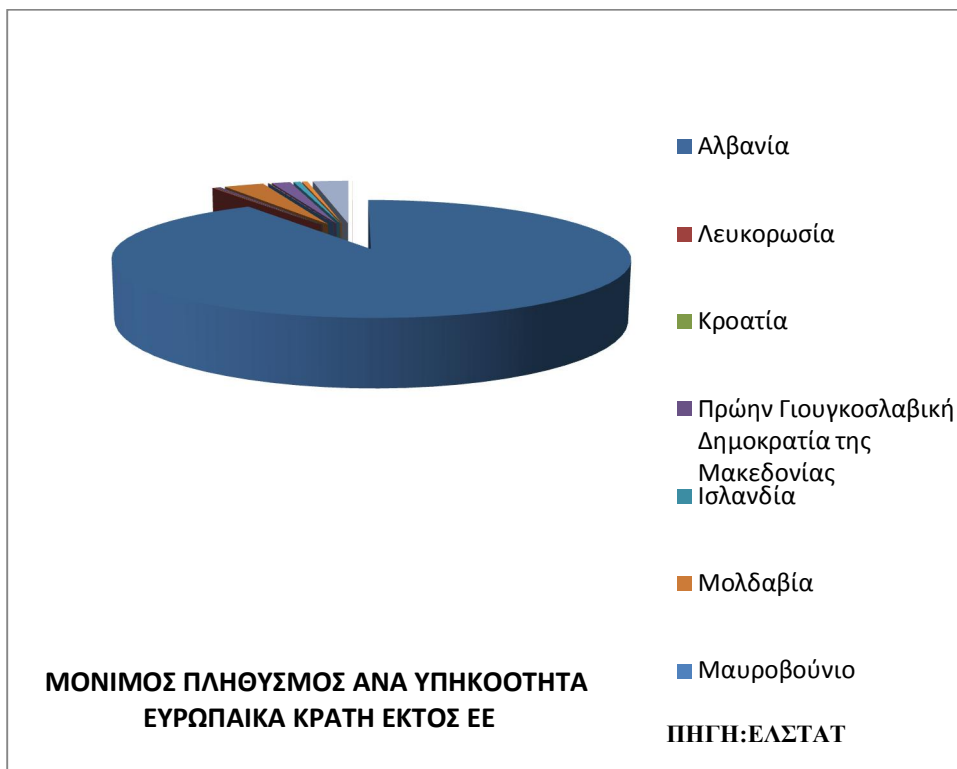
Εικόνα 2. Ποσοστά μόνιμου πληθυσμού ανά ομάδες υπηκοοτήτων

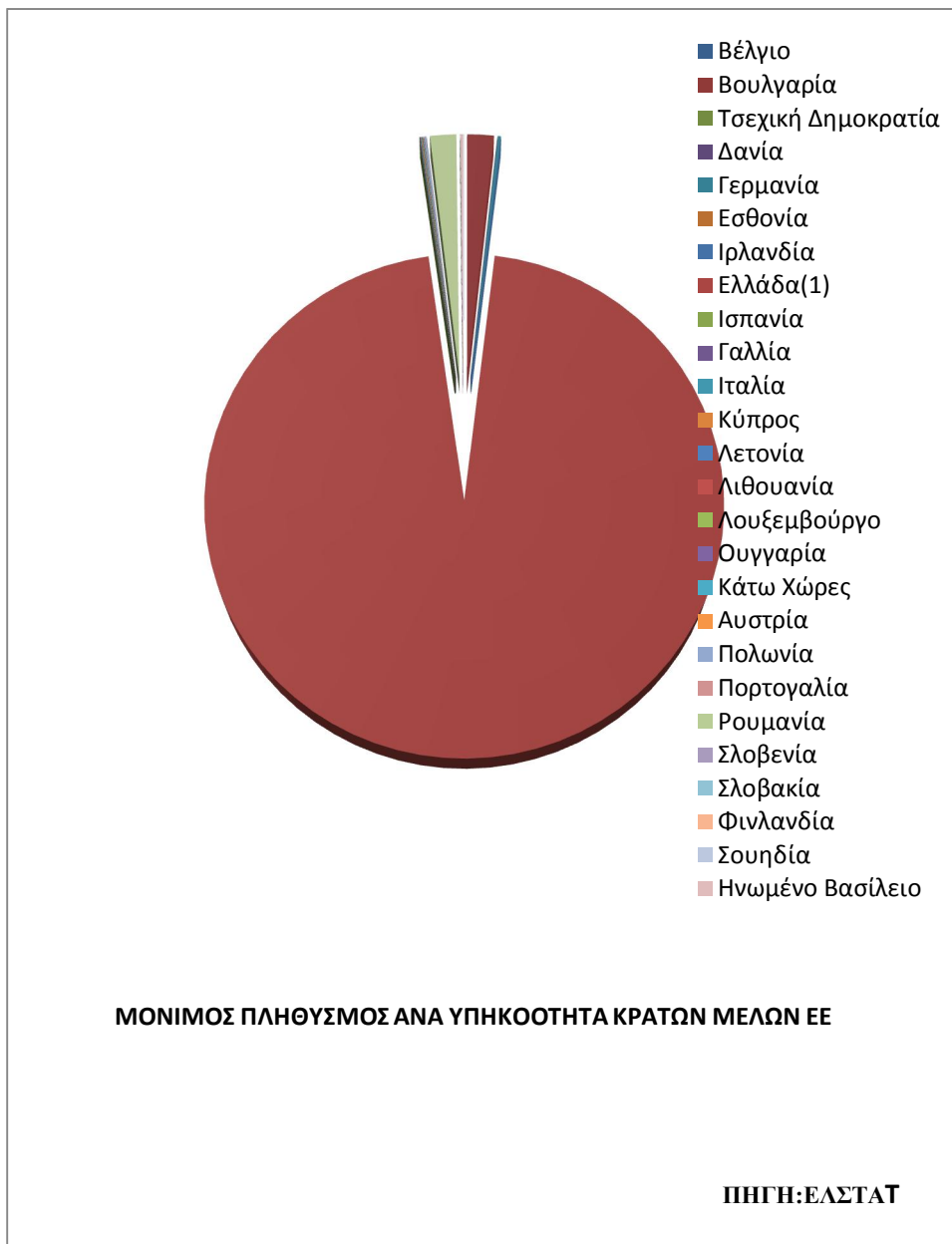
5.3 Υπηκοότητες μεταναστών στο Ν. Κορινθίας

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ στην απογραφή του 2011 μπορούμε περιγράψουμε τις κυριότερες υπηκοότητες αλλοδαπών στο Νομό Κορινθίας. Το 96% των αλλοδαπών από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προέρχονται από τη Βουλγαρία, το 91% των αλλοδαπών από Ευρωπαϊκά κράτη που δεν είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προέρχονται από την Αλβανία. Από τους αλλοδαπούς που προέρχονται από την Αφρική, το 30% προέρχεται από την Αίγυπτο, το 21% από το Μαρόκο, το 11% από το Σουδάν, το 6% από τη Σομαλία και το 4% από τη Νιγηρία. Από τους αλλοδαπούς που προέρχονται από την Ασία, το 42% προέρχεται από το Πακιστάν, το 18% από τη Γεωργία και το 13% από την Ινδία. Από Λοιπές χώρες ή Χωρίς υπηκοότητα ή αδιευκρίνιστη υπηκοότητα ή δε δήλωσε προέρχεται το 2% των αλλοδαπών.

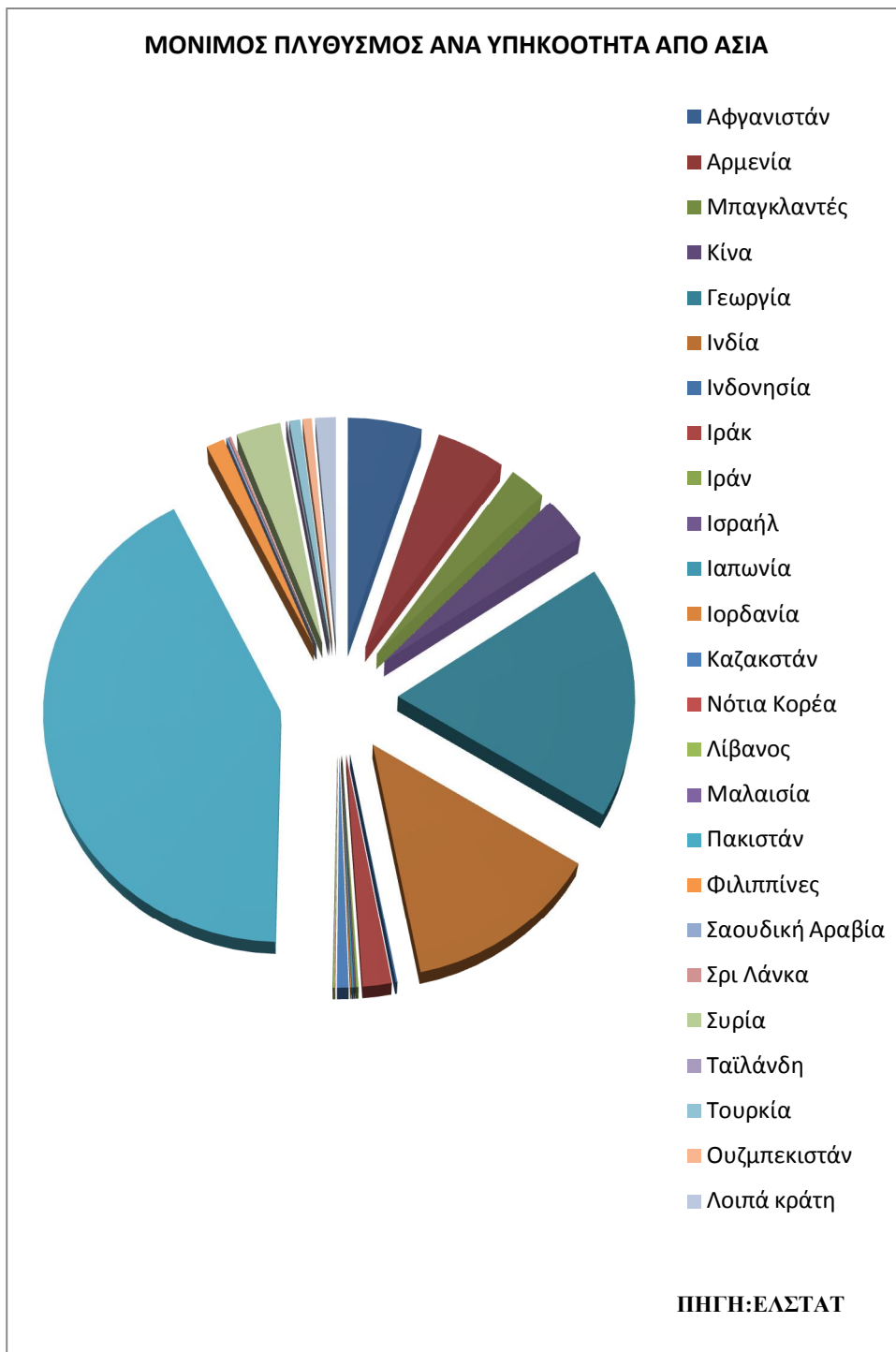
Εικόνα 3. Ποσοστά αλλοδαπών από χώρες Ευρώπης εκτός ΕΕ

Εικόνα 4. Ποσοστά αλλοδαπών από χώρες ΕΕ

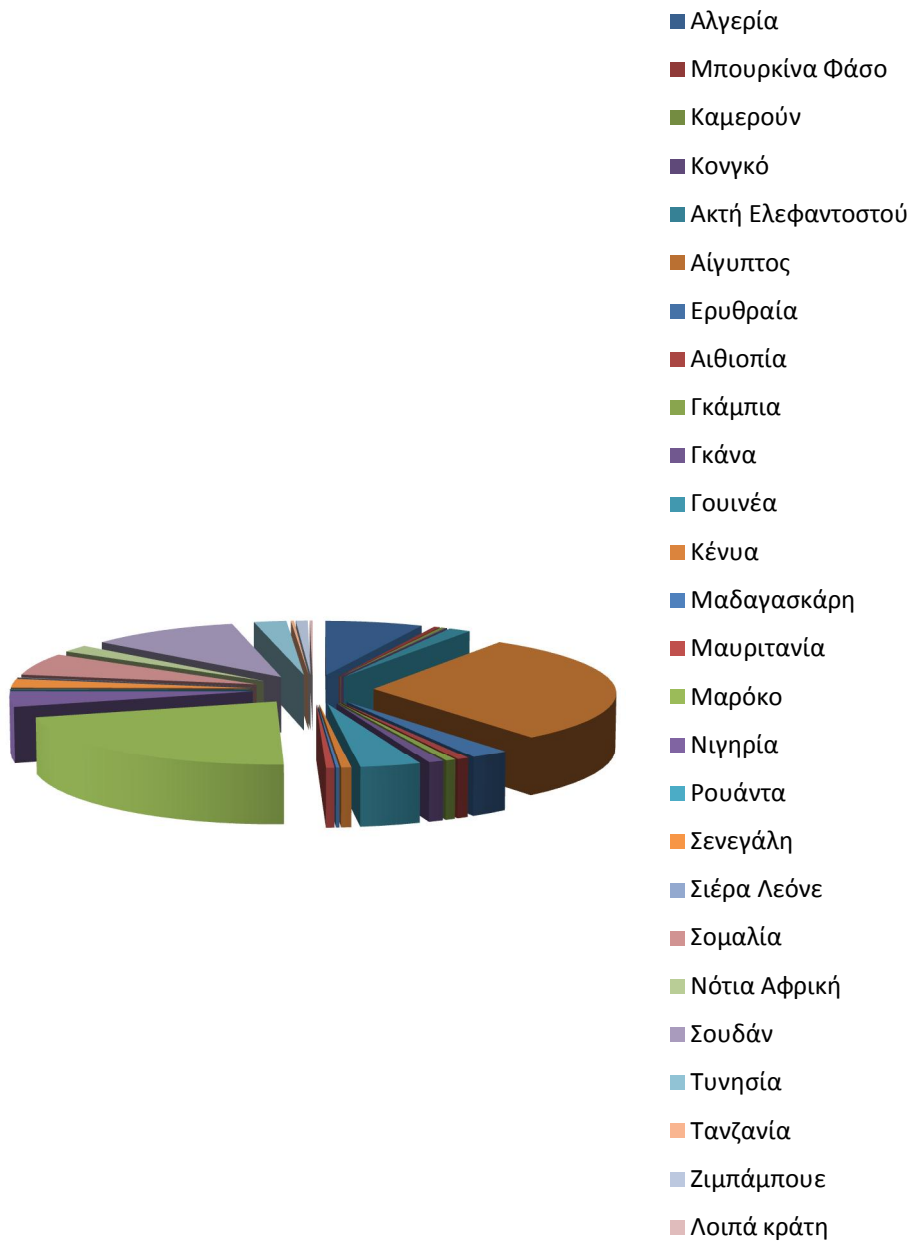

Εικόνα 5. Ποσοστά αλλοδαπών από Ασία

Εικόνα 6. Ποσοστά αλλοδαπών από Αφρική

ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΝΑ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ ΑΠΟ ΑΦΡΙΚΗ

ΠΗΓΗ:ΕΛΣΤΑΤ

5.4 Διαχείριση αδειών διαμονής από το υπουργείο μεταναστευτικής πολιτικής για το Ν. Κορινθίας

Το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής δημιουργήθηκε από το πρώην Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης στις 4 Νοεμβρίου 2016 με το Π.Δ 123, μέχρι τότε ήταν συγχωνευμένο με το Υπουργείο Εσωτερικών.

Κάθε πολίτης τρίτης χώρας, οφείλει μετά την είσοδο του στη χώρα να αιτηθεί χορήγηση άδειας διαμονής στην Ελλάδα, για έναν από τους λόγους του Κώδικα. Οι αιτήσεις για τη χορήγηση των αδειών διαμονής κατατίθενται στην αρμόδια Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης του τόπου διαμονής του αιτούντος ή στην αρμόδια Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών. Επίσης, μπορεί να αιτηθεί για ανανέωση άδεια διαμονής.

Οι άδειες διαμονής χωρίζονται σε κατηγορίες, όπως άδειες για εργασία, η οικογενειακή επανένωση ή άδειες για θύματα παράνομης διακίνησης μεταναστών και μπορεί να είναι προσωρινές, μακράς διάρκειας ή μόνιμες.

Το μήνα Απρίλιο 2018⁴³ χορηγήθηκαν σε αλλοδαπούς διαφόρων υπηκοοτήτων συνολικά 8.500 άδειες διαμονής στην Κορινθία, με κύριο λόγους την οικογενειακή επανένωση είτε ως μέλη οικογενειών, είτε ως γονείς, είτε ως μέλη οικογένειας Έλληνα, είτε ως μέλη οικογένειας πολίτη ΕΕ και την εργασία.

Συνοπτικά οι λόγοι για τους οποίους χορηγήθηκαν οι άδειες διαμονής στη χώρα είναι στον παρακάτω πίνακα 2.

Ακόμα, παρατηρούμε πως από το σύνολο των αδειών 6.839 δόθηκαν σε Αλβανούς, 350 σε Ινδούς, 199 σε Ρώσους, 182 σε Ουκρανούς, 182 σε Πακιστανούς, 119 σε Μολδαβούς, 80 σε Αιγύπτιους, 52 σε Σύριους και ακολουθούν ακόμα μερικές υπηκοότητες.

Στον πίνακα 3 περιλαμβάνονται όλες οι άδειες που χορηγήθηκαν ανά υπηκοότητα το Μήνα Απρίλιο 2018.

⁴³ <http://www.immigration.gov.gr/miniaia-statistika-stoixeia>

Πίνακας 2. Λόγοι χορήγησης αδειών διαμονής στην Κορινθία τον Απρίλιο 2018

ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΑΟΡΙΣΤΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ	ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ	ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚ Η ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ	ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ
99	5	316	30	17
ΓΟΝΕΙΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΗΜΕΔΑΠΩΝ	ΔΕΚΑΕΤΗΣ ΑΔΕΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ	ΔΕΥΤΕΡΗ ΓΕΝΙΑ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ	ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ
9	2183	531	4	139
ΕΠΕΝΔΥΤΗΣ-ΜΟΝΙΜΗ ΔΙΑΜΟΝΗ	ΕΠΙ ΜΑΚΡΟΝ ΔΙΑΜΕΝΩΝ-ΕΚ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΚΟΠΟΥ	ΕΡΓΑΣΙΑ	ΜΕΛΟΣ ΟΙΚΟΓ.ΕΛΛΗΝ Α-ΜΟ
44	485	6	1101	297
ΜΕΛΟΣ ΟΙΚΟΓ.ΠΟΛΙΤΗ Ε.Ε.-ΜΟΝΙΜΗ	ΜΕΛΟΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	ΜΕΛΟΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΕΛΛΗΝΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΑΤΟΜΟ	ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ
16	2293	901	25	4
ΠΗΓΗ: http://www.immigration.gov.gr/miniaia-statistika-stoixeia				

Πίνακας 3.Άδειες ανά υπηκοότητα για την Κορινθία το μήνα Απρίλιο 2018

ΑΛΒΑΝΙΑ	6839	ΝΙΓΗΡΑΣ	11	ΣΟΥΔΑΝ	3	ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ	1
ΙΝΔΙΑ	350	ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	9	Belarus SSR	2	ΠΕΡΟΥ	1
ΡΩΣΙΑ	199	ΤΟΥΡΚΙΑ	8	ΑΖΕΡΜΠΑΪΤΖΑΝ	2	ΣΙΝΓΚΑΠΟΥΡΗ	1
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	182	ΚΑΝΑΔΑΣ	8	ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ	2	ΤΑΪΒΑΝ	1
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	182	ΠΓΔΜ	8	ΔΟΜΙΝΙΚΑΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	2	ΣΕΡΒΙΑ	15
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	119	ΒΡΑΖΙΛΙΑ	12	ΙΑΠΩΝΙΑ	2	ΙΣΡΑΗΛ	3
ΣΥΡΙΑ	52	ΜΑΡΟΚΟ	7	ΜΕΞΙΚΟ	2	ΚΟΡΕΑ(ΝΟΤΙΟΣ)	1
ΓΕΩΡΓΙΑ	68	ΑΡΜΕΝΙΑ	7	ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ	2	ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ (ΣΕΡΒΙΑ-ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ)	7
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	80	ΤΥΝΗΣΙΑ	6	ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ	2	ΚΟΣΟΒΟ	3
ΛΙΒΥΗ	35	ΙΟΡΔΑΝΙΑ	5	ΜΑΛΑΙΣΙΑ	2	ΚΟΣΤΑ ΡΙΚΑ	1
ΚΙΝΑ	44	ΚΕΝΥΑ	4	ΒΟΣΝΙΑ-ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ	1		
ΛΙΒΑΝΟΣ	30	ΚΟΛΟΜΒΙΑ	4	ΓΚΑΝΑ	1		
ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ	27	ΚΟΥΒΑ	4	ΕΛ ΣΑΛΒΑΔΟΡ	1		
ΗΝ. ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ - ΗΠΑ	27	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	3	ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΣ	1		
ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ	18	ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ	3	ΚΑΜΕΡΟΥΝ	1		
ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ	18	ΙΡΑΚ	3	ΚΟΝΓΚΟ	1		
ΠΗΓΗ: http://www.immigration.gov.gr/miniaia-statistika-stoixeia							

5.5 Διαχείριση παράτυπων αλλοδαπών-προαναχωρησιακό κέντρο κράτησης αλλοδαπών στην Κορινθία

Η Ελλάδα, στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για το Άσυλο και τη Μετανάστευση ανέλαβε και πέτυχε να βελτιώσει την υποδοχή των μεταναστευτικών ροών, τις συνθήκες κράτησης και να προστατεύσει τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών.

Η μετατόπιση των μεταναστευτικών ροών από την περιοχή του Έβρου προς τα ανατολικά θαλάσσια σύνορα της Χώρας μας (ιδιαίτερα από τον Ιούλιο 2015), είχε ως αποτέλεσμα να αντιμετωπίζεται με μεγάλη δυσκολία η διαχείριση των μεικτών μεταναστευτικών ροών στο Βόρειο Αιγαίο με τη λειτουργία του Προαναχωρησιακού Κέντρου Κράτησης Αλλοδαπών (ΠΡΟ.ΚΕ.Κ.Α.) Λέσβου και των πρώην Κέντρων Ταυτοποίησης Υπηκοότητας (ΚΕ.Τ.Υ.) Αλλοδαπών Σάμου, Λέσβου και Χίου, ενώ η μη ύπαρξη κατάλληλων δομών υποδοχής και κράτησης στην περιοχή του Νοτίου Αιγαίου καθιστούσε δυσχερή τη διαχείριση των νεοεισερχομένων αλλοδαπών.

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες που δημιουργήθηκαν, ιδρύθηκαν επτά νέα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών (ΠΡΟ.ΚΕ.Κ.Α.) , ένα από αυτά βρίσκεται στην Κόρινθο.

Η πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη παρέχεται για όλους ανεξαιρέτως. Ειδικότερα, εξασφαλίζεται η απαραίτητη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και ψυχοκοινωνική υποστήριξη και μπορούν να έρχονται σε επαφή με Οργανώσεις. Για τον λόγο αυτό έχουν αναρτηθεί σε εμφανή σημεία σχετικά έντυπα.

Το Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης Αλλοδαπών (ΠΡΟ.ΚΕ.Κ.Α.) Κορίνθου ⁴⁴τέθηκε σε λειτουργία την 22 Αυγούστου 2012 (στρατοπέδου «ΚΑΛΟΓΕΡΟΓΙΑΝΝΗ») και η λειτουργία του παρατάθηκε για διάρκεια τριών χρόνων [(υπ' αριθ. 8038/23/22να' από 31-12-2015 Κοινή Υπουργική Απόφαση (Κ,Υ.Α. , ΦΕΚ Β' - 2952 /31.12.2015) «για την παράταση λειτουργίας Προαναχωρησιακών Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών : Αμυγδαλέζας, Κορίνθου, Ξάνθης, Ορεσιτιάδας, Δράμας, Ταύρου (Π. Ράλλη 24), Λέσβου» για χρονικό διάστημα μέχρι και την 31-12-2018. Το εν λόγω Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης Αλλοδαπών (ΠΡΟ.ΚΕ.Κ.Α.) έχει δυναμικότητα 768 ατόμων (σε πλήρη λειτουργία η δυναμικότητα του φτάνει τα 1.536 άτομα). Σήμερα(02-05-2018) ο αριθμός των κρατούμενων ανέρχεται σε (530) αλλοδαπούς. Το εν λόγω Κέντρο Φιλοξενίας είναι κλειστού τύπου και αποτελεί αυτόνομο περιφραγμένο χώρο.

⁴⁴ http://asylo.gov.gr/?page_id=3954

Οι κρατούμενοι εκεί αλλοδαποί κατάγονται από χώρες που είναι εφικτός ο επαναπατρισμός τους καθότι προέρχονται από χώρες που δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα (π.χ. χώρες όπου δεν επικρατεί έκρυθμη κατάσταση λόγω εμφύλιων συρράξεων, περιοδικού χαρακτήρα, ή υφίστανται διώξεις στο εσωτερικό χωρών των αντιπάλων απολυταρχικών καθεστώτων κ.λπ.) και οι ενταύθα ευρισκόμενες Πρεσβείες τους συνεργάζονται για την έκδοση ταξιδιωτικών εγγράφων (π.χ. Πακιστάν, Μπαγκλαντές κ.α.). Πρόκειται για αλλοδαπούς που έχουν εισέλθει και διαμένουν παράτυπα στη χώρα μας, που είναι πλήρως ταυτοποιημένοι και όχι για ποινικούς ή παραβατικούς αλλοδαπούς, οι οποίοι κρατούνται στα σωφρονιστικά καταστήματα.

Οι υπό κράτηση αλλοδαποί λαμβάνουν συστηματικά πληροφορίες για τον κανονισμό, που εφαρμόζεται στις εγκαταστάσεις κράτησης, καθώς και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται' και το δικαίωμά διάγνωση και στήριξη από ιατρικό, νοσηλευτικό και λοιπό επιστημονικό προσωπικό του Δημοσίου ή Μ.Κ.Ο. ή άλλων οργανισμών και φορέων. Εκπρόσωποι του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες (Ε.Σ.Π.) έχουν καθημερινή πρόσβαση σε όλους τους χώρους κράτησης και επικοινωνούν με τους παράτυπους μετανάστες, με στόχο την παροχή νομικής βοήθειας προκειμένου να εξασφαλισθεί η πρόσβαση αυτών στη διαδικασία ασύλου και να μπορέσουν να εκπροσωπηθούν κατά τη διάρκεια της εξέτασης των αιτημάτων τους. Σημειώνεται πως το ίδιο συμβαίνει και με εκπροσώπους άλλων φορέων που ασχολούνται με το θέμα της μετανάστευσης, όπως η Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και άλλες Μ.Κ.Ο.

Για την πλήρη κάλυψη των όρων υγιεινής και ασφάλειας του προσωπικού και των διαμενόντων αλλοδαπών στις δομές φιλοξενίας παράτυπων μεταναστών, έχουν συνταχθεί οι απαιτούμενες τεχνικές προδιαγραφές λειτουργίας αυτών και έχουν λάβει χώρα όλες οι αναγκαίες τεχνικές παρεμβάσεις, τα δε αιτήματα που αφορούν στην κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών του αστυνομικού προσωπικού και στην αξιοπρεπή διαβίωση των αλλοδαπών που παραμένουν στις προαναφερόμενες δομές, υποβάλλονται, μέσω των οικείων Διευθύνσεων Αστυνομίας, στις Διευθύνσεις Τεχνικής Υποστήριξης και Οικονομικών του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και στην Υπηρεσία Διαχείρισης Ευρωπαϊκών και Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Υ.Δ.Ε.Α.Π.) του Υπουργείου μας και διευθετούνται το συντομότερο δυνατό.

Το ΠΡΟ.ΚΕ.Κ.Α. Κορίνθου το Μάιο 2018 έχει 530 αλλοδαπούς κρατούμενους.

Οι συλλήψεις των παράτυπων αλλοδαπών το χρονικό διάστημα 2016 έως το πρώτο τρίμηνο 2018 ανέρχονται σε 4.146 για την ΓΕ.Π.Α.Δ. Πελοποννήσου και ειδικότερα στην Διεύθυνση Αλλοδαπών (Δ.Α.) Κορινθίας σε 576.

Όσον αφορά τον αριθμό των αποφάσεων επιστροφών το χρονικό διάστημα 2016 έως πρώτο τρίμηνο του 2018 ανέρχεται σε 4.392 για την ΓΕ.Π.Α.Δ. Πελοποννήσου και ειδικότερα για την Δ.Α. Κορινθίας σε 606.

Οι συλλήψεις παράτυπων αλλοδαπών στη ΓΕ.Π.Α.Δ. Πελοποννήσου το 2016 ήταν 1.637, το 2017 ήταν 2.047 και το πρώτο τρίμηνο του 2018 ήταν 462.

Αντίστοιχα, οι συλλήψεις παράτυπων αλλοδαπών από τη Δ.Α. Κορινθίας το 2016 ήταν 252, το 2017 ήταν 252 και το πρώτο τρίμηνο του 2018 ήταν 72.

Παρατηρούμε πως έχουμε μια αύξηση της τάξης του 44% των συλλήψεων αλλοδαπών για παράνομη είσοδο το πρώτο τρίμηνο του 2018 σε σχέση με το 2017.

Πρέπει να επισημάνουμε πως σύμφωνα με την υπ' αριθ.71778/13/511278 από 09-04-2013 διαταγή μας, οι αποφάσεις απέλασης-επιστροφής που εκδίδονται σε βάρος υπηκόων Συρίας αναστέλλονται και ως εκ τούτου δεν απελαύνονται λόγω του γνωστού προβλήματος που υφίσταται στη χώρα αυτή. Όπου αναφέρεται απόφαση επιστροφής υπηκόων Συρίας, ο συγκεκριμένος αριθμός αφορά υπηκόους Συρίας που αναχώρησαν οικειοθελώς από την χώρα μας με προορισμό κυρίως την Κωνσταντινούπολη ή άλλες χώρες (τρίτες) κατόπιν επιθυμίας τους.⁴⁵

Πίνακας 4. Συλλήψεις παράτυπων αλλοδαπών από τη Δ.Α. Κορινθίας ΓΕ.Π.Α.Δ. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΕΩΣ 31-03-2018		
Δ.Α.	ΕΤΟΣ	
Δ.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	2016	252
Δ.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	2017	252
Δ.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	2018	72
Σύνολο		576
ΠΗΓΗ: Διεύθυνση Διαχείρισης Μετανάστευσης, Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας⁴⁶		

⁴⁵ http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=78538&Itemid=73&lang=

⁴⁶ http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=78538&Itemid=73&lang=

Πίνακας 5. ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ ΠΑΡΑΤΥΠΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ Δ.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΓΕ.Π.Α.Δ. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΕΩΣ 30-04-2018

Δ.Α.	ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ
Δ.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	2016	251
Δ.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	2017	259
Δ.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	2018	96
Σύνολο		606

ΠΗΓΗ: Διεύθυνση Διαχείρισης Μετανάστευσης, Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας⁴⁷

Πίνακας 6. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΕΙΣΟΔΟ & ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΑΠΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ & ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ 12ΜΗΝΟ 2016&12ΜΗΝΟ2017

A/A	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ	12ΜΗΝΟ 2016	12ΜΗΝΟ 2017	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
1	Δ.Α. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	461	338	-26,68%
2	Δ.Α. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	123	77	-37,40%
3	Δ.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	252	252	0,00%
4	Δ.Α. ΛΑΚΩΝΙΑΣ	257	425	65,37%
5	Δ.Α. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	544	955	75,55%
ΣΥΝΟΛΟ		1.637	2.047	25,05%

ΠΗΓΗ: Διεύθυνση Διαχείρισης Μετανάστευσης, αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας⁴⁸

Πίνακας 7.ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΕΙΣΟΔΟ & ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΑΠΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ & ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ 3ΜΗΝΟ 2017&3ΜΗΝΟ2018

A/A	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ	3ΜΗΝΟ 2017	3ΜΗΝΟ 2018	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
1	Δ.Α. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	102	71	-30,39%
2	Δ.Α. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	17	9	-47,06%
3	Δ.Α. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	50	72	44,00%
4	Δ.Α. ΛΑΚΩΝΙΑΣ	90	150	66,67%
5	Δ.Α. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	160	160	0,00%
ΣΥΝΟΛΟ		419	462	10,26%

ΠΗΓΗ: Διεύθυνση Διαχείρισης Μετανάστευσης, Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας⁴⁹

⁴⁷ http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=78538&Itemid=73&lang=

⁴⁸ http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=78538&Itemid=73&lang=

⁴⁹ http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=78538&Itemid=73&lang=

5.6 Επίπεδο εκπαίδευσης αλλοδαπών στο Ν. Κορινθίας

Μία μορφή κοινωνικής ένταξης αποτελεί και η εκπαίδευση αλλοδαπών. Το 27% των αλλοδαπών στο Νομό Κορινθίας σύμφωνα με την απογραφή πληθυσμού 2011 της ΕΛΣΤΑΤ είναι Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολλέγια κλπ.) ή Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.), το 24% είναι Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών , το 22% είναι Απόφοιτοι Δημοτικού και το 6% κατέχει μεταπτυχιακό ή διδακτορικό.

Οι ενήλικες αλλοδαποί που δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση μπορούν να γραφτούν στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ), όπου θα τους χορηγηθεί τίτλος ισότιμος με απολυτήριο Γυμνασίου.

Στο ΣΔΕ Κορινθίας που βρίσκεται στο Λέχαιο⁵⁰, οι χώρες προέλευσης των αλλοδαπών εκπαιδευομένων είναι κυρίως η Αλβανία, μετά η Νιγηρία, ο Άγιος Δομήνικος και Ουκρανία. Οι ηλικίες των ενήλικων αλλοδαπών εκπαιδευομένων είναι από 19 έως 65 έτη ,με μέσο όρο ηλικίας τα 40 έτη.

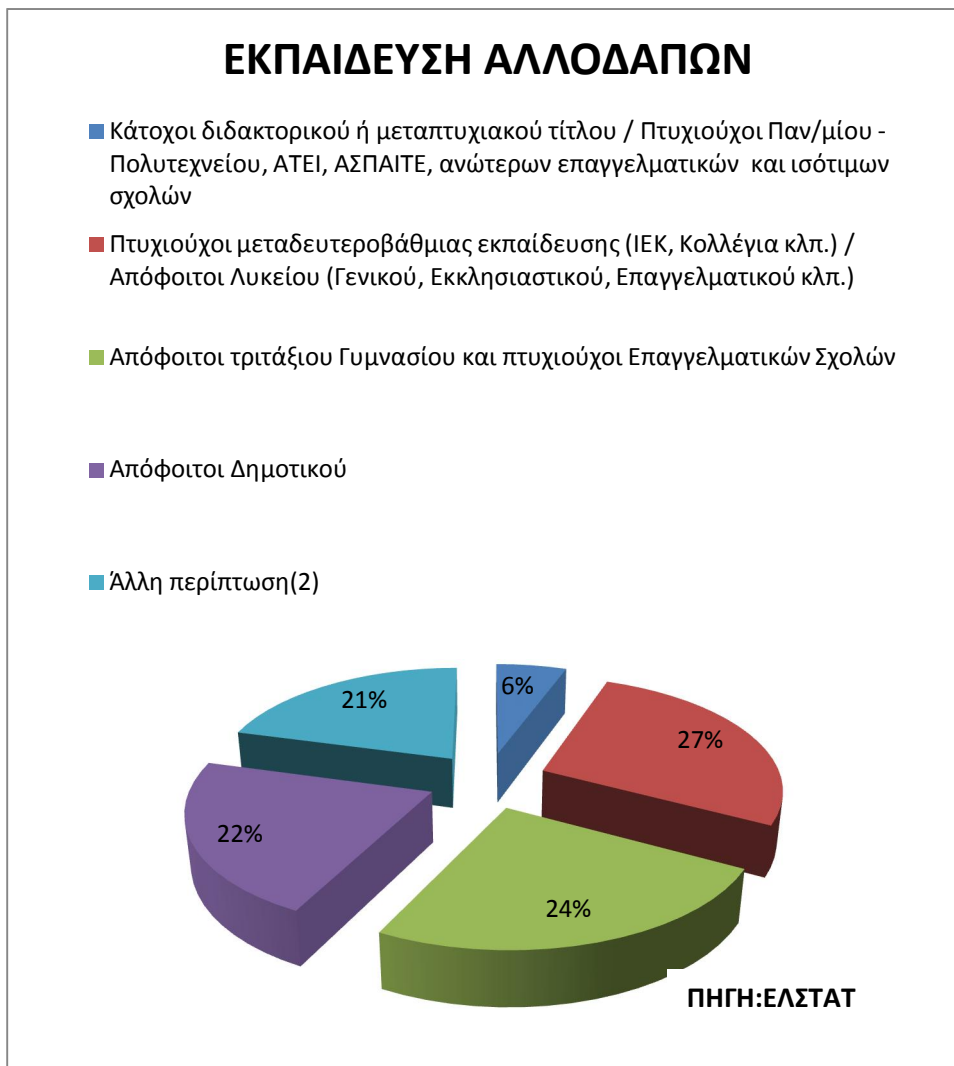
Σε ποσοστό ένας στους τρεις εκπαιδευομένους στο ΣΔΕ είναι αλλοδαπός, δηλαδή περίπου το 30%, το 97% των αλλοδαπών εκπαιδευομένων προέρχονται από την Αλβανία και το 2%-3% από άλλες χώρες, κυρίως Νιγηρία, Άγιο Δομίνικο και Ουκρανία. Κάθε χρόνο παρατηρείται πως το ποσοστό των αλλοδαπών εκπαιδευομένων αυξάνεται σταθερά.

Η ένταξη και η προσαρμογή των αλλοδαπών εκπαιδευομένων είναι εξαιρετική, μερικοί έχουν καλό επίπεδο μόρφωση από τη χώρα τους, παρακολουθούν συνειδητά τα μαθήματα και όποια ρατσιστικά σχόλια εμφανίζονται αμβλύνονται αμέσως⁵¹.

⁵⁰ <http://sde-lechaiou.kor.sch.gr/>

⁵¹ Συνέντευξη Διευθυντή ΣΔΕ Λεχαιού

Εικόνα 7. Εκπαίδευση Μόνιμου Πληθυσμού Αλλοδαπών Κορινθίας.

5.7 Απασχόληση αλλοδαπών στο Ν. Κορινθίας

Στην περιφερειακή ενότητα Κορινθίας κυρίαρχο ρόλο στη δημιουργία προϊόντος, διαδραματίζει ο δευτερογενής τομέας, με πολύ μικρή συμμετοχή του πρωτογενή τομέα και με σχετικά χαμηλή συμμετοχή του τριτογενή τομέα.

Αλβανοί, Πακιστανοί, Βούλγαροι και Ρουμάνοι αποτελούν τη ραχοκοκαλιά των αλλοδαπών νόμιμων απασχολουμένων στη χώρα, όπως προκύπτει από τα επίσημα στατιστικά στοιχεία του ΙΚΑ.

Όσον αφορά τους αλλοδαπούς, τον Νοέμβριο 2013 καταγράφεται ανεργία 7%, με το 3% σε αλλοδαπούς που προέρχονται από Χώρες της ΕΕ και το 4% σε αλλοδαπούς που προέρχονται από τρίτες Χώρες. Από σχετική πιλοτική μελέτη της Eurostat για την οικονομική και

κοινωνική κατάσταση των μεταναστών στην ΕΕ, μεταξύ άλλων δυσμενών κοινωνικών και εργασιακών στοιχείων για τους μετανάστες, διαπιστώνονται τεράστιες εισοδηματικές διαφορές μεταξύ του μεταναστευτικού πληθυσμού.⁵²

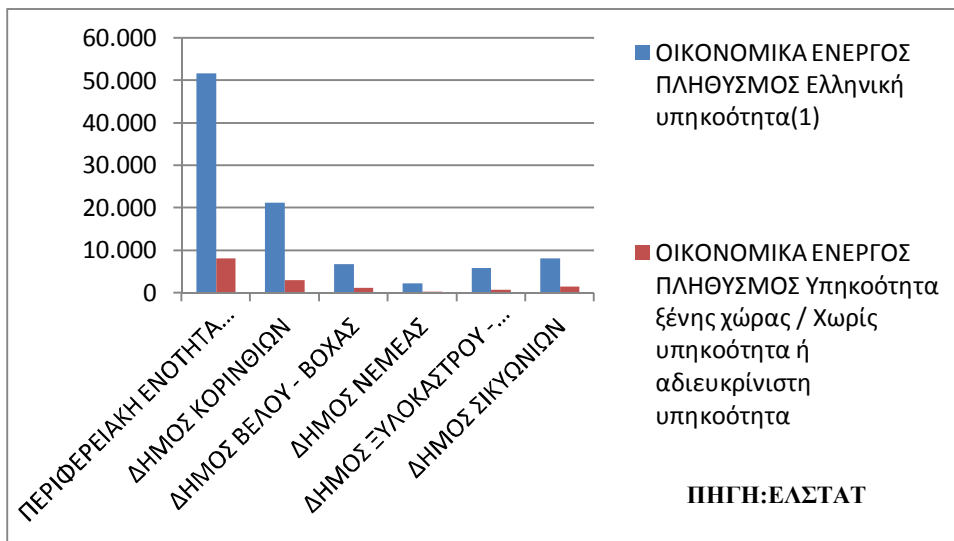
Οι κύριοι τομείς απασχόλησης των Αλβανών μεταναστών είναι γεωργία οικοδομή και τουρισμός. Οι μακροχρόνια διαμένοντες στην Ελλάδα έχουν μεταβεί από τις χειρονακτικές εργασίες στην παροχή υπηρεσιών, γεγονός που οι ίδιοι χαρακτηρίζουν ως επαγγελματική εξέλιξη γιατί τους βοηθά να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες και ικανότητες επικοινωνίας.

Πίνακας 8.Οικονομικά και μη πληθυσμός στην περιφερειακή ενότητα Κορινθίας.

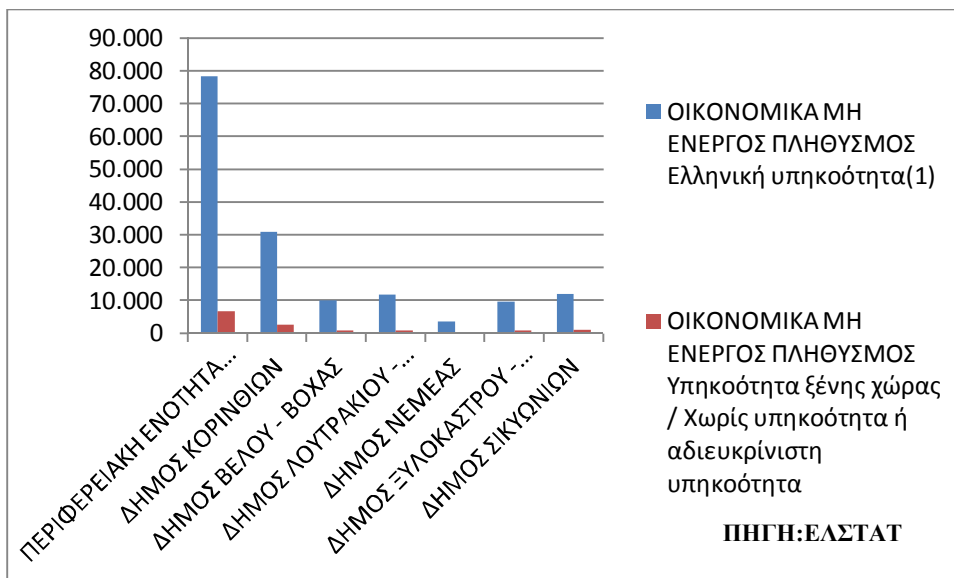
Περιγραφή τόπου μόνιμης διαμονής	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός			Οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός		
	Σύνολο	Ελληνική υπηκοότητα ⁽¹⁾	Υπηκοότητα ξένης χώρας / Χωρίς υπηκοότητα ή αδιευκρίνιση στη υπηκοότητα	Σύνολο	Ελληνική υπηκοότητα ⁽¹⁾	Υπηκοότητα ξένης χώρας / Χωρίς υπηκοότητα ή αδιευκρίνιση στη υπηκοότητα
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	59.872	51.734	8.138	85.210	78.360	6.850
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	24.427	21.321	3.106	33.765	31.021	2.744
ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	8.450	7.327	1.123	12.771	11.834	937
ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	2.592	2.230	362	3.891	3.626	265
ΔΗΜΟΣ ΕΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	6.776	5.922	854	10.589	9.774	815
ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	9.611	8.136	1.475	13.183	12.035	1.148
ΠΗΓΗ:ΕΛΣΤΑΤ						

⁵² <http://www.korinthiacc.gr/korinthos/articles/category.jsp?context=102&categoryid=7>

Εικόνα 8.Οικονομικά ενεργός πληθυσμός Περιφερειακή ενότητα Κορινθίας

Εικόνα 9.Οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός Περιφερειακή ενότητα Κορινθίας

Σύμφωνα με τη μελέτη «Ολοκληρωμένη προσέγγιση στη Χωρική Ανάπτυξη» Ενότητα 3.4 (ΕΥΣΣΑΑΠ/ BCS, Νοέμβρης 2013) παρατηρούμε τα παρακάτω ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στις περιοχές του Ν. Κορινθίας.⁵³

⁵³ <http://www.eydpelop.gr/2007-2013/wp-content/uploads/pararthma-I-anapty3iaka-xarakthristika.pdf>

Στις πυκνοκατοικημένες περιοχές παρόλο που το μέσο διαθέσιμο εισόδημα είναι χαμηλό, το ποσοστό του αλλοδαπού πληθυσμού που είναι κάτω από το όριο της φτώχειας, είναι χαμηλότερο τόσο από εκείνο των ημιαστικών κέντρων, όσο και από εκείνο της υπαίθρου (αραιοκατοικημένες περιοχές).

Αντίθετα, ενώ στην ύπαιθρο (αραιοκατοικημένες περιοχές) το μέσο διαθέσιμο εισόδημα είναι σχετικά υψηλό (υψηλότερο από εκείνο των αστικών/ημιαστικών κέντρων), το ποσοστό του αλλοδαπού πληθυσμού που είναι κάτω από το όριο της φτώχειας, είναι πολύ υψηλό, φαινόμενο που καταδεικνύει μεγάλη ανισοκατανομή του εισοδήματος.

Τέλος στην πλέον δυσμενή θέση ως προς το εισοδηματικό κριτήριο είναι τα ημιαστικά κέντρα, δηλαδή οι περιοχές με ενδιάμεση πυκνότητα, οι οποίες έχουν χαμηλό μέσο διαθέσιμο εισόδημα και ταυτόχρονα συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό του αλλοδαπού πληθυσμού κάτω από το όριο της φτώχειας.⁵⁴

Περιοχές της περιφερειακής ενότητας Κορινθίας που οι αλλοδαποί ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας είναι Γκούρα, Καλλιανοί, Κλημέντιο και Σούλι.

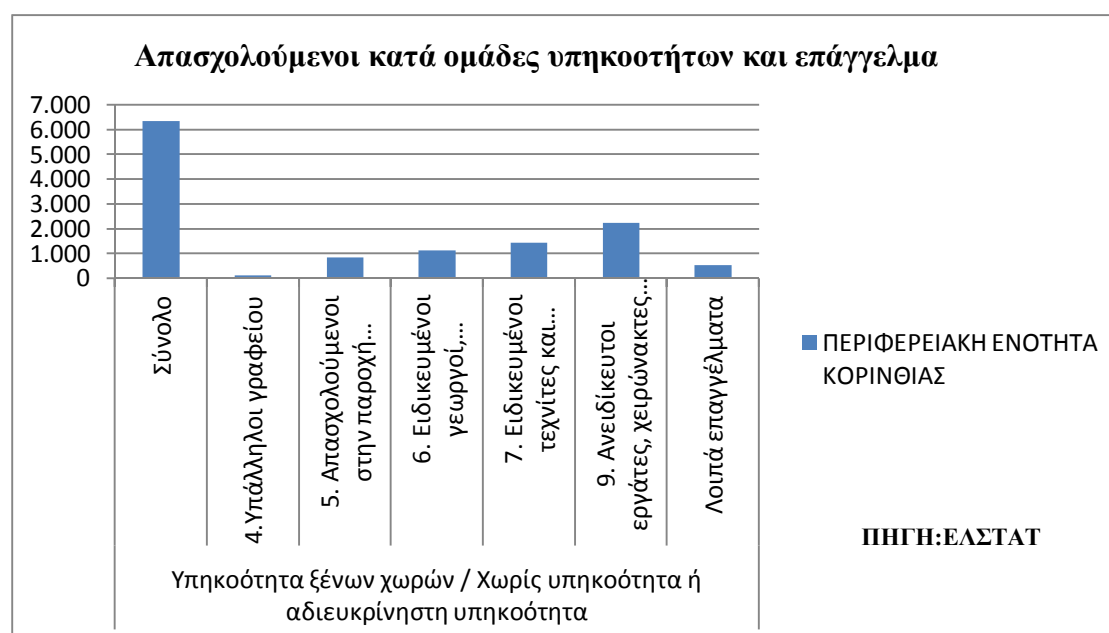
Ένα μεγάλο ποσοστό αλλοδαπών που ζει στην Κορινθία είναι μετανάστες εργάτες γης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 3907/2011. Δηλαδή χορηγείται από τις αστυνομικές Αρχές, που είναι αρμόδιες για την επιστροφή των παράτυπων μεταναστών, απόφαση αναβολής απομάκρυνσης 6μηνης διάρκειας, η οποία δύναται να ανανεωθεί, εφόσον δεν συντρέχει σπουδαίος λόγος δημόσιας τάξης και ασφάλειας. Κατόπιν της υπ' αριθ. 11 από 15-06-2016 Ερμηνευτικής Εγκυκλίου του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης/Δ-νση Μεταναστευτικής Πολιτικής, από το Αρχηγείο, εκδόθηκαν οδηγίες(1604/16/1632452 από 24-08-2016 διαταγή Δ.Δ.Μ./Α.Ε.Α.) σχετικά με την εφαρμογή διατάξεων του άρθρου 13α του ν. 4251/2014 για την απασχόληση παράτυπα διαμενόντων πολιτών τρίτων χωρών στην αγροτική οικονομία, που προστέθηκε στο ν. 4251/2014 και προβλέπει ότι ο εργοδότης μπορεί να υποβάλει αίτηση για την κατ' εξαίρεση απασχόληση πολιτών τρίτων χωρών, οι οποίοι στερούνται τίτλου διαμονής στη χώρα, προκειμένου να αντιμετωπίσουν επείγουσες ανάγκες της αγροτικής εκμετάλλευσης. Στην αίτηση μεταξύ των άλλων, αναγράφεται η ιθαγένεια και τα στοιχεία των προς απασχόληση πολιτών τρίτων χωρών, η ειδικότητα και το χρονικό διάστημα της απασχόλησης. Στη συνέχεια από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εκδίδονται πράξεις έγκρισης, για την κατ' εξαίρεση απασχόληση, παράτυπα διαμενόντων στη Χώρα μας πολιτών τρίτων χωρών.

⁵⁴ <http://www.eydpelep.gr/2007-2013/wp-content/uploads/pararthma-I-anapty3iaka-xarakthristika.pdf>

Γενικά, οι ασφαλισμένοι αλβανικής υπηκοότητας στη πλειονότητα τους (47,84%) απασχολούνται ως ανειδίκευτοι εργάτες, εργάτες γης, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες, το 27,19% απασχολείται στην παροχή υπηρεσιών και ως πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές και 9,07% ως ειδικευμένοι τεχνίτες. Σχετικά με τους υπόλοιπους αλλοδαπούς ασφαλισμένους (πλην αυτών της ΕΕ και των Αλβανών υπηκόων) το 43,05% απασχολούνται ως ανειδίκευτοι εργάτες, εργάτες γης, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες 25,08% στην παροχή υπηρεσιών και ως πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές και το 11,55% ως υπάλληλοι γραφείου. Το διάστημα 2008-2013 ο αριθμός των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ μειώθηκε κατά 13,6% για τους Έλληνες αλλά ξεπέρασε το 43% για τους Αλβανούς.

Πίνακας 9. Απογραφή 2011. Απασχολούμενοι, κατά ομάδες υπηκοότητας και επάγγελμα ΠΗΓΗ:ΕΛΣΤΑΤ							
Περιγραφή τύπου μόνιμης διαμονής	Υπηκοότητα ξένων χωρών / Χωρίς υπηκοότητα ή αδιευκρίνιστη υπηκοότητα						
	Σύνολο	Υπάλληλοι γραφείου	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	Λοιπά επαγγέλματα
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΠΗΓΗ:ΕΛΣΤΑΤ	6.362	121	842	1.148	1.448	2.255	548

Εικόνα 10.Ομάδες υπηκοότητας και επάγγελμα περιφερειακή ενότητα Κορινθίας

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο : Η ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ

6.1 Σκοπός της έρευνας και ερευνητικά ερωτήματα

Ο σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση του ρόλου που παίζει η τοπική αυτοδιοίκηση στην ένταξη των μεταναστών στην κοινωνία.

Η υπόθεση της έρευνας είναι να διαπιστωθεί αν η τοπική αυτοδιοίκηση διαδραματίζει ρόλο στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών.

Τα ερευνητικά ερωτήματα της εργασίας είναι:

- Αρμοδιότητες της Τ.Α.
- Δράσεις ένταξης μεταναστών
- Σχέσεις Τοπικής Κοινωνίας με Μετανάστες
- Εθνικές πολιτικές σε τοπικό επίπεδο
- Καλές πρακτικές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών
- Συμβούλια ένταξης
- Ρόλος της Τοπική αυτοδιοίκησης

Για να διαπιστωθούν προβλήματα ή και διακρίσεις που υφίστανται οι μετανάστες, οι πολιτικές κοινωνικής ένταξης των μεταναστών, οι αρμοδιότητες τοπικής αυτοδιοίκησης, ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ένταξη των μεταναστών και οι ελλείψεις των φορέων ως προς τις δράσεις ένταξης μεταναστών.

6.2 Σημαντικότητα της έρευνας

Οι έντονες διακρίσεις απέναντι στους μετανάστες από την πλευρά των πολιτών και του κράτους, η αδύναμη θέση στην οποία βρίσκονται στη χώρα υποδοχής τους και η καταπάτηση των δικαιωμάτων που το κράτος θα όφειλε να τους διασφαλίζει, ήταν από τα βασικά προσωπικά κίνητρα που μας οδήγησαν στο να ενσκήσουμε στο συγκεκριμένο θέμα. Η επίδραση της συνύπαρξης αυτής (η οποία ασκείται αντίστοιχα και στους ημεδαπούς) για τη ζωή των μεταναστών αποτέλεσε ένα ακόμη κίνητρο για την διερεύνηση του θέματός μας. Η αρχική σκέψη, δεδομένου των προηγούμενων, μπορεί να συνοψιστεί στο ερώτημα: πως μπορεί να βελτιωθεί η υπάρχουσα κατάσταση που αφορά τους μετανάστες; Αυτό οδήγησε

στην ανίχνευση των παραγόντων που θα οδηγούσαν στη βελτίωση των όρων ύπαρξής τους στη χώρα υποδοχής. Στη διερεύνηση της σχέσης της τοπικής αυτοδιοίκησης με την βελτίωση της καθημερινότητας των μεταναστών στο ευρύτερο πλαίσιο της κοινωνικής ένταξης και στη σημασία της εκμάθησης της γλώσσας της χώρας υποδοχής από τους μετανάστες. Μάλιστα εδώ, μας ενδιαφέρει να συνδέσουμε τη γλώσσα με τη διαδικασία ένταξης των μεταναστών (τόσο εργασιακή όσο και κοινωνική ένταξη).

6.3 Θεωρητική μεθοδολογική προσέγγιση της έρευνας

Ως κατάλληλο ερευνητικό εργαλείο για τη συγκεκριμένη εργασία, επιλέχθηκε η συνέντευξη, η οποία συνιστά μέθοδο ποιοτικής ανάλυσης. Η συνέντευξη συγκριτικά με τις άλλες μεθόδους συλλογής δεδομένων επιτρέπει μεγαλύτερο βάθος. Ειδικότερα, δίνει τη δυνατότητα σε σχέση με άλλα ερευνητικά εργαλεία, όπως για παράδειγμα το ερωτηματολόγιο, στον ερευνητή να διαμορφώσει τις ερωτήσεις της συνέντευξης και να τις προσαρμόσει στο υποκείμενο της έρευνας με τέτοιο τρόπο που να οδηγούν στο ερευνώμενο θέμα. Ταυτόχρονα, κρίνεται ιδιαίτερα χρήσιμη η μη λεκτική επικοινωνία, οι χειρονομίες που χρησιμοποιεί ο συνεντευξιαζόμενος, οι εκφράσεις και τα συναισθήματά του, καθώς δίνουν μια πληρέστερη εικόνα των απόψεων του υποκειμένου⁵⁵ (Παπαγαρουφάλη, 2002, σ. 36). Παράλληλα, σύμφωνα με τον Silverman⁵⁶ (1997) κατά τη διάρκεια της συνέντευξης και ο ερευνητής και ο συνεντευξιαζόμενος είναι δρώντα υποκείμενα, δηλαδή συμμετέχουν και οι δυο για τη διαμόρφωση του ερευνητικού αποτελέσματος.

Το είδος συνέντευξης που επιλέχθηκε στη συγκεκριμένη έρευνα ως εργαλείο είναι η ημιδομημένη συνέντευξη. Η ημιδομημένη συνέντευξη, παρέχει στον ερευνητή την ελευθερία να εισάγει κατά τη διάρκεια της συνέντευξης ερωτήσεις που θα οδηγήσουν στην διερεύνηση του ερευνητικών ερωτημάτων (Ellen, 1990, σ. 230)⁵⁷. Έτσι, του δίνεται η δυνατότητα να μην περιορίζεται στις ήδη δομημένες ερωτήσεις που έχει διατυπώσει πριν από τη συνέντευξη.

Ανάμεσα στα είδη συνέντευξης που υπάρχουν, επιλέχθηκε η ατομική συνέντευξη ως καταλληλότερη για την διερεύνηση του αντικειμένου της έρευνας. Οι ερωτήσεις που επιλέχθηκαν κατά το σχεδιασμό της συνέντευξης, είναι οι ερωτήσεις ανοιχτού τύπου. Το

⁵⁵ Παπαγαρουφάλη, Ε. «Η συνέντευξη ως σωματική επικοινωνία των συνομιλητών και πολλών άλλων», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών. Ειδικό τεύχος: Όψεις της προφορικής ιστορίας στην Ελλάδα*, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, τ. 107 Α', 2002

⁵⁶Silverman, D.(2000). *Doing Qualitative Research: A Practical Handbook*. London: Sage

⁵⁷ Ellen R. F., (1990), *Ethnographic research*, Academic Press

είδος αυτό των ερωτήσεων παρέχουν στον συνεντευξιαζόμενο τη δυνατότητα να απαντήσει περιφραστικά και με τους δικούς τους όρους και δίνουν στον ερευνώμενο την ευκαιρία να εκφραστεί πιο ελεύθερα και δεν νιώθει κατευθυνόμενος από το συνεντευκτή (Burton, 2000, σ. 199)⁵⁸. Επίσης, είναι ευέλικτες, ενθαρρύνουν τη συνεργασία μεταξύ του ερευνητή και του ερευνώμενου και έχουν ως αποτέλεσμα μη αναμενόμενες απαντήσεις οι οποίες μπορεί να υποδείξουν σχέσεις και υποθέσεις που δεν είχαν εξεταστεί μέχρι τώρα (Cohen & Manion, 1994, σ. 381)⁵⁹.

6.4 Ερευνητικό πλαίσιο και μεθοδολογικό εργαλείο

Η διασαφήνιση του ερευνώμενου αντικειμένου, δηλαδή της διερεύνησης του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης στην ένταξη των μεταναστών στην κοινωνία, οδήγησε στην ανάγκη επαφής και επικοινωνίας με υπαλλήλους σε δημόσιους φορείς. Αφού απευθύνθηκα σε διάφορους φορείς που είχαν συνεργασία με μετανάστες σχετικά με νομικά και κοινωνικά ζητήματα, κατέληξα στο τμήμα Αδειών διαμονής αλλοδαπών Κορινθίας, στο τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορινθίων, στο τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας Δήμου Κορινθίων, στο Δήμο Κορίνθου και στο Δήμο Λουτρακίου-Αγίων Θεοδώρων.

6.5 Συνεντεύξεις

Η μέθοδος της συνέντευξης ως ερευνητικό εργαλείο επιλέχθηκε, αντί του ερωτηματολογίου, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα μεγαλύτερης εμβάθυνσης. Αντίθετα, το ερωτηματολόγιο θα δημιουργούσε πιθανότατα δυσκολίες και στην κατανόηση των ερωτήσεων αλλά και στην αποτύπωση των απαντήσεων των μεταναστών, οι οποίες θα έπρεπε να γίνουν σε γραπτό λόγο. Τέλος, η διενέργεια της συνέντευξης αποτέλεσε η ίδια ένα ακόμη δεδομένο προς ανάλυση και διεξαγωγή συμπερασμάτων για το ερευνώμενο αντικείμενο, εφόσον απαιτούσε την ανάπτυξη διαλόγου. Η ημιδομημένη συνέντευξη, η οποία παρέχει περισσότερη ελευθερία και στον ερευνητή και στον ερευνώμενο, αποτέλεσε το καταλληλότερο εργαλείο για τη συγκεκριμένη έρευνα.

Για την συνεντεύξεις όπου ήταν εφικτό χρησιμοποιήθηκε κασετόφωνο και έγινε απομαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων, ενώ σε μερικές συνεντεύξεις οι πληροφορίες πάρθηκαν τηλεφωνικά.

⁵⁸ Burton D, (2000) Research training for social scientists, Sage Publications, UK

⁵⁹ Cohen, L. & Manion, L.,(1994) *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*, Αθήνα, Μεταίχμιο

Η διαμόρφωση των ερωτήσεων της ημιδομημένης συνέντευξης βασίστηκε στους παρακάτω τομείς:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^Ο : ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

7.1 Αρμοδιότητες της Τ.Α.

Η πρώτη επαφή με ανθρώπους του Δήμου Κορινθίων δείχνει ότι οι προσπάθειες που γίνονται για την καλύτερη προσαρμογή των μεταναστών στηρίζονται κυρίως στις τυπικές αρμοδιότητες κάθε φορέα.

Στο τμήμα Αλλοδαπών Κορινθίας οι κύριες αρμοδιότητες είναι:

«εφαρμογές μεταναστευτικής πολιτικής σχετικά με την έκδοση αδειών διαμονής και εφαρμογές του νομοθετικού πλαισίου»

Και

«Υπαγόμαστε στη Διεύθυνση αλλοδαπών και μετανάστευσης η έδρα είναι στην Πάτρα διεύθυνση αλλοδαπών και μετανάστευσης και ουσιαστικά ανήκουμε στο υπουργείο μεταναστευτικής πολιτικής»

Και

«εφαρμόζουμε το νόμο όπως μας δίνεται κάθε φορά με τις οδηγίες και οι εγκύκλιοι που φτιάχνονται κατά καιρούς και ερμηνεύουν το νόμο και βοηθάνε και εμάς»

(Συνέντευξη 1: Προϊσταμένη τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«είναι μια διαδικασία νομιμοποίησης των αλλοδαπών τους εντάσσει με διάφορα κριτήρια στο νόμο και ανανεώνει τις άδειες παραμονής τους κάποιοι φτάνουν στο να πάρουν ιθαγένεια κάποιοι μόνο με ανανέωση παραμονής»

(Συνέντευξη 2: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«έκδοση αδειών διαμονής και εργασίας στους νόμιμους αλλοδαπούς υπό προϋποθέσεις είτε τους δεχόμαστε είτε τους απορρίπτουμε»

(Συνέντευξη 3: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«καταρχάς είναι η ένταξη τους με νόμιμα έγγραφα στη χώρα δηλαδή είμαστε αρμόδιοι να τους εκδίδουμε τις άδειες διαμονής , είμαστε αρμόδιοι να εκδίδουμε μετακλήσεις ανθρώπων που θέλουν απλώς να δουλέψουν απλώς στην Ελλάδα και να ξανά φύγουν να προωθηθούν στη χώρα τους και να κάνουμε οικογενειακές συνενώσεις να ενώνουμε τον αλλοδαπό που είναι και δουλεύει στην Ελλάδα με την οικογένειά του που θέλει πλέον αν έρθει και να μείνει μόνιμα στη χώρα»

(Συνέντευξη 4: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«εκδίδουμε άδειες διαμονής στους αλλοδαπούς είτε σε αλλοδαπούς που έχουν άδεια και κάνουν ανανέωση είτε αλλοδαποί που έχουν έρθει στην Ελλάδα και αιτούνται άσυλο μετά το άσυλο , και μετά από θεώρηση εισόδου από οικογενειακή επανένωση ανανέωση και χορήγηση αδειών διαμονής»

(Συνέντευξη 5: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«το τμήμα ασχολείται με τους νόμιμα σχετικά αλλοδαπούς και ελέγχει τα χαρτιά τους και τους δίνει την άδεια παραμονής , η οποία πολλές φορές είναι και εργασίας παλιά η άδεια εργασίας δινόταν από την νομαρχία»

(Συνέντευξη 6: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«είναι ένα ολόκληρο τμήμα και υπάρχουν τα πόστα των υπαλλήλων , η παραλαβή, οι εισηγητές που παίρνουν τις αιτήσεις που ελέγχουν ένα κομμάτι της γραμματείας που είναι εδώ και η προϊσταμένη»

(Συνέντευξη 6: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Μέσα από την έρευνα διαπιστώνουμε πως το τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και το τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας δεν έχει αρμοδιότητες σε σχέση με τους μετανάστες , παρόλο που αρχικά έγινε μια προσπάθεια, αυτή δεν τελεσφόρησε. Το έργο που προσφέρει αφορά άλλες ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, όπως πληθυσμό ΑΜΕΑ και όχι πληθυσμό μεταναστών.

«σε αυτό το κομμάτι εμείς δεν έχουμε αρμοδιότητα παρόλα αυτά τον Απρίλιο του 2016 σε συνεργασία με την περιφέρεια Πελοποννήσου, είχαμε συνάντηση με τον κ. Τατούλη , αφορούσε τους διευθυντές κάθε περιφερειακής ενότητας εμάς ο κ. Θελερίτης,

προϊστατο του τμήματος κοινωνικής αλληλεγγύης μαζί και εγώ ως κοινωνική λειτουργός, είχαμε μια κοινή γραμμή , δημοσιεύσαμε στο τύπο μια ανακοίνωση που έλεγε ότι καλούνται οι φορείς της Κορινθίας επιστημονικοί, ιατρικός σύλλογος, φαρμακευτικός και ιδιώτες και οι δήμοι και ένα μικρό ποσοστό η μητρόπολη , άρχισε έτσι το πρόγραμμα όσον αφορούσε τρόφιμα και ρουχισμό

Όταν ξεκίνησε η δράση στη Κροκιά 2 αφού ξεκίνησε πρώτα με αλληλογραφία η δράση , είχαμε βγάλει και έντυπα όποιος έφερνε υπέγραφε, οι υπάλληλοι είχαν κάνει βάρδιες και συσκευάζαμε τα τρόφιμα , ρούχα, παπούτσια , παιχνίδια και αφού συγκεντρωθήκαν σε παλέτες ανέλαβε μια μεταφορική και πήγαν σε αποθήκη το Κηφισό για να δοθούν σε πρόσφυγες. Ο κόσμος ανταποκρίθηκε θετικά υπήρχε αλληλεγγύη»

(Συνέντευξη 7: Κοινωνική λειτουργός τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορίνθου)

«η μόνη αρμοδιότητα που έχω εγώ είναι τα δελτία μετακίνησης ΑΜΕΑ ενώ δικαιούνται άτομα με πιστοποιημένη αναπηρία 67% και άνω να έχουν δελτία μετακίνησης που σημαίνει 50% έκπτωση στα υπεραστικά δωρεάν μετακίνηση στα αστικά λεωφορεία, στους πολίτες εκτός ευρωπαϊκής ένωσης δεν δικαιούνται εκτός αν προήλθε αποδεδειγμένα από ιατρικό ατύχημα, συγκεκριμένα ήρθε ο πρόεδρος των νεφροπαθών μου ανέφερε ότι υπάρχει ένας Ινδός κύριος που κάνει αιμοκάθαρση είναι 22 χρόνια εδώ, έχει κάρτα εργασίας είναι ασφαλισμένος φορολογείται κανονικά και δεν δικαιούνται δελτίο μετακίνησης ΑΜΕΑ , εφόσον ο άνθρωπος είναι ασφαλισμένος φορολογείται γιατί δεν μπορεί να έχει κάρτα μετακίνησης»

(Συνέντευξη 8: Υπάλληλος τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορίνθου)

«γενικότερα στην υπηρεσία εξυπηρετούμε μεγάλο πληθυσμό μεταναστών , κυρίως αιτήσεις ΚΕΑ δηλαδή νόμιμα διαμενόντων στην Ελλάδα, σε επαγγελματικό επίπεδο είναι οι σχέσεις , λόγω του επαγγέλματος δεν θα μπορούσα να είμαι ρατσίστρια θα ήταν αντίθετο με τη φύση του επαγγέλματος»

(Συνέντευξη 9: Προϊσταμένη τμήματος Κοινωνικής Πρόνοιας δήμου Κορινθίων)

Το ίδιο αρνητικό αποτέλεσμα όσον αφορά την ένταξη μεταναστών διαπιστώνουμε κατά την επαφή μας με ανθρώπους του δήμου Κορινθίων. Το θεσμικό πλαίσιο σχετικά με τη δημιουργία Συμβουλίων Ένταξης Μεταναστών στους δήμους της χώρας, δεν αποδείχτηκε ικανό να αποφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα.

«Το 2011 συστάθηκε το ΣΕΜ συμβούλιο ένταξης μεταναστών στο δήμο μας. Συγκεκριμένα, το πρώτο διάστημα έγιναν συνεδριάσεις, δύο, με τα μέλη του συλλόγου Αλβανών μεταναστών, οι οποίοι είναι οι μόνοι που έχουν επίσημο σύλλογο μεταναστών στο δήμο Κορινθίων. Στην πρώτη συνεδρίαση έγινε η γνωριμία των μελών του συλλόγου με εκπροσώπους του δημοτικού συμβουλίου και είπαν ότι θα φέρουν κάποιες προτάσεις για να ενταχθούν καλύτερα στην τοπική κοινωνία. Τους προτάθηκε από τον δήμο να γίνουν μαθήματα σε σχολεία για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Είπαν πως θα έρθουν σε επαφή με το σύλλογο τους στην Αθήνα και θα μας φέρουν κάποιες προτάσεις σχετικά με το θέμα της ένταξής τους. Την δεύτερη φορά που έγινε συνεδρίαση στο δήμο παρευρέθηκαν όλα τα μέλη του συλλόγου Αλβανών μεταναστών καθώς επίσης και ο εκπρόσωπος τους που είναι και μέλος του Σ.Ε.Μ. Ανέφερε, πως δεν ήταν έτοιμος, δεν είχε ολοκληρώσει τις επαφές ο σύλλογος τους με τον σύλλογο στην Αθήνα και έτσι δεν προχώρησε τίποτα. Ενώ στην αρχή είχαν διάθεση έδειξαν κάποιο ενδιαφέρον, είπαν θα φέρουν κάποιες προτάσεις στη συνέχεια όμως δεν ήρθαν, δεν εμφανίστηκαν ξανά. Μετά δεν έγινε τίποτα ολοκληρωμένο και έτσι ο θεσμός δεν λειτούργησε και μπορώ να πω πως μέχρι και σήμερα ο θεσμός είναι αδρανής. Τώρα εάν υπήρξαν κάποιες μεμονωμένες δράσεις δεν το γνωρίζω.»

(Συνέντευξη 10: Γραμματέας δημοτικού συμβουλίου δήμου Κορινθίων)

7.2 Δράσεις ένταξης μεταναστών

Διαπιστώνουμε πως υπάρχει άγνοια σχετικά με το θέμα των δράσεων για την επιτυχή ένταξη των μεταναστών στην κοινωνία, από τις υπηρεσίες και τους τοπικούς φορείς. Αυτό δείχνει πως οι δράσεις ή είναι ανύπαρκτες ή όπου γίνεται κάποια προσπάθεια δεν υπάρχει επαρκής ενημέρωση στους διάφορους φορείς που εμπλέκονται με τους μετανάστες. Γεγονός που φανερώνει τη δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες που προσπαθούν να ενταχθούν στην τοπική κοινωνία. Δυστυχώς παρατηρούμε πως πολλές φορές οι ίδιοι οι μετανάστες δεν

έχουν πρόθεση να ενταχθούν στην τοπική κοινωνία, θέλουν απλά να διευκολυνθούν για όσο διάστημα παραμείνουν και να μετακινηθούν σε άλλες χώρες. Στο ερώτημα λοιπόν αν υπάρχουν δράσεις που εφαρμόζονται σε τοπικό επίπεδο διαπιστώνουμε:

«αυτό δεν θα μπορέσω να σας το απαντήσω δεδομένου η υπηρεσία ασχολείται καθαρά με το διοικητικό κομμάτι έκδοσης αδειών διαμονής ελέγχοντας πρώτα την πληρότητα, η ένταξη καλώς ή κακώς δεν εξετάζεται από εμάς, η ένταξη σίγουρα όταν ένα νόμιμος διαμένοντας σίγουρα μπορεί να κάνει χρήση των κοινωνικών δομών της χώρας, να πάει στο σχολείο να πάει σε κέντρο υγείας σαν έχει πρόσβαση σε ένα σύλλογο σε μια εκδήλωση και είναι διαφορετική και η αντιμετώπιση και από τον πληθυσμό εδώ, αυτό έχει πολύ μεγάλη σημασία σίγουρα και βέβαια εξαρτάται και από την πρόθεση τη δικιά τους και την όρεξη να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία, να δεχθούν τα δεδομένα της ελληνικής κοινωνίας, τα χαρτιά είναι βασικό γιατί και ο άλλος θα δεχθεί καλύτερα τον άνθρωπο που συνεργάζεται δεν έχει δημιουργήσει κανένα πρόβλημα είναι εντάξει στις υποχρεώσεις του και είναι διαφορετική η αντιμετώπιση που έχει δημιουργείται άλλο κλίμα και έχει και αυτός έχει πρόθεση μετά να ενταχθεί με κάτι καινούριο διαφορετικό να ανταλλάξει απόψεις θέσεις είναι και αυτό πολύ σημαντικό»

(Συνέντευξη 1: Προϊσταμένη τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«στο τοπικό επίπεδο δεν ξέρω αν υπάρχουν πολιτιστικά κέντρα που βοηθούν, δεν ξέρω δεν το γνωρίζω»

(Συνέντευξη 2: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«για ένταξη καμία από τον φορέα μας»

(Συνέντευξη 3: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«δράσεις δεν γνωρίζω κάτι ιδιαίτερο, γνωρίζω ότι τηρούμε πιστά τον εκάστοτε νόμο και με βάση αυτό προπιούμε να περάσουμε στους αλλοδαπούς το μήνυμα ότι ακόμα και αυτοί που είναι επί χρόνια παράνομοι γιατί έχουμε πάρα πολύ παράνομο πληθυσμό στο νομό Κορινθίας ακόμα και αυτοί έχουν την δυνατότητα να ενταχθούν τώρα πια με κάποιο τρόπο και προς αυτή την κατεύθυνση προσπαθούμε με διαρκή ενημέρωση με έντυπα με έντυπο υλικό με ενημέρωση προφορική που γίνεται καθημερινά από την υπηρεσία μας που γίνεται από άνθρωπο που βρίσκεται εκ

περιτροπής που υπάρχει μπροστά στην υπηρεσία στο φουαγιέ ,αυτού του τύπου τη δράση έχουμε εμείς στα πλαίσια της υπηρεσίας στην έκδοση αδειών διαμονής»

(Συνέντευξη 4: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«όχι δεν υπάρχουν»

(Συνέντευξη 5: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«όχι»

(Συνέντευξη 6: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«τα προγράμματα κάποια, κάποτε συνόδευα ένα Αφγανό. Δεν θυμάμαι τον πήγαμε στη Μακρινίτσα στο Βόλο στο ξενώνα στη δομή Άρσις που δεχόταν τα παιδιά αυτά έγινε με συνοδεία αστυνομικού , 17 χρονών θεωρούνταν κρατούμενος, με τη συνοδεία αστυνομικού και ζητήσαμε την βοήθεια του χαμόγελου του παιδιού»

(Συνέντευξη 7: Κοινωνική λειτουργός τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορίνθου)

«όσο γνωρίζω όχι»

(Συνέντευξη 8: Υπάλληλος τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορίνθου)

Η εκπαίδευση και τα μαθήματα Ελληνικής γλώσσας είναι πολύ σημαντικά για την ένταξη των μεταναστών σε οποιαδήποτε κοινωνία. Το Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι διαμορφωμένο με τέτοιο τρόπο ώστε να μην παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες σε αλλοδαπούς μαθητές.

«κοιτάζτε ο τρόπος λειτουργίας τους εκπαιδευτικού συστήματος ή ο τρόπος λειτουργίας του συστήματος υγείας είναι διαμορφωμένο και για τους αλλοδαπούς Και τους ημεδαπούς δεν αφορά αποκλειστικά έχουν ενσωματωθεί και βοηθάει αρκετά αυτό έτσι όπως είναι και αυτοί να είναι ενταγμένοι όσο το δυνατόν ποιο σωστά γίνεται στην κοινωνία»

(Συνέντευξη 1: Προϊσταμένη τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Δυστυχώς μέσα από την έρευνα μας καταλήξαμε πως οι όποιες δράσεις τελικά υλοποιηθούν, δεν είναι θεσμοθετημένες και στηρίζονται στην αλληλεγγύη και στην ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας

«θεωρώ όχι μόνο από πολιτική γραμμή, μπορεί να είναι και από ομάδες αλλά δεν το ξέρω αλλά πιστεύω αν υπάρχει σίγουρα θα είναι από κάπου ενορχηστρωμένο όχι μόνο πολιτικά»

Και

«είναι θέμα παιδείας αλλά η αλληλεγγύη πρέπει ο καθένας να ψαχτεί μέσα του δεν είναι και εύκολο»

(Συνέντευξη 2: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«Αλληλεγγύη σημαίνει ουσιαστικά να μην υπάρξει ξενοφοβία, με όλες τις δράσεις που είπαμε να προσπαθήσουμε να έρθουμε κοντά να γνωρίσουμε ο μεν τον άλλον θα υπάρχει αλληλεγγύη, αν τον βλέπει εχθρό δεν θα τον βοηθήσει»

(Συνέντευξη 3: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Για να βοηθήσουμε πρέπει να ευαισθητοποιηθούμε διαπολιτισμικά

«νομίζω όταν έρχεται κάποιος στη χώρα σου πρέπει εσύ να του ανοίγεις την αγκαλιά για να έχει βέβαια σε εμάς όσοι είχαν έρθει σε μεγάλο ποσοστό ήταν φυλακισμένοι, γκάμα μεγάλη όλοι αυτοί μας είχαν δημιουργήσει καχυποψία δεν ξέραμε τι σημαίνει αλλοδαπός δεχτήκαμε ένα σύνολο μεγάλο εκεί φοβηθήκαμε και εμείς οι ίδιοι βλέπεις ότι σιγά-σιγά αλλάζει το δεχόμαστε έχουν εγκατασταθεί μόνιμα σε διάφορους δήμους δηλαδή υπάρχει παίρνουμε στοιχεία από αυτούς παίρνουν δικά μας στοιχεία αλλά σιγά σιγά γίνεται αυτό, ο φόβος δημιουργεί καχυποψία πολλά πράγματα όταν το δέχεσαι μέρα με τη μέρα αυτό ξεπερνιέται»

(Συνέντευξη 2: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«μαθαίνοντας ανοίγοντας δηλαδή και εμείς να μάθουμε την δική τους κουλτούρα για αν τους καταλάβουμε περισσότερο»

(Συνέντευξη 3: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Αυτό όμως δεν μπορεί να ευνοήσει σε μεγάλο βαθμό τους μετανάστες.

«σας είπα και πριν ότι αν υπάρξει κάτι ποιο οργανωμένο και πιο αν θέλετε στοχοποιημένο να υπάρξουν ξεκάθαρες θέσεις και στάσεις ίσως βοηθούσε τώρα έτσι όπως είναι δυστυχώς το πλαίσιο δεν βοηθάει σε κάτι τέτοιο»

(Συνέντευξη 1: Προϊσταμένη τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«μπορεί να επιτευχθεί βέβαια μπορεί, τώρα κατά πόσο πραγματοποιείται δεν το γνωρίζω θεωρώ όταν υπάρχει προσπάθεια πάντα υπάρχει και επίτευξη στόχου»

(Συνέντευξη 2: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

7.3 Σχέσεις τοπικής κοινωνίας με μετανάστες

Η τοπική κοινωνία αντιμετωπίζει με διαφορετικό τρόπο τους αλλοδαπούς που έχουν αρκετά χρόνια παραμονής στην Ελλάδα και με διαφορετικό τρόπο τους πρόσφυγες που έρχονται τα τελευταία χρόνια.

«σας είπα πριν ότι δεν υπάρχει μια απάντηση έτσι ή αλλιώς υπάρχει ένας διαχωρισμός που οφείλει να γίνει υπάρχει η στάση η οποία είναι διαφορετική απέναντι στους νόμιμα διαμένοντες υπάρχει αν θέλετε η συμπόνια ο πόνος στους πρόσφυγες κάτι που το βλέπω όχι μόνο στην τοπική κοινωνία της Κορινθίας γενικότερα στην Ελλάδα υπάρχουν αν θέλετε οι παράνομα διαμένοντες που δημιουργούν κατά καιρούς διάφορες οπότε δεν μπορώ να σας πω ότι υπάρχει μια στάση ανάλογα την περίπτωση πιστεύω ότι αντιδρά διαφορετικά και η τοπική κοινωνία»

(Συνέντευξη 1: Προϊσταμένη τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Οι αλλοδαποί που μένουν αρκετά χρόνια στην Ελλάδα θεωρητικά έχουν ενσωματωθεί στην τοπική κοινωνία.

«η τοπική κοινωνία σιγά - σιγά θεωρώ ότι τους δέχεται έχουν ενσωματωθεί πλέον στη τοπική κοινωνία με προσπάθεια δική τους και δική μας και όσοι έχουν κάνει παιδιά και πάνε σχολείο θεωρώ ότι οι περισσότεροι είναι ενταγμένοι τώρα αυτοί που είναι κάπως δεν εντάσσονται , γιατί δεν θέλουν να ενταχθούν θεωρώ ότι όποιος θέλει να ενταχθεί τους δέχεται ο κόσμος»

(Συνέντευξη 2: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Οι αλλοδαποί Αλβανικής υπηκοότητας αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο από τους πρόσφυγες που καταφθάνουν από τα θαλάσσια σύνορα τα τελευταία χρόνια.

«εγώ θεωρώ ότι υπάρχει διαφοροποίηση αλλιώς αντιμετωπίζει τον αλλοδαπό Αλβανό που έχει 20 -25 -30 χρόνια και αλλιώς τον πρόσφυγα που ήρθε χθες με τη βάρκα , τον πρόσφυγα θεωρώ ότι τον αντιμετωπίζει με δυσπιστία εξαρτάται όμως αλλά μιλώντας γενικά και κοιτώντας την τηλεόραση και το κλίμα που έχει δημιουργηθεί από τα μέσα κυρίως τα ιδιωτικά υπάρχει μία αρνητικότητα προς τους πρόσφυγες όμως όταν αυτό συμβαίνει σε μια τοπική κοινωνία στο Αιγαίο δεν έχω ζήσει αλλά εγώ είμαι από τη μεθόριο τη Μεσσηνία κάτω και έχουν έρθει δυο τρεις φορές βάρκες τους έχουν πάει στα ανοιχτά, η κοινωνία ήταν πολύ θετική τους πήγαινε πράγματα μου έλεγαν, γιατί χώρισαν τις οικογένειες οι ίδιοι άνθρωποι που όταν βλέπουν τις ειδήσεις και λένε αχ τι μας στους μαζεύουν τι να τους κάνουμε εδώ και τα λοιπά, θεωρώ ότι είναι λίγο διαφορούμενη η γνώμη του συνόλου της κοινωνίας από τη μια κατευθύνεται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και μια ξενοφοβία αλλά από την άλλη δεν θεωρώ ότι είμαστε ιδιαίτερα εχθρικός λαός απέναντι στους ξένους εκ φύσεως όπως είναι άλλοι λαοί»

(Συνέντευξη 3: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Υπάρχει όμως και μια επιφύλαξη απέναντι τους γιατί τους θεωρούν υπεύθυνους για την αύξηση των ποσοστών ανεργίας στους Έλληνες.

«Η τοπική κοινωνία επειδή έχει επιφορτιστεί με ένα τεράστιο αριθμό μεταναστών θέλω να πω την αλήθεια δεν τους αντιμετωπίζει πάντα με καλό μάτι δεν θέλω να μιλάω με μισό λογά ούτε ευχολόγια θα σου μιλήσω για την κατάσταση του νομού Κορινθίας , είναι πάρα πολλοί αλλοδαποί η τοπική κοινωνία στενάζει γιατί πλέον οι περισσότεροι αλλοδαποί έχουν δουλειά και δεν έχουν οι Έλληνες δουλειά υπάρχει αυτό το θέμα και οι περισσότεροι αλλοδαποί κάνουν μαύρη εργασία ενώ οι Έλληνες επιβαρύνονται με

τους νόμιμους φόρους του κράτους υπάρχει λοιπόν μία αντιπαλότητα σε εαυτό το κομμάτι και μία τεράστια το θέμα με τα παιδιά που φοιτούν στα ελληνικά σχολεία , διότι κακά τα ψέματα η κουλτούρα και οι απόψεις που μεγαλώνουν αυτά τα παιδιά είναι εκ διαμέτρου αντίθετες με τα παιδιά των Ελλήνων εδώ στην πόλη με αποτέλεσμα, υπάρχουν συγκρούσεις σε πολλά επίπεδα υπάρχουν διαφορές πολλές υπάρχουν αντιπαραθέσεις, θεωρώ ότι δουλεύουμε πολύ ως Έλληνες τον ανθρωπισμό μέσα μας και με βάση αυτές τις ιδέες του ανθρωπισμού που έχουμε γιατί έχουμε παιδεία ως λαός προσπαθούμε να ρίχνουμε νερό στο κρασί μας να κάνουμε τα στραβά μάτια το αφήνουμε να πάει παρακάτω , υπάρχουν προβλήματα δεν είναι όλα τέλεια»

(Συνέντευξη 4: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Φυσικά ο τρόπος που τους αντιμετωπίζουν εξαρτάται και από προσωπικές εμπειρίες.

«Μισά - μισά οι μισοί τα ρίχνουν όλα σε αυτούς και τους αδικούν θεωρούν γιατί εγώ πιστεύω πίσω από κάθε κακό αλλοδαπό κρύβεται ένας Έλληνας και το 90% το πιστεύω ένα ποσοστό μεγάλο δείχνει α μου έκλεψαν το σπίτι είναι αλλοδαποί Αλβανοί και ένα άλλο ποσοστό πιο μικρό σκέφτεται κάπως πιο ώριμα δεν είναι εναντιωμένο με αυτούς τώρα τους λυπάται, δεν τους έχουν αγγίξει , γιατί μπορεί έναν άνθρωπο δεν τον έχουν κλέψει δε τα ον έχουν αγγίξει οι αλλοδαποί τον έχει στο κτήμα ή τον έχει στο σπίτι και τον βοηθάει και 15 χρόνια δεν έχει κανένα δείγμα ότι αυτός ο άνθρωπος κλέβει ή είναι κακός αυτός ο άνθρωπος είναι πιο βατός φιλικός απέναντί τους θεωρώ όμως ότι οι περισσότεροι ρίχνουν τα κακά σε αυτούς δεν ξέρω αν είναι δίκιο ή άδικο, υπάρχει η τάση όπως σε όλους τους μετανάστες , πιστεύω και οι δικοί μας που έφυγαν και πήγαν στον Αυστραλία στον Καναδά δεν πιστεύω ότι είχαν καλύτερη αντιμετώπιση , ήταν ίσως πιο πολιτισμένα κράτη και δεν το έδειχναν τους είχαν πιο πιστεύω έναν Έλληνα στον Καναδά όταν πρωτοπήγε μετανάστης δεν θα τον ήθελε ένας πατέρας για την κόρη του λέω τώρα ένα ρατσιστικό , έχει και ο κόσμος τα δίκια του όμως δεν νομίζω ότι τους αντιμετωπίζουν , μόνο όσοι τους έχουν στα σπίτια τους και δεν έχουν πάθει κακό γιατί έχουμε και τέτοια παραδείγματα που έχει συμβεί κάτι»

(Συνέντευξη 6: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Τα συναισθήματα όμως που κυριαρχούν είναι αρνητικά.

«δεν μπορώ να πω ότι τους αντιμετωπίζει θετικά, υπάρχει μια άρνηση ένας φόβος αυτό είναι έλλειψη παιδείας ένας άνθρωπος πρέπει να του πεις είναι άνθρωπος ενώ περίμενες έχω προσέξει ότι οι νέοι θα ήταν πιο θετικοί είναι ποιο διστακτικοί οι ηλικιωμένοι που έχουν βιώσει τη μετανάστευση μιλάμε για ανθρώπους που πήγαν Γερμανία, εγώ που είμαι μικρασιατικής καταγωγής και ήρθαν με το πρώτο διωγμό η γιαγιά μου οι προ παππούδες οι άνθρωποι αυτοί όπως τους έλεγαν τουρκόσποροι που ήταν Έλληνες καταγωγής το ίδιο σκέφτονται και γι' αυτούς ήρθαν να αρπάζουν την περιουσία να τους κλέψουν»

(Συνέντευξη 7: Κοινωνική λειτουργός τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορίνθου)

«σχετικά επιφυλακτικά, για λόγους οι οποίοι είναι σαφείς δεν έχουμε την καλύτερη εικόνα για τους μετανάστες, και οι ίδιοι έχουν φροντίσει γι' αυτό, παίρνεις τον μετανάστη σπίτι σου και σου κλέβει παίρνει τα ρούχα από τη μπουγάδα έχεις διάθεση να βοηθήσεις και εκείνος παρακολουθεί το σπίτι σου, είμαστε επιφυλακτικοί και προσωπικά είμαι πολύ επιφυλακτική»

(Συνέντευξη 8: Υπάλληλος τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορίνθου)

Όσον αφορά τις κύριες μορφές διακρίσεων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες, εξαρτώνται από το γεγονός της μακροχρόνιας ή όχι παραμονής τους στην Ελλάδα, αν είναι δεύτερης γενιάς, από την υπηκοότητα και από τη θρησκεία τους.

Οι δεύτερης γενιάς αλλοδαποί είναι γενικά αφομοιωμένοι στην τοπική κοινωνία, ειδικά μέσα από το εκπαιδευτικό μας σύστημα.

«θεωρώ πως το εκπαιδευτικό σύστημα έχει αφομοιώσει τους αλλοδαπούς δεν υπάρχει διαχωρισμός έχουν ενσωματωθεί κανονικά στο σχολείο το βλέπουμε τα παιδιά που έρχονται εδώ μετανάστες παιδιά δεύτερης γενιάς δεν βλέπω κάποια διαφορά στην ομιλία είναι ξεκάθαρα τα πράγματα τώρα στην κοινωνική ασφάλιση όχι, θεωρώ πλέον πως ειδικά οι νόμιμα διαμένοντες έχουν και αυτοί τα δικαιώματα ενός ημεδαπού πληρώνονται από τους εργοδότες τους κανονικά έχουν τα δικαιώματα τους στις ασφαλιστικές εισφορές θεωρώ εκεί δεν υπάρχει θέμα»

(Συνέντευξη 1: Προϊσταμένη τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«στην εκπαίδευση δεν υπάρχει διάκριση και ο νόμος τους βοηθάει όσοι πάνε σχολείο χωρίς διακρίσεις με τα παιδιά που γεννιούνται εδώ το σχολείο τους δέχεται απλόχερα σίγουρα όμως υπάρχουν διακρίσεις αλλά όχι πάντως στην εκπαίδευση»

(Συνέντευξη 2: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«δεν μπορώ να πω ότι εγώ δεν βλέπω μετανάστες που δεν έχουν ενταχθεί η πλήρως προσαρμοστεί εγώ βλέπω πολλές οικογένειες, παρόλα αυτά πάντα αντιμετωπίζεις και κάποιους ανθρώπους που έχουν ρατσιστικές τάσεις και συμπεριφορές, από την επαγγελματική μας θέση προσπαθούμε να αντιμετωπίζουμε κάθε μετανάστη με τον ίδιο τρόπο και να κινούμαστε προς όφελος της αλλά και στον κοινωνικό περίγυρο τα παιδιά μου πάνε στο δημοτικό σχολείο δεν βλέπω να είναι απομονωμένα πολλά παιδιά είναι ενταγμένα πλήρως τα περισσότερα και επειδή έχουμε φτάσει να είναι η δεύτερη γενιά μεταναστών ουσιαστικά τα περισσότερα παιδιά κυρίως Αλβανών έχουν ενταχθεί κανονικότητα»

(Συνέντευξη 9: Προϊσταμένη τμήματος Κοινωνικής Πρόνοιας δήμου Κορινθίων)

Οι νεότεροι Έλληνες και τα παιδιά δεν είναι τόσο καχύποπτοι όπως οι μεγαλύτερης ηλικίας απέναντι στους μετανάστες.

«διακρίσεις σίγουρα γιατί λείπει παιδεία από όλους μας και είναι δύσκολο αυτό να εξαλειφτεί αλλά θέλω να πιστεύω ότι όλοι, ότι σιγά –σιγά η ενσωμάτωση βοηθάει πολύ και αυτοί δηλαδή το να είμαστε και εμείς ανοιχτοί μαζί μας όχι καχυποψία να είναι και αυτοί να είναι πιο θετικοί, θεωρώ τα παιδιά μας το βλέπουν διαφορετικά και τα παιδιά τους βλέπεις ότι συνεργάζονται ενώ στην αρχή όλοι ήμασταν κάπως τους βλέπαμε, τώρα όλοι με δυσπιστία τώρα σιγά –σιγά όλοι αφηνόμαστε και πιο ελεύθερα»

(Συνέντευξη 2: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Δυστυχώς οι διακρίσεις αφορούν ειδικές κατηγορίες μεταναστών.

«πιο πριν στην οικονομική ανάπτυξη που είχε η Ελλάδα, οι δουλειές που έκαναν οι Αλβανοί εργάτες ,γιατί είμαι πιο αγροτική περιοχή, δεν έβρισκες Έλληνες ούτε στις κατασκευές σαν εργατικό δυναμικό ούτε στα αγροτικά οπότε δεν πήραν δουλειές από τους Έλληνες κάλυψαν τις υπάρχουσες, κάλυψαν κενά, σαφώς υπάρχει κάποια διάκριση αν πήγαινε ο Έλληνας σαφώς θα έπαιρνε παραπάνω αλλά ο Έλληνας δεν πήγαινε ούτε η άλλως ούτε με το παραπάνω δεν θεωρώ ότι , ο πατέρας μου επειδή ήταν μαραγκός και ήθελε εργάτες στην δουλειά , δεν έβρισκε εργάτες Έλληνες δεν είναι ότι πήγαινε στους Αλβανούς επειδή ήταν φθηνότεροι δεν είχε να βρει Έλληνες, κάποια διάκριση υπήρχε αλλά όχι πολύ μεγάλη και κυρίως στα αγροτικά όχι στους Αλβανούς που είναι η πλειονότητα αλλά αυτούς από τη Μέση Ανατολή πολλές φορές στα γεωργικά στις φράουλες τους στοιβάζουν όλους μαζί σε καταλύματα αυτό , βέβαια και αυτοί είναι μια ειδική κατηγορία ανθρώπων που δεν δουλεύουν δεν έχουν την παραγωγικότητα που έχουν οι Αλβανοί και ίσως δεν έχουν την δυνατότητα να εξασφαλίσουν κάτι καλύτερο χωρίς να λέω ότι έχουν ευθύνες όλοι έχουμε ευθύνες και επειδή είναι αυτής της κατηγορίας άνθρωποι έχουν αυτή την εκμετάλλευση από τους Έλληνες θεωρώ ότι η εκμετάλλευση αφορά συγκεκριμένες κατηγορίες»

(Συνέντευξη 3: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Κυρίως μετανάστες μουσουλμανικής θρησκείας και πακιστανικής υπηκοότητας.

«η κύρια μορφή διάκριση είναι το οικονομικό επίπεδο διότι όταν δεν έχεις να πληρώσεις δεν θα έχει να μείνεις σε ένα σπίτι της προκοπής, οπότε ξεκινά όλη αυτή η διαφορά στο βιοτικό και κοινωνικό επίπεδο. Θεωρώ ο ρατσισμός όπως τον λένε οι αλλοδαποί δεν υπάρχει στην κοινωνία , τους έχει αποδεχτεί η τοπική κοινωνία θεωρώ ότι υπάρχει αντιπαλότητα στο κοινωνικό τους υπόβαθρο δηλαδή όταν με δόλιο και ύπουλο και παρασκηνιακό και έμμεσο, και από τη γωνία προσπαθεί ο αλλοδαπός να κάνει τη δουλειά του , τη δουλειά που ο Έλληνας πρέπει να μοχθήσει και την κάνει πλαγίως γιατί είναι αλλοδαπός και απολαμβάνει πράγματα και να τα απολαμβάνει από πράγματα που ο Έλληνας τα απολαμβάνει με πολύ δυσκολία και αν τα απολαμβάνει εκεί αρχίζουν οι αντιπαραθέσεις και κακά τα ψέματα, υπάρχει έλλειψη ήθους από μεγάλο μέρος των αλλοδαπών και γι' αυτό και είναι καχύποπτος και ο κόσμος, δεν είναι τυχαία

καχύποπτη η ελληνική κοινωνία έτσι , και μιλάω για κάποιες φυλές έχουν αφορμίσει σε πολλά κράτη του κόσμου μιλάω για ανθρώπους αλλόθρησκοι οι οποίοι που δημιουργούν προβλήματα σε πολλά και μη ευρωπαϊκά κράτη και είναι επίφοβο τι θα γίνει και σε εμάς διότι έχουμε ένα μεγάλο αριθμό προσώπων τέτοιων στην Ελλάδα και κακά τα ψέματα επειδή είμαι μάνα τριών παιδιών ανησυχώ και εγώ, είναι συμμαθητές του κάθονται στο διπλανό θρανίο και όταν η κόρη μου κάνει το σταυρό του κάποιο άλλο παιδί το κοιτάει με μισό μάτι την κόρη μου στο σχολείο και αυτό είναι πραγματικότητα που σου λέω ή όταν γίνεται η προσευχή λέγεται ο εθνικός ύμνος ο άλλος φτύνει δίπλα στο παιδί μου θέλοντας να δείξει απέχθεια προς το κράτος φιλοξενίας, ο σεβασμός είναι κάτι που πρέπει να δίνεις για αν τον πάρεις»

(Συνέντευξη 4: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

« ότι κάποιοι άνθρωποι που έχουν συνεργαστεί με αλλοδαπούς και δεν έχουν κάτι , δεν έχουν πρόβλημα υφίστανται κάποιες διακρίσεις και εξαρτάται και τι διακρίσεις, α είναι Αλβανός που μένει στο σπίτι δίπλα σου ποιος είναι μια οικογένεια Έλληνες; Όχι Αλβανοί ωχ τι έπαθες εγώ μένω δίπλα με Αλβανούς δεν είχα ποτέ πρόβλημα έτυχε πάντως δεν είχα πρόβλημα , είναι άλλοι όμως που σου λέει τα προβλήματα τα περισσότερα τα δημιουργούν οι πακιστανοί γιατί οι πακιστανοί δεν δουλεύουν είναι ψιλό - τεμπέληδες έχουν αυτό το μουσουλμανικό οι Αλβανοί δουλεύουν πάρα πολύ το βράδυ πάνε κοιμούνται δεν χαλάνε δραχμή είναι πιο ήσυχοι»

(Συνέντευξη 6: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Μερικές φορές γίνονται διακρίσεις εις βάρος των Ελλήνων υπό το φόβο μην θεωρηθούν κάποιοι άνθρωποι ρατσιστές.

«δεν πιστεύω ότι αντιμετωπίζουν διακρίσεις οι μετανάστες πουθενά, κάθε άλλο πιστεύω ότι η ελληνική κοινωνία συνολικά τους έχει φερθεί με πάρα πολύ καλό τρόπο, δεν το ανταποδίδουν και εκεί είναι που επιφυλασσόμαστε και στην υγεία αν πάω εγώ σε ένα ξένο κράτος ανασφάλιστη κανένας δεν θα με βάλει μέσα σε ένα νοσοκομείο και ας πεθαίνω απέξω, εδώ αν δεν τους δώσεις το παραμικρό , θεωρώ πως είναι άνθρωποι και πρέπει να τους τα παρέχουμε , αυτοί εάν δεν πετύχουν το παραμικρό επιτίθενται , στην παιδεία οι δάσκαλοι φέρονται καλύτερα στα παιδιά των μεταναστών από ότι στα

ελληνόπουλα στη δουλειά, αν θέλουν βρίσκουν και απόδειξη κανένας μετανάστης δεν κάθεται εάν θέλει να δουλέψει αντιθέτως όλες οι καφετέριες είναι γεμάτες ελληνόπουλα»

(Συνέντευξη 8: Υπάλληλος τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορίνθου)

Τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες είναι ο βασικότερος λόγος που οδηγεί την κοινωνία να προβαίνει σε διακρίσεις απέναντί τους. Συνήθως οι μετανάστες δεύτερης γενιάς αντιμετωπίζουν λιγότερα εμπόδια.

«.....ο μετανάστης πρώτης γενιάς δεν μιλάει καλά τα ελληνικά ή έχει αντιμετωπιστεί ρατσιστικά τους πρώτους μήνες αυτά είναι θέματα που πιστεύω έχουν εξομαλυνθεί δεν είναι τόσα έντονα όσο ήταν στην αρχή, έχει πολύ μεγάλη σημασία εάν είναι νόμιμα ή παράνομα διαμένοντες είναι διαφορετική η αντιμετώπιση μεταξύ τους»

(Συνέντευξη 1: Προϊσταμένη τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«.... υπάρχουν μετανάστες που αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα με τα χαρτιά τους και με τις υπηρεσίες και τη γραφειοκρατία , υπάρχουν μετανάστες οι οποίοι πολύ δύσκολα μπορούν να βρουν δουλειά υπάρχουν όμως και μετανάστες και επαγγελματικά είναι καλά και στέγαση.....»

(Συνέντευξη 9: Προϊσταμένη τμήματος Κοινωνικής Πρόνοιας δήμου Κορινθίων)

Οι χαμηλές αμοιβές δεν διευκολύνουν τους αλλοδαπούς να βελτιώσουν το βιοτικό τους επίπεδο.

«.... κοινωνία η δική μας και οι ανάγκες , θεωρώ ότι δέχεται τους ανειδίκευτους επειδή είναι χαμηλό το ημερομίσθιο τους απορροφά περισσότερο από τους Έλληνες ...»

(Συνέντευξη 2: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Πολλές φορές δημιουργούνται στερεότυπα από μέσα μαζικής ενημέρωσης.

« η τηλεόραση, θεωρώ ότι η τηλεόραση περνάει ξενοφοβικά μηνύματα, λάθος σωστά και στην πλειονότητα τους είναι λάθος ...»

(Συνέντευξη 3: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«βασικά με το που έρχονται εδώ έχουν προβλήματα πχ θα τον βάλεις μέσα στο σπίτι σου; υπάρχει ο έντονος φόβος»

(Συνέντευξη 7: Κοινωνική λειτουργός τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Η γλώσσα είναι ένα βασικό εμπόδιο για να επικοινωνήσουν , να μάθουν τα δικαιώματα τους και τις υποχρεώσεις τους.

«πρώτα είναι η γλώσσα από κει ξεκινάνε όλα μετά τα χαρτιά που πολύ δεν είναι τακτοποιημένοι , το γεγονός ότι δεν έχουν καμιά κοινωνική παροχή ασφάλεια η υγεία δεν τα έχουν από την στιγμή που δεν είναι Έλληνες θα έπρεπε να υπάρχει μια υπηρεσία να ζητάνε τα χαρτιά τους και σιγά -σιγά να εκπαιδεύονται»

(Συνέντευξη 7: Κοινωνική λειτουργός τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορίνθου)

«το μόνο που βλέπω είναι η εκπαίδευση, προκαταλήψεις δεν βλέπω να υπάρχουν κτήση ιθαγένειας εάν είναι δεύτερης γενιάς την παίρνουν και η γραφειοκρατία είναι για όλους μας και για τους μετανάστες θα πρέπει να είναι πιο, αλλά δεν είναι δυνατόν να σου δίνω κάρτα εργασίας εάν δεν έχω ελέγξει το ποιόν σου εάν στη χώρα σου είχες «φάει» εκατό και έρχεσαι εδώ , είσαι καθαρός;»

(Συνέντευξη 8: Υπάλληλος τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορίνθου)

Κοινή διαπίστωση αποτελεί πως η Ελλάδα δεν έχει τις υποδομές και τα χρήματα για να βοηθήσει μεγάλο όγκο μεταναστών.

«το κυριότερο εμπόδιο είναι ότι αυτή η χώρα δεν αντέχει άλλους αλλοδαπούς, γίναν πάρα πολλοί με αποτέλεσμα δεν υπάρχει ούτε η υποδομή ούτε το υπόβαθρο για να μπορέσουμε να υποδεχτούμε τόσο πολύ κόσμο , έχουμε γίνει ένα τεράστιο HOT spot αυτό πρέπει να λυθεί ... βρέθηκαν περαστικοί στην Ελλάδα έμειναν εδώ εγκλωβίστηκαν πολλοί εδώ και πρέπει να τους διαχειριστούμε.....»

(Συνέντευξη 4: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«.....πλέον δεν αντέχει τους Έλληνες, δεν δίνει δουλειά στον Έλληνα για να εντάξει έναν αλλοδαπό και δη μετανάστη θα πρέπει αν έχει το δικό του λαό τακτοποιήσει αν έχει μια οικονομική ευχέρεια σαν κράτος η κρίση και η φτώχεια φέρνει γκρίνια και η Ελλάδα είναι σε αυτή δυστυχώς τη θέση»

(Συνέντευξη 6: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις που οι ίδιοι οι μετανάστες δεν θέλουν αν ενταχθούν, θέλουν απλά να περάσουν από την Ελλάδα και να φύγουν ή αν παραμείνουν να διατηρήσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους χωρίς να αφομοιωθούν.

«οι μετανάστες κινούνται ομαδικά από μόνοι τους οι περισσότεροι δεν θέλουν αν ενταχθούν δυστυχώς που το λέω είναι άνθρωποι σκληροπυρηνικοί Θα κρατήσω τον τοίχο μεταξύ Ελλάδας και άλλης χώρας που μας χωρίζει εμείς και εσείς , δεν βοηθούν ούτε οι ίδιοι αν δεν φύγει αυτός ο τοίχος από τη πλευρά τους όσο να θέλει η πολιτεία να είναι αρωγός δεν γίνεται ,δεν θέλουν να ενταχθούν είναι η κατηγορία των αλλοδαπών που σου δηλώνουν ότι δεν θέλουν»

(Συνέντευξη 4: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Τα κυριότερα μέτρα για την αντιμετώπιση των διακρίσεων πρέπει να θεσμοθετηθούν, ώστε να λειτουργούν όλοι σε κοινό πλαίσιο, μέτρα οικονομικά και εκπαίδευσης, ώστε να επιταχυνθεί η ομαλή ενσωμάτωση στην τοπική κοινωνία.

«σας είπα πριν ότι δεν είναι θέμα καθαρά τοπικό τα θέματα αυτά θα πρέπει να τα λύσει συνολικά και αποφασιστικότερα η διοίκηση από πάνω ,δηλαδή από το υπουργείο η κυβέρνηση..... »

(Συνέντευξη 1: Προϊσταμένη τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

« σίγουρα το καλύτερο νομικό πλαίσιο, στην Κορινθία έχεις πχ 50000 κατοίκους θα μπουν 10000 άτομα τόσους αντέχει δεν μπορούν να μπουν 25 -30 χιλιάδες, αυτό είναι στο νομικό πλαίσιο....»

(Συνέντευξη 6: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«βασικό ρόλο θεωρώ ότι παίζει όσον αφορά τα κονδύλια που θα μπορούσαν υπάρχουν στο δήμο να κάνουν πράγματα γι' αυτούς και για εμάς και να είμαστε, είναι βασικό κριτήριο για να προχωρήσει κάτι από κει και πέρα πολιτιστικοί σύλλογοι δεν ξέρω τι άλλο θα μπορούσε να γίνει σε ενσωμάτωση κάπως έτσι»

(Συνέντευξη 2: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«...με κάποιες πολιτιστικές δράσεις που να τους καλέσουμε και αυτούς να τους δείξουμε τα δικά μας να μας δείξουν και αυτοί τα δικά τους να υπάρχει ανταλλαγή να τους γνωρίσουμε και εμείς να μας γνωρίζουν και αυτοί ή θα μπορούσε να υπάρχει κάποια επαγγελματική κατάρτιση ή κάποιες δεξιότητες που θα μπορούσαν να έχουν σε οποιοδήποτε τομέα όπως έχουμε εμείς στις πρώτες βοήθειες οτιδήποτε για μαγειρική για οτιδήποτε ότι έχει να κάνει με τη κουλτούρα τον πολιτισμό τους και με πρακτικές γνώσεις επιβίωσης στο δυτικό κόσμο.....»

(Συνέντευξη 3: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«... ειδικά σχολεία για τους μεγαλύτερους σεμιναριακά σχολεία και για τα μικρότερα παιδιά ειδικά σχολεία εκπαίδευσης πάνω στο θέμα της μόρφωσης της κατάρτισης όχι μόνο της μορφωτικής αλλά και της κοινωνικής υπάρχει χάσμα στην κοινωνική κατάρτιση»

(Συνέντευξη 4: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«όπως είπα πριν η ενημέρωση η πληροφόρηση με ημερίδα με κάτι να ευαισθητοποιηθεί ο κόσμος και με μαθήματα μα το δια βίου μάθησης.....»

(Συνέντευξη 7: Κοινωνική λειτουργός τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορίνθου)

«καταρχάς την εκμάθηση της γλώσσας και ένταξη στα σχολεία αφού περάσουν κάποιες προκαταρκτικές τάξεις για να μπορέσουν να ενταχθούν»

(Συνέντευξη 8: Υπάλληλος τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορίνθου)

«για τους ίδιους θεωρώ ότι θα ήταν καλό να μάθουν την γλώσσα υποδοχής όπως στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες γιατί θα ήταν και πιο εύκολη η ένταξη των παιδιών τους των μεταναστών... να τα βοηθήσουν να ενταχθούν να ξέρεις τη γλώσσα για να έχεις καλύτερη επικοινωνία με τους ανθρώπους και καλύτερη ένταξη κατά συνέπεια»

(Συνέντευξη 9: Προϊσταμένη τμήματος Κοινωνικής Πρόνοιας δήμου Κορινθίων)

7.4 Εθνικές πολιτικές σε τοπικό επίπεδο

Ουσιαστικά, υπάρχει ο νόμος 4251 που ρυθμίζει θέματα που αφορούν αλλοδαπούς για ένταξη, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, εκπαίδευση και επιδόματα.

«εγώ έχω αντιληφθεί ότι η εκάστοτε κυβέρνηση έχει μια πολιτική στο μεταναστευτικό ,με βάση τα τελευταία δεδομένα και τον νόμο 4251 που ισχύει αυτή τη στιγμή για τους αλλοδαπούς, τον νέο νόμο , ουσιαστικά το κράτος λέει «ελάτε να γίνετε όλοι νόμιμοι», άρα ο νέος νόμος είναι μια ανοιχτή αγκαλιά για όλους αυτούς που έχουν την διάθεση να μείνουν στη χώρα, ουσιαστικά καλύπτουμε και ανθρώπους που επί είκοσι χρόνια είναι στην Ελλάδα έχουν γεννήσει παιδιά να φανταστείς οι περισσότερες περιπτώσεις είναι παιδιά που έχουν πάρει και ιθαγένεια και οι γονείς είναι ακόμα παράνομοι, έτσι λοιπόν ανοίγει ένα παράθυρο στην ταυτοποίηση στοιχείων των αλλοδαπών, ο καινούριος νόμος και θεωρώ ότι είναι ότι καλύτερο γιατί οι προηγούμενοι νόμοι άφηναν πολλά κενά , στο θέμα της ταυτοποίησης των οικογενειών , δηλαδή ήταν ο πατέρας νόμιμος και βλέπαμε ότι τα παιδιά και η σύζυγος ήταν στην αφάνεια, δεν υπήρχαν πουθενά ενώ φοιτούσαν σε ελληνικά σχολεία , νοσηλεύονταν σε ελληνικά νοσοκομεία και ζούσαν μια φυσιολογική ζωή κατά τα άλλα στην Ελλάδα και απολάμβαναν αν το θες όλα τα οικονομικά αγαθά και υλικά και όχι μόνο και αυτό βοηθά σε μια πρώτη ταυτοποίηση του πληθυσμού και θεωρώ ότι ο νόμος 4251 είναι ο καλύτερος νόμος που έχει βγει ποτέ για τα δεδομένα των αλλοδαπών»

(Συνέντευξη 4: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Σε περιοχές που ενδεχομένως έχουν πολλά προβλήματα από την εισροή προσφύγων όπως τα νησιά εφαρμόζονται εθνικές πολιτικές. Στην Κορινθία δεν είναι τόσο έντονο το φαινόμενο, ώστε να είναι αναγκαία η λήψη επιπλέον μέτρων.

«δεν ξέρω σε κάποιες περιοχές που αντιμετωπίζουν πολύ έντονο πρόβλημα πιθανόν να είναι πολύ οργανωμένοι να είναι στοχευμένες συγκεκριμένες επιδοτήσεις από ΕΣΠΑ για προγράμματα που αφορούν μετανάστες , φαντάζομαι ότι σε περιοχές με έντονο πρόβλημα να υπάρχουν προγράμματα , σε εμάς η τοπική κοινότητα δεν έχει έντονα προβλήματα , ούτε έχουν σε εμένα αναφερθεί ακραίες τάσεις ρατσιστικές, εστιασμένες δράσεις στην κοινωνική πολιτική δεν υπάρχουν ότι υπάρχει είναι για το σύνολο του πληθυσμού»

(Συνέντευξη 9: Προϊσταμένη τμήματος Κοινωνικής Πρόνοιας δήμου Κορινθίων)

7.5 Καλές πρακτικές της τοπικής αυτοδιοίκησης στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών

Η κοινωνική ένταξη των μεταναστών μέσα στην τοπική κοινωνία έρχεται ως αποτέλεσμα του συνδυασμού των εθνικών πολιτικών σε τοπικό επίπεδο, όπου εφαρμόζονται, των καλών πρακτικών της τοπικής αυτοδιοίκησης και των συμπεριφορών και δράσεων της κοινωνίας των πολιτών. Η έννοια της κοινωνικής ένταξης περιλαμβάνει διάφορες πτυχές της ζωής, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από την έρευνα μας.

«κοινωνική ένταξη είναι σίγουρα η ένταξη μέσα στην κοινωνία , έχοντας βέβαια , τώρα είναι λίγο δύσκολο να πεις ακριβώς τι σημαίνει ένταξη κοινωνική θεωρώ όμως όσο το δυνατόν η εναρμόνιση με τα κοινά έτσι θα το τοποθετούσα τώρα πως θα γίνει αυτό είπαμε και πριν κάποια θέματα βασικά γίνονται μέσω του σχολείου και τις δομές που πρέπει να έχει το εκπαιδευτικό σύστημα από κει πιστεύω και για μένα είναι το καθοριστικό σημείο, μόνο εκεί που μπορεί να βρεθούν λύσεις σε θέματα τέτοια»

(Συνέντευξη 1: Προϊσταμένη τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«κοινωνική ένταξη είναι να αισθάνεται ο άλλος ότι είναι ελεύθερος ότι δεν διώκεται, δεν υφίσταται διάκριση στο χώρο που είναι και να έχει τα ίδια προνόμια που έχει και ο ντόπιος να έχει και πρακτικά αλλά και συναισθηματικά να μην αισθάνεται ξένος ως ένα βαθμό δεν ξέρω αν μπορεί να επιτευχθεί απόλυτα, και έχει πιστεύω , δηλαδή οι Αλβανοί οι πρώτης γενιάς που έχουν τα παιδιά τους μαζί τα μικρά και τους μιλάνε ελληνικά μεταξύ τους οι οικογένειες εγώ θεωρώ πολύ σημαντικό αυτό , δηλαδή η πλειονότητα μιλάει ελληνικά υπάρχουν και κάποιες οικογένειες που μιλάνε αλβανικά μεταξύ τους, αλλά η πλειονότητα μιλάει ελληνικά μεταξύ τους , εγώ θεωρώ αν πάω τώρα σε μια ευρωπαϊκή πόλη δύσκολα μετά από δέκα χρόνια θα μιλάω με τα παιδιά μου αγγλικά

δηλαδή το θεωρώ πολύ σημαντικό αυτό , και το έχουν καταφέρει σε μεγάλη βαθμό , η πλειονότητα μιλάει ελληνικά και αυτό σημαίνει ότι και μες στο σπίτι τους μιλάνε ελληνικά»

(Συνέντευξη 3: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«κοινωνική ένταξη είναι ο αλλοδαπός να έχει το ελάχιστο εισόδημα με το οποίο θα μπορεί να ζήσει αξιοπρεπώς με την οικογένειά του»

(Συνέντευξη 5: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«από τη στιγμή που ανήκουμε όλοι σε μια κοινωνία και αποτελούμε μέλος αυτής πρέπει κάθε άνθρωπος να ενταχθεί κάπου, είτε είναι σε μια οικογένεια αυτοί που περιφέρονται είναι νομάδες πχ η οικογένεια των τσιγγάνων των ρομά αλλά και αυτοί κάπου εντάσσονται δεν θα μπορούσαν αν υπάρξουν μόνοι τους είναι μέλη της κοινωνίας , πρέπει αν συνυπάρξουν και με άλλους ανθρώπους , πρέπει να υπάρξει κοινωνική πολιτική, να υπάρχει σωστή διανομή σε είδος και χρήμα να είναι καθολικού τύπου και επιλεκτική ανάλογα με τις περιστάσεις»

(Συνέντευξη 7: Κοινωνική λειτουργός τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορινθίων)

«να μπορεί να είναι φορολογούμενος να συμμετέχει στην παιδεία να σέβεται τα ήθη και τα έθιμα του τόπου που τον υποδέχτηκε αυτό σημαίνει κοινωνική ένταξη και πιστεύω τότε δεν θα βρείτε ούτε έναν Έλληνα ρατσιστή»

(Συνέντευξη 8: Υπάλληλος τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορινθίων)

«η διατήρηση της πολιτιστικής μου ταυτότητας αλλά η ένταξη μου στο περιβάλλον κοινωνικό πολιτιστικό και αθλητικό ακόμα και στη συμμετοχή σε επίπεδο λήψης αποφάσεων πλήρη ένταξη στο περιβάλλον στο οποίο ζω»

(Συνέντευξη 9: Προϊσταμένη τμήματος Κοινωνικής Πρόνοιας Δήμου Κορινθίων)

Όμως η κοινωνική ένταξη των μεταναστών είναι δύσκολο να επιτευχθεί διότι η τοπική αυτοδιοίκηση δεν έχει πόρους και προσωπικό για να προβεί σε δράσεις. Διαπιστώνουμε πως δεν εφαρμόζονται καλές πρακτικές στην τοπική αυτοδιοίκηση.

«δυστυχώς δεν γνωρίζω κάτι τέτοιο και η ενημέρωση σχετικά με αυτό το θέμα είναι ότι δεν υπάρχει καν, τώρα αν όντως εφαρμόζεται κάποιο και είναι εν αγνοία μου δεν μπορώ να πάρω θέση δεν είναι κάτι που είναι γνωστό ή μας έχουν πει εμάς, μας έχουν ενημερώσει μας έχουν στείλει κάποιο φυλλάδιο ή κάποια ενημέρωση»

(Συνέντευξη 1: Προϊσταμένη τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών Κορινθίας)

«θεωρώ ότι δεν υπάρχει καμία πρακτική θεωρώ ότι είμαστε ανυποστήρικτοι, το τμήμα μας πραγματικά γονατίζει από δουλειά και από κόσμο διότι είμαστε ένας νομός που έχουμε πάρα πολλούς αλλοδαπούς όλων των εθνικοτήτων δεν έχουμε καμία στήριξη από κανέναν φορέα και είναι λυπηρό, πολλές είναι δε οι φορές επειδή είναι νευραλγικό το πόστο και είναι δύσκολο να συνεννοηθείς και με ανθρώπους που πολλές φορές έχουν επειδή έχουν άλλο γνωστικό και ηθικό υπόβαθρο, που έχουν χαμηλή παιδεία όχι γιατί φταίνε οι ίδιοι αλλά ήταν τέτοια η μοίρα τους να γίνουν μετανάστες από μικρά παιδιά να κλειστούν σε ένα χώρο να δουλεύουν και να μην έχουν πάρει χαμπάρι τι γίνεται γύρω τους, θεωρώ ότι η υπηρεσία μας έχει πάρα πολύ μεγάλο ρίσκο και επικινδυνότητα και δυστυχώς ούτε καν η αστυνομία δεν λαμβάνει τα μέτρα της ως προς την διαφύλαξη τόσο της σωματικής ακεραιότητας της δικιάς μας όσο και της προάσπισης των δικαιωμάτων των αλλοδαπών, έχουν συμβεί περιπτώσεις που παίζουν ξύλο οι αλλοδαποί εδώ καλούμε την αστυνομία δεν υπάρχει άνθρωπος να έρθει, μας ζητούν συγγνώμη για άλλη μια φορά δεν υπάρχει κάποιος να μας στηρίξει, και εδώ μέσα γίνεται χαμός και κινδυνεύουμε και εμείς και αυτοί.»

(Συνέντευξη 4: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών Κορινθίας)

Ούτε υπάρχει σχετική ενημέρωση σε υπαλλήλους διαφόρων δομών στο δήμο από την τοπική αυτοδιοίκηση για εφαρμογή καλών πρακτικών.

«δεν γνωρίζω αν υπάρχουν»

(Συνέντευξη 5: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών Κορινθίας)

«για το δήμο Κορινθίων δεν γνωρίζω αν υπάρχουν, δεν νομίζω»

(Συνέντευξη 6: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών Κορινθίας)

Γενικά παρατηρούμε ότι ούτε σε άλλες περιοχές η τοπική αυτοδιοίκηση εφαρμόζει καλές πρακτικές.

*«εγώ δεν μένω Κόρινθο οπότε δεν γνωρίζω στο δικό μου δήμο Νεμέας δεν υπάρχει ,
όχι»*

(Συνέντευξη 2: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Παλιότερα υπήρχαν μεμονωμένα περιστατικά στα οποία επενέβαινε η τοπική αυτοδιοίκηση.

«Πιστεύω ότι υπάρχουν δηλαδή ένα γινόταν πριν, όπως στον Ισθμό, πιο παλιά έμεναν Βουλγάρες άστεγες με παιδιά στα βαγόνια του τρένου τώρα αυτά τα κατέστρεψαν , είχαμε αίτημα σαν άστεγοι , μέσω εισαγγελίας για διενέργεια επιτόπιας κοινωνικής έρευνας , η οποία Βουλγάρα έμενε εδώ αλλά πήγαινε στο Λουτράκι με τα παιδιά και ζητιανεύανε στα σούπερ μάρκετ , επειδή βλέπανε μονίμως μικρά παιδιά σε καρότσια να ζητιανεύουν εμείς σαν κοινωνική υπηρεσία επενέβη και ερχόμενοι στην πρόνοια εκεί υπάρχουν και επιδόματα ασχέτως αν ήταν Βουλγάρα, βάση δεοντολογίας διέτρεχαν κίνδυνο τα παιδιά ήταν υποσιτισμένα άθλιες οι συνθήκες, η πρώτη κίνηση, ήταν βρήκαμε τη μητέρα και να κάνουν τα παιδιά εξετάσεις, μισθώσαμε δύο ταξί η μάνα με τα πέντε παιδιά και πλήρωσε η περιφέρεια πήγαν στο Παίδων, δυστυχώς όμως μόλις κατάλαβε ότι μπορεί να της έπαιρναν τα παιδιά έφυγε, δεν συμμορφώθηκε ήθελε να ζητιανεύει, θα μπορούσαν να πάρουν βιβλιάρια για τα παιδιά για την ίδια τροφή θα μπορούσαν να πάρουν από το κοινωνικό παντοπωλείο αλλά βέβαια θα έπρεπε να ήταν ημεδαπή οι αλλοδαποί δεν έχουν δικαιώματα όπως ξέρετε»

(Συνέντευξη 7: Κοινωνική λειτουργός τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορίνθου)

Από την έρευνα μας διαπιστώσαμε πως η δυσκολία να εφαρμοστούν καλές πρακτικές οφείλτε σε σημαντικές ελλείψεις σε υποδομές, ανθρώπινο δυναμικό και ώρες. Ελλείψεις δεν εμφανίζονται μόνο στην τοπική αυτοδιοίκηση αλλά και σε άλλες δομές του δήμου Κορινθίων.

Στο τμήμα αδειών διαμονής αλλοδαπών διαπιστώνουμε ελλείψεις σε προσωπικό και υλικοτεχνική υποδομή

«ναι υπάρχουν ελλείψεις καταρχήν προσωπικό που δεν υπάρχει το ζητάμε και δεν το βρίσκουμε, και επίσης ότι αφορά με υλικοτεχνική υποδομή, δηλαδή υπολογιστές χώροι

για εμάς του ίδιους, χώροι για τους αλλοδαπούς που προσέρχονται και προστασία των υπαλλήλων και των ίδιων των αλλοδαπών»

(Συνέντευξη 2: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

«σαφέστατα υπάρχουν ελλείψεις εμείς κάνουμε διαρκής εκκλήσεις να μας φέρουν κόσμο παραπάνω να δουλέψει διότι φαινόμενα 8 και είμαστε μισοί, γιατί κάποιοι συνάδελφοι μας λόγω δικών τους οικογενειακών λόγων έχουν φύγει και έχουν πάρει απόσπαση κάποιοι άλλοι λόγω ασθένειας αποχώρησαν από την υπηρεσία λέμε κάνουμε έκκληση να μας φέρουν κόσμο δεν επαρκούμε είμαστε πολύ λίγοι είναι πάρα πολύς ο φόρτος εργασίας τα αντικείμενα πολλαπλασιάζονται καθημερινά και οι εργαζόμενοι μειώνονται άρα είναι δεν είναι εφικτό να βγει η δουλειά»

(Συνέντευξη 4: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Αυτό οφείλετε σε ένα βαθμό σε ελλιπή σχεδιασμό.

«υπάρχουν ελλείψεις και το προσωπικό προσαρμόζεται ανάλογα με τις ελλείψεις, οι προδιαγραφές όταν ξεκίνησε αυτό το τμήμα σίγουρα δεν έφταναν τον αριθμό των αιτήσεων και των αλλοδαπών, όταν έγινε ο νόμος το 2001 για τη νομιμοποίηση κάποιων αλλοδαπών με κάποια χαρτιά, δεν είχε κάνει μια στατιστική να δει πόσοι είναι αυτοί οι άνθρωποι, και ξεκίνησε έχοντας μία εγκύκλιο θα παίρνετε κάποιες αιτήσεις για να βγάλετε κάποιους αλλοδαπούς αυτοί έρχονταν εδώ κατά σωρεία οι υπάλληλοι λίγοι και τα υλικά λίγα ο χώρος μικρός και να μην επαρκεί τίποτα μέσα στο χώρο και αφού πέρασε ο καιρός και είδαν ότι είναι πολύς ο κόσμος στην Κορινθία αλλάξαμε κτήριο αλλά υπάρχουν ελλείψεις πολλές»

(Συνέντευξη 6: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Και το τμήμα κοινωνικής Αλληλεγγύης αντιμετωπίζει δυσκολίες στην προσπάθεια του να παράγει έργο.

«ελλείψεις το βασικότερο είναι ότι δεν έχουμε διοικητικό προσωπικό, εγώ είμαι κοινωνική λειτουργός και ένας συνάδελφος και κάνουμε και διοικητική δουλειά, πολύ θα μπορούσε τέτοια προγράμματα να γίνονται θα μπορούσε σε τοπικό επίπεδο να υπάρχει μια δομή όπως σας είπα πριν να στεγάζει μια συμβουλευτική γι' αυτά τα άτομα, τώρα θα γίνουν κέντρα κοινότητας στους δήμους κέντρα υποδοχής δηλαδή να έρχεται κάθε πολίτης τι δικαιώματα έχει δεν έχει, τι ασφάλεια, χρειάζεται νοσηλεία είναι

παντρεμένη ανύπαντρη η μητέρα με τα ανήλικα θα μπορούσε να πάρει κάποιο επίδομα, γενικότερα θα μπορούσε να υπάρξει»

(Συνέντευξη 7: Κοινωνική λειτουργός τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορίνθου)

Το μόνο σίγουρο είναι πως οι ελλείψεις σε προσωπικό δεν περιορίζονται στο δήμο, χρειάζονται ειδικά επιμορφωμένοι εκπαιδευτικοί και ιατροί για να εξομαλύνουν τα διάφορα γεγονότα που παρουσιάζονται, ειδικά στα σχολεία, και να μειώσουν τις ανησυχίες των γονέων.

«έλλειψη σε προσωπικό σε ανθρώπους που θα μπορούσαν να ασχοληθούν ακριβώς με αυτό το θέμα , ήθελα να πω για την ένταξη στα σχολεία, δεν μπορείς να πάρεις ένα πακιστανάκι 13 ετών και να το βάλεις με το παππού μου που πάει πρώτη δημοτικού , πρέπει να υπάρχουν ειδικά σχολεία ένταξης εμβολιασμοί και κάποιος φορέας να τα επιβλέπει όλα αυτά, εγώ ως μάνα δεν είμαι ρατσίστρια αλλά το 13 χρόνο να πάει με το εξαχρονο το κοριτσάκι μου στο ίδιο σχολείο είναι, με κάνει ρατσίστρια και λέω όχι θα πάρω το παιδί μου από το σχολείο και με αναγκάζει έμενα να πάρω εγώ το δικό μου το παιδί μου να το πάω αλλού , επειδή μένω σε ένα χωριό που έχουμε ρομά , στο σχολείο των Εξαμιλίων εγώ δεν έστειλα τα παιδιά μου ποτέ , το 14χρονο να πηγαίνει στην τουαλέτα με το δικό μου το παιδί , δεν μπορώ να είμαι ήσυχη στη δουλειά , και δεν το έστειλα ποτέ το ίδιο πρόβλημα έχουν εκεί , κάτι ανάλογο συμβαίνει και με τους μετανάστες γι' αυτό το αναφέρω, δηλαδή εντάζει να ενταχθούν αυτά τα παιδιά πρώτον δεν ξέρουν ελληνικά δεύτερον αν είναι εμβολιασμένα και λένε , εγώ δεν πιστεύω στα δικά μου παιδιά που έκανα εμβόλια δέκα χρόνια αυτά ήρθαν ένα μήνα και εμβολιάστηκαν ; δεν με πείθει κανείς , τρίτον οι ηλικιακές διαφορές, βάλε αυτά τα παιδιά σε μια ένταξη κάνε τους ταχύρρυθμα και το καλοκαίρι και βάλε τα ηλικιακά , με τις ηλικίες τους δεν είναι δυνατόν ο γιος μου δέκα χρονών να πηγαίνει με το δεκαεξάχρονο μαζί, άλλη κουλτούρα άλλη νοοτροπία άλλες θρησκευτικές αντιλήψεις προχτές μου ανέφερε η κόρη μου ότι από το μάθημα των θρησκευτικών αποχώρησε ένας συμμαθητής επειδή η καθηγήτρια των θρησκευτικών είπε πως το Ισλάμ αποδέχεται το χριστιανισμό και δεν το πολεμάει και σηκώθηκε ο Άγγελος πέταξε το βιβλίο κάτω και έφυγε και αναφέρει και η κόρη μου η Μαριάννα ήμουν έτοιμη και εγώ και αναφέρω το σχολείο το γυμνάσιο γιατί τα παιδιά έχουν ακούσματα δεν μπορείς να τα πείσεις, δεν είμαι καθόλου ρατσίστρια απλά θεωρώ ότι κάποια πράγματα πρέπει να είναι σεβαστά , τα σύμβολά μας η θρησκεία μας δεν θα σε πολεμήσω γιατί πιστεύεις είσαι

μουσουλμάνος αλλά δεν μπορεί να με πολεμάς εσύ και εγώ να λέω όλα καλά δεν είμαι ρατσίστρια, με σέβεσαι για να σε σεβαστώ;

(Συνέντευξη 8: Υπάλληλος τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορινθίου)

Φαίνεται προς το παρόν, με αυτές τις συνθήκες πως δεν υπάρχουν ευνοϊκές συνθήκες για την εφαρμογή καλών πρακτικών από την τοπική αυτοδιοίκηση.

«αυτό για να το απαντήσω είναι πολύ δύσκολο γιατί πρέπει να συνεκτιμηθούν πολλοί παράγοντες και θεωρώ ότι πρέπει να υπάρξει μια θέση και στάση της επίσημης πολιτείας δηλαδή του κράτους του υπουργείου να πει ότι θα κάνουμε αυτό με αυτό το πλαίσιο με αυτές τις νομοθεσίες με αυτό τον τρόπο κάτι που πιστεύω δυστυχώς ότι είναι ανοργάνωτο»

(Συνέντευξη 1: Προϊσταμένη τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

7.6 Συμβούλια ένταξης

Στη προσπάθεια του ο Δήμος Κορινθίων να συστήσει ΣΕΜ, είδε πως δεν υπήρξε ανταπόκριση, παρά το αρχικό ενδιαφέρον, με αποτέλεσμα ο θεσμός αυτός να μην λειτουργήσει.

«Το 2011 συστάθηκε το ΣΕΜ συμβούλιο ένταξης μεταναστών στο δήμο μας. Συγκεκριμένα, το πρώτο διάστημα έγιναν συνεδριάσεις, δύο, με τα μέλη του συλλόγου Αλβανών μεταναστών, οι οποίοι είναι οι μόνοι που έχουν επίσημο σύλλογο μεταναστών στο δήμο Κορινθίων. Στην πρώτη συνεδρίαση έγινε η γνωριμία των μελών του συλλόγου με εκπροσώπους του δημοτικού συμβουλίου και είπαν ότι θα φέρουν κάποιες προτάσεις για να ενταχθούν καλύτερα στην τοπική κοινωνία. Τους προτάθηκε από τον δήμο να γίνουν μαθήματα σε σχολεία για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Είπαν πως θα έρθουν σε επαφή με το σύλλογο τους στην Αθήνα και θα μας φέρουν κάποιες προτάσεις σχετικά με το θέμα της ένταξής τους. Την δεύτερη φορά που έγινε συνεδρίαση στο δήμο παρευρέθηκαν όλα τα μέλη του συλλόγου Αλβανών μεταναστών καθώς επίσης και ο εκπρόσωπος τους που είναι και μέλος του Σ.Ε.Μ. Ανέφερε, πως δεν ήταν έτοιμος, δεν είχε ολοκληρώσει τις επαφές ο σύλλογος τους με τον σύλλογο στην Αθήνα και έτσι δεν προχώρησε τίποτα. Ενώ στην αρχή είχαν διάθεση έδειξαν κάποιο ενδιαφέρον, είπαν θα φέρουν κάποιες προτάσεις στη συνέχεια όμως δεν ήρθαν, δεν εμφανίστηκαν ξανά. Μετά δεν έγινε τίποτα ολοκληρωμένο και έτσι ο θεσμός δεν

λειτουργήσει και μπορώ να πω πως μέχρι και σήμερα ο θεσμός είναι αδρανής. Τώρα εάν υπήρξαν κάποιες μεμονωμένες δράσεις δεν το γνωρίζω.»

(Συνέντευξη 10: Εκπρόσωπος δημοτικού συμβουλίου δήμου Κορινθίων)

Ο Δήμος Λουτρακίου- Αγίων Θεοδώρων στην προσπάθεια του το 2015 να ιδρύσει ΣΕΜ, παρόλο που το κοινοποίησε με διάφορους τρόπους δεν βρήκε ενδιαφέρον από κανένα φορέα μεταναστών, ούτε κοινωνικό φορέα ή πολίτη. Για να λειτουργήσει ο θεσμός των ΣΕΜ πρέπει πρώτα οι ίδιοι οι μετανάστες να θέλουν να ενταχθούν και στη συνέχεια να λάβουν βοήθεια από την τοπική αυτοδιοίκηση και από την κοινωνία των πολιτών.

«Η τρέχουσα δημοτική αρχή που ανέλαβε καθήκοντα στις 01/09/2014 αποφάσισε τον Ιανουάριο του 2015 να στείλει πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την συμμετοχή σε συμβούλια μεταναστών, σε φορείς μεταναστών του δήμου, σε κοινότητες μεταναστών, σε κοινωνικούς φορείς και σε πολίτες που έχουν επαφή και σχετίζονται με τα προβλήματα μεταναστών. Δεν υπήρξε όμως καμία ανταπόκριση κανένα ενδιαφέρον από κανέναν φορέα μεταναστών ή κοινωνικό φορέα ή πολίτη. Η δημοτική αρχή αφού δεν υπήρχε κανένα απολύτως ενδιαφέρον ούτε από έναν φορέα αποφάσισε να μην προχωρήσει σε νέα πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος με αποτέλεσμα μέχρι σήμερα να μην έχει συγκροτηθεί ο θεσμός των ΣΕΜ. Η πρόσκληση αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του δήμου, στάλθηκε με email σε διάφορες λέσχες φιλίας και μπήκε και στον πίνακα ανακοινώσεων του δήμου μας»

(Συνέντευξη 11: Εκπρόσωπος δημοτικού συμβουλίου δήμου Λουτρακίου- Αγίων Θεοδώρων)

7.7 Ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης

Είναι σαφές πως η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να αναλάβει δράση όσον αφορά την κοινωνική ένταξη των μεταναστών.

«όσο υπάρχει θέμα σαφώς η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να λάβει δράση αν υπάρχει θέμα ένταξης εάν δεν υπάρχει όπως περιέγραψα πριν λόγω της εθνικότητας που υπάρχει στην Κόρινθο δεν χρειάζεται εάν όμως υπάρχει θέμα ένταξης πρέπει να αναλάβει δράση ποιος θα την αναλάβει ο πρωθυπουργός;»

(Συνέντευξη 3: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Αυτή τη στιγμή η τοπική αυτοδιοίκηση δεν διευκολύνει τη διαδικασία της κοινωνικής ένταξης αλλοδαπών.

« η τοπική αυτοδιοίκηση θα έπρεπε να παίζει το μέγιστο ρόλο, αυτή τη στιγμή δεν παίζει, το ρόλο που θα έπρεπε να παίζει και νομίζω ότι δεν διευκολύνει την διαδικασία ένταξης των αλλοδαπών πιο πολύ χρονοτριβεί με τις γραφειοκρατικές τα μαγκώματα τα γραφειοκρατικά που δημιουργεί παρά διευκολύνει και βοηθάει, η διαδικασία θα έπρεπε να είναι πολύ πιο απλή πιο γρήγορη πιο λιτή είναι τεράστιο αυτό διότι αιτούμαστε πολλές φορές να μας βγάλουν τα έντυπα και σε άλλες γλώσσες και βλέπεις ότι εκεί υπάρχει θέμα, και λέμε αφού οι περισσότεροι το 80 % των αλλοδαπών είναι Αλβανοί τους λέμε στα αλβανικά αποκλείεται δεν γίνεται, εν πάση περίπτωση στα αγγλικά ούτε αυτό, άρα υπάρχει θέμα»

(Συνέντευξη 4: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών)

Αυτό οφείλετε σε σημαντικές ελλείψεις.

«σημαντικότερο μπορεί να παίζει πάρα πολύ σημαντικό ρόλο, το θέμα είναι κατά πόσον έχει τους ανθρώπινους πόρους, κατά πόσον υπάρχουν επιδοτήσεις γιατί στους δήμους έχουν πάει πολλές αρμοδιότητες με την αποκέντρωση χωρίς προσωπικό χωρίς επιχορηγήσεις από την κεντρική εξουσία και είναι πολύ δύσκολο να διαχειριστεί αυτά που έχει αναλάβει μέσω νόμων, οι αρμοδιότητες που έχει αναλάβει και δεν μπορεί να ανταπεξέλθει, να αναλάβει και νέα χωρίς επιτακτική ανάγκη είναι δύσκολο χωρίς έλλειψη ανθρωπίνων πόρων και επιχορηγήσεων»

(Συνέντευξη 9: Προϊσταμένη τμήματος Κοινωνικής Πρόνοιας δήμου Κορινθίων)

Αλλά πρέπει και οι ίδιοι οι μετανάστες να θέλουν να ενταχθούν στην κοινωνία

«και βέβαια μπορεί η Τοπική Αυτοδιοίκηση να συμβάλει στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών, αρκεί να το θέλει και ο δήμος αλλά και οι μετανάστες, να υπάρχει το ανάλογο ενδιαφέρον, να θέλουν και οι ίδιοι να ενταχθούν όσο καλύτερα γίνεται στην τοπική κοινωνία.»

(Συνέντευξη 10: Εκπρόσωπος δημοτικού συμβουλίου δήμου Κορινθίων)

Πρέπει όμως να τονίσουμε πως για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών δεν μπορούμε να τα περιμένουμε όλα από την τοπική αυτοδιοίκηση.

«στην κοινωνική ένταξη των αλλοδαπών θεωρώ ότι ο καθένας από εμάς μπορεί να παίζει ρόλο όχι μόνο η τοπική αυτοδιοίκηση τώρα κατά πόσο αυτό είναι εύκολο ή όχι είναι θέμα παιδείας»

(Συνέντευξη 2: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών Κορινθίας)

Πρέπει όλοι να βάλουμε ένα λιθαράκι και να βοηθήσουμε τους μετανάστες.

«για εμένα θα ήταν σημαντικό, γιατί όλοι αυτοί που έρχονται είναι άνθρωποι πάνω από όλα είναι άνθρωποι, όπως και εμείς όταν πηγαίναμε στην χώρα τους υπάρχουν τόσα πολλά πράγματα, βέβαια οι άστεγοι στην Ελλάδα δεν είναι μόνο μετανάστες είναι και Έλληνες και δικοί μας που έχασαν τη δουλειά τους και λίγο πολύ έχει αγανακτήσει ο κόσμος και δεν είναι θετικός σε αυτό, πρέπει να γίνει μια ενημέρωση να φύγουν αυτά τα στερεότυπα ρατσιστικά, υπάρχει βέβαια και η άλλη πλευρά της κλεψιάς της εγκληματικότητας που είναι σε αυτούς τους πληθυσμούς αλλά και αυτοί έχουν περάσει πολλά, θα έπρεπε να υπάρχει μια υπηρεσία μεταναστευτικής πολιτικής, γιατί και κάποια άτομα είναι αξιόλογα έχουν σπουδάσει θα μπορούσαν να μπου σε θέσεις, όπως πρέπει να ρωτήσεις τους ρομά τι έχουν ανάγκη έτσι θα σου πει και ο μετανάστης έχω ανάγκη για αυτό ή να τους δώσουμε ευκαιρία για εργασία δεν λέει κανείς να έρθουν εδώ και να τους ταΐζουμε, το θέμα είναι να μπορούν να δουλέψουν έτσι και αλλιώς ανήκουμε σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον, μπορεί να έχουμε και εμείς όφελος σαν Ελλάδα η εργασία σαφώς θα αφορά την ελληνική κοινωνία και στην πορεία να υπάρχει μια διασύνδεση σε άλλες χώρες και αυτοί που θέλουν να γυρίσουν στη χώρα τους άνθρωπος που έχει την οικογένειά του δεσμούς αίματος γιατί να μείνουν εδώ»

(Συνέντευξη 7: Κοινωνική λειτουργός τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Κορινθίων)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η μετανάστευση είναι ένα φαινόμενο που εμφανίστηκε από την ίδρυση των οργανωμένων κοινωνιών. Το φαινόμενο αυτό εξελίχθηκε σε παγκόσμιο επίπεδο, στην εποχή μας.

Η Ελλάδα, ενώ αρχικά υπήρξε χώρα αποστολής μεταναστών, μετατράπηκε σε χώρα υποδοχής μεταναστών.

Η χώρα μας, με πλήθος νόμων και προεδρικών διαταγμάτων προσπαθεί να αντιμετωπίσει το μεγάλο πλήθος μεταναστών που δέχεται. Εκτός όμως από τη νομοθεσία, απαιτούνται δράσεις

από την τοπική αυτοδιοίκηση, την κοινωνία των πολιτών και από διάφορους εθελοντικούς και μη φορείς για να επιτευχθεί η κοινωνική ένταξη των μεταναστών.

Οι εργαζόμενοι στους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και στους φορείς που εμπλέκονται με μετανάστες όπως σχολεία, ιατρεία, κοινωνική πρόνοια, διεύθυνση αλλοδαπών, προσπαθούν να βοηθήσουν με κάθε τρόπο τους μετανάστες να ενταχθούν στην τοπική κοινωνία, υπερνικώντας αρκετά εμπόδια και ελλείψεις.

Συγκεκριμένα, στην έρευνα μας διαπιστώσαμε το μέγεθος του πληθυσμού των μεταναστών που ζουν στο Νομό Κορινθίας, τις υπηκοότητες τους, το μορφωτικό επίπεδο τους, την κύρια απασχόληση τους και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν κυρίως λόγω ανεργίας.

Ερευνητικά, διαπιστώσαμε πως στην πραγματικότητα κοινωνική ένταξη των μεταναστών στο Νομό Κορινθίας δεν υπάρχει. Η τοπική αυτοδιοίκηση, αντιμετωπίζει σημαντικές ελλείψεις σε υποδομές, προσωπικό και οικονομικούς πόρους με αποτέλεσμα να αδυνατεί να αναλάβει δράσεις για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών.

Είναι απαραίτητο η τοπική αυτοδιοίκηση σε συνεργασία με το κράτος και την κοινωνία των πολιτών να εφαρμόσει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης με σκοπό την κοινωνική ένταξη των μεταναστών. Εξασφαλίζοντας βασικά κοινωνικά δικαιώματα των μεταναστών, όπως στέγαση, μόρφωση, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και εργασία, θα εξαλειφθούν οι διακρίσεις και οι ταραχές που διαδραματίζονται στην τοπική κοινωνία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. ΝΟΜΟΙ

Ν.Δ. 1975/1991 Είσοδος – έξοδος, παραμονή, εργασία, απέλαση αλλοδαπών, διαδικασία αναγνώρισης αλλοδαπών προσφύγων και άλλες διατάξεις. Αθήνα: ΦΕΚ 184, τ.Α

Ν.Δ. 4310/1929 Περί εγκαταστάσεως και κινήσεως αλλοδαπών εν Ελλάδι, αστυνομικού ελέγχου, διαβατηρίων και απελάσεων. Αθήνα: ΦΕΚ 287 ΤΑ' 16.8.1929

Π.Δ. 358/1997 (Α'-240) παρ. 1 του άρθρου 73 ν. 2676/1999 (Α'-1)

Π.Δ. 359/1997 Χορήγηση Πράσινης Κάρτας σε αλλοδαπούς. ΦΕΚ 240/Α/28-11-1997

Ν.Δ. 2910/2001: Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια. Κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις. Αθήνα: ΦΕΚ Α 91- 2001

Ν.Δ. 3202/2003 Εκλογικές δαπάνες κατά τις νομαρχιακές και δημοτικές εκλογές. Οικονομική διοίκηση και διαχείριση των Ο.Τ.Α., θέματα αλλοδαπών και άλλες διατάξεις

Ν.Δ. 3386/2005 Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια. Αθήνα: ΦΕΚ 212/23-08-2005

Ν.Δ. 2003/86 Εφαρμογή των διατάξεων του Προεδρικού Διατάγματος υπ' αριθμ. 131. Εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την οδηγία 2003/86/ΕΚ σχετικά με το δικαίωμα της οικογενειακής επανένωσης. Αθήνα: ΦΕΚ 143 Α'

Ν.Δ. 3536/2007 Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών. Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Αθήνα: ΦΕΚ 42/Α'/232-2007

Ν.Δ. 3838/2010 Σύγχρονες διατάξεις για την ελληνική ιθαγένεια και την πολιτική συμμετοχή ομογενών και νομίμως διαμενόντων μεταναστών και άλλες ρυθμίσεις. Αθήνα: ΦΕΚ 49/Α' /24.3.2010

Ν.Δ. 4251/2014 Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις. Αθήνα: ΦΕΚ Α' 80/01-04-2014

Ν.Δ. 4375/2016 Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης και άλλες διατάξεις. Αθήνα: ΦΕΚ Α' 51/3-4-2016

Ν.Δ. 4399/2016 Θεσμικό πλαίσιο για τη σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας - Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις. Αθήνα:

ΦΕΚ 117/Α/22.6.2016

Υ.Α. 39487/16/ 8.9.2016 Υπουργική απόφαση για τη Σύσταση Εθνικού Μητρώου ελληνικών και ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) που δραστηριοποιούνται σε θέματα διεθνούς προστασίας, μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης. Αθήνα: ΦΕΚ Β' 2930/14-09-2016

Ν.Δ. 4540/2018 Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία. Αθήνα: ΦΕΚ 91/Α/22-5-2018

B. ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

Αμίτσης, Γ., Λαζαρίδη Γ.(2001) *Νομικές και κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις της μετανάστευσης στην Ελλάδα*, Αθήνα: Παπαζήση

Baldwin-Edwards, 2002 *Η ένταξη των μεταναστών στην Αθήνα: Δείκτες Ανάπτυξης και στατιστικές Μέθοδοι Μέτρησης*, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα

Βγενόπουλος, Κ. (1998) *Πρόσφυγες και μετανάστες στην ελληνική αγορά εργασίας*. Αθήνα: ΕΚΕΜ

Cohen, L. & Manion, L.,(1994) *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*, Αθήνα, Μεταίχμιο

Εμκε-Πουλοπούλου, 2007, *Η μεταναστευτική πρόκληση*, Εκδόσεις Παπαζήση

Δημουλάς, Κ., Παπαδοπούλου, Δ.,(2005) *Μορφές ένταξης και ενσωμάτωσης των μεταναστών στην Περιφέρεια Αττικής*, σειρά Μελέτες του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, Αθήνα.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ,(2007), *Αδήλωτη απασχόληση και «νομιμοποίηση» των μεταναστών. Η πρόκληση της μεταναστευτικής πολιτικής*, Μελέτες 27, Αθήνα.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, Παπαδοπούλου, Δ., (Απρίλιος 2008) *Έργο Αξιολόγησης της Ευρωπαϊκής-Στρατηγικής για την Απασχόληση- Ενδιάμεση έκθεση για την Αξιολόγηση των Μεταναστευτικών πολιτικών*, Αθήνα.

Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής (ΙΜΕΠΟ), Πολιτικές ένταξης των μεταναστών: Η Ευρωπαϊκή Εμπειρία, Αθήνα Σεπτέμβριος 2006

Ιωσηφίδης, Θ. (2001) «Η Μέθοδος των Focus Groups στην Κοινωνική Έρευνα: η Περίπτωση του Ερευνητικού Προγράμματος MEDACTION». Εισήγηση στο «Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο: Κοινωνικές Εξελίξεις στην Σύγχρονη Ελλάδα και Ευρώπη», Εθνικό Κέντρο

Καβουνίδα Τζένη, (2007), *Μεταναστευτική Πολιτική, η Ευρωπαϊκή Εμπειρία*, ΙΜΕΠΟ

Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), Σύλλογος Ελλήνων Κοινωνιολόγων (ΣΕΚ). Αθήνα, Πάντειο Πανεπιστήμιο. 24-26 Μαΐου.

Κατρουγκάλος(1996) *Τα κοινωνικά δικαιώματα των παράνομων αλλοδαπών*, Ελληνικά Γράμματα

Καψάλης - Λινάρδος Ρυλμόν, 2005, *Μεταναστευτική Πολιτική και Δικαιώματα Μεταναστών*,22 Μελέτες, ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

Κοντογιάννη, Χ., Στρατή, Π., Τσίαντη, Β, (1990), «Παιδιά διαπολιτισμικών γονιών σε διάφορες χώρες», Κοινωνική Εργασία

Κοντιάδης, Ξ. Απιστούλας, Δ. (2006), *Μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους και Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Αθήνα: Παπαζήση.

Κυριαζή, Ν. (2011), *Η Κοινωνιολογική Έρευνα*, Αθήνα: Πεδίο

Μπάγκαβος, Χ., Παπαδοπούλου, Δ., (2003) *Μεταναστευτικές Τάσεις και Ευρωπαϊκή Μεταναστευτική Πολιτική*, σειρά μελέτες 15, εκδόσεις ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, Αθήνα.

Μπάγκαβος, Χ., Παπαδοπούλου, Δ., Συμεωνάκη, Μ., *Μετανάστευση και παροχή υπηρεσιών στην Ελλάδα*, *Μελέτες 29*, ΚΕΚΜΟΚΟΠ: Πάντειο

Μπάγκαβος, Χ., Παπαδοπούλου, Δ., (2006) *Μετανάστευση και ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία*, Επιστημονική Εταιρία Κοινωνικής Πολιτικής, Αθήνα: Gutenberg

Μουσιδής, Α., Παπαδοπούλου, Δ. (2011), *Η κοινωνική ενσωμάτωση στην Ελλάδα. Εργασία, εκπαίδευση, ταυτότητες*, Αθήνα: Κριτική.

Μουσιδής, Α., Παπαδοπούλου, Δ. (2011), *Η κοινωνική ενσωμάτωση στην Ελλάδα. Εργασία, εκπαίδευση, ταυτότητες*, Αθήνα: Κριτική.

Παπαγαρουφάλη, Ε. «Η συνέντευξη ως σωματική επικοινωνία των συνομιλητών και πολλών άλλων», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών. Ειδικό τεύχος: Όψεις της προφορικής ιστορίας στην Ελλάδα*, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, τ. 107 Α', 2002

Παπαδοπούλου, Δ. (2012) *Κοινωνιολογία του αποκλεισμού στην εποχή της παγκοσμιοποίησης*, Αθήνα: Τόπος.

Παπαδοπούλου, Δ. Η κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία. Το παράδειγμα της νόμιμης ή μη νόμιμης διαμονής.

Παπαδοπούλου, Δ. Η κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών στην Ελλάδα.

Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον, Αθήνα.

Παπαδοπούλου Δέσποινα,(2009), Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη ,Η επίδραση της νόμιμης διαμονής στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών στην Ελλάδα, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Παπαθεωδόρου, Θ., Κοντιάδης, Ξ. (2007), *Η μεταρρύθμιση της μεταναστευτικής πολιτικής*, Αθήνα: Παπαζήση

Πετρόπουλος-Χουλιανός(2017) Η ένταξη των μεταναστών στην Ελληνική Κοινωνία, Παπαζήση

Πρακτικά Διεθνούς Συνδιάσκεψης, (2003), Παπαζήση

Τσαούσης, 1985, *Η κοινωνία του ανθρώπου : εισαγωγή στην κοινωνιολογία*, Gutenberg

Τσαούση, Δ.Γ. (1996) : «*Η Κοινωνία του Ανθρώπου*» ,GUTENBERG

Τσαούσης, Δ. Γ., *Κοινωνική Δημογραφία*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα, 1986,

Τσιτσελίκης –Χριστόπουλος, (2004), *Η Ελλάδα της μετανάστευσης*, Κριτική

Φούσκας,(2009) *Οδηγός Καλών Πρακτικών, τα Τοπικά συμβούλια Ένταξης Μεταναστών των Ευρωπαϊκών χωρών*, Διάσταση

Χλέτσος, Μ. (2002) *Η πολιτική οικονομία της μετανάστευσης*, Αθήνα: Εξάντας.

Στοιχεία από Διεύθυνση Διαχείρισης Μετανάστευσης, Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας

Γ. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Abercrombie, N., Hill, S., Turner, B.(1991) *Dictionary of sociology*, Penguin books, England

Asselin, O. κ.ά. (2006) «*Social integration of immigrants with special reference to the local spatial dimension*», στο Penninx, R., Berger , M. και Kraal, K.: *The dynamics of international migration and settlement in Europe. A state of the art*, Άμστερνταμ, Amsterdam University Press, σ. 133-170

Baudock, R. (2001) «International migration and liberal democracies: The challenge of integration», *Patterns of Prejudice* 35(4), σ. 33-49.

Brubaker, R. (2004) «Ethnicity without groups» Cambridge Μασαχουσέτη-Λονδίνο: Harvard University Press.

Burton D, (2000) *Research training for social scientists*, Sage Publications, UK

Favell, A. (2003) «*Integration nations: The nation-state and research on immigrants in Western Europe*», *Comparative Social Research* 22, σ. 13-42.

Ellen R. F., (1990), *Ethnographic research*, Academic Press

Freeman, G.P. (2004), «Immigrant incorporation in Western Democracies», International Migration Review

Glytsos N.,(Winter 2005) Stepping from illegality to legality and advancing towards integration: The case of Greece, IMR, Vol 39 No 4

Silverman, D.(2000). Doing Qualitative Research: A Practical Handbook. London: Sage

Λ. ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Αστυνομική Επιθεώρηση <https://www.policemagazine.gr/psifiako-arxeio/elliniki-astynomia>

Αυτοτελές Κλιμάκιο Ασύλου Κορίνθου http://asylo.gov.gr/?page_id=3954

ΓΕ.Π.Α.Δ Πελοποννήσου - Στατιστικά Στοιχεία
http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=78538&Itemid=73&lang=

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ & ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ Ν. Κορινθίας

<http://www.apd-depin.gov.gr/index.php/component/k2/item/139.html?Itemid=824>

Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών <https://www.ekke.gr/>

Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία Απογραφές 2001,2011
<https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM07/2001>
<https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM07/2011>

Ένωση Δικαίου Αλλοδαπών και Μετανάστευσης
www.edam.gr/images/EDAM_DOCS/metaklisi-allodapou.doc
: <http://www.aftodioikisi.gr/ipourgeia/ste-olokliri-i-apofasi-gia-tin-antisintagmatikotita-nomou-ragkousi/> (τελευταία πρόσβαση 1/06/2018)

Επιμελητήριο Κορινθίας
<http://www.korinthiacc.gr/korinthos/articles/category.jsp?context=102&categoryid=7>

ΕΧ – ANTE ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ 2014 – 2020
<http://www.eydpelop.gr/2007-2013/wp-content/uploads/pararthma-I-anapty3iaka-xarakthristika.pdf>

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση – 2016, Μεταναστευτική Πολιτική

http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/el/FTU_5.12.3.pdf (τελευταία πρόσβαση 1/6/2018)

Η αντισυνταγματικότητα του Ν. 3838/2010 για την ιθαγένεια και το νέο πλαίσιο, Κωτούλας Ι., 18/02/2013 Πηγή : <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=498925> (τελευταία πρόσβαση 1/6/2018)

Η πύλη για την Ελληνική Γλώσσα www.greek-language.gr

Η αντισυνταγματικότητα του Ν. 3838/2010 για την ιθαγένεια και το νέο πλαίσιο, Κωτούλας Ι., 18/02/2013 Πηγή : <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=498925> (τελευταία πρόσβαση 1/6/2018)

Ινστιτούτο Μεταναστών <http://www.migrationpolicy.org>, (τελευταία πρόσβαση 1/06/2018)

ΙΜΕΠΟ, «Οικονομικές διαστάσεις της μετανάστευσης», Αθήνα, 2005, σελ. 9-10, διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://ec.europa.eu/ews/UDRW/images/items/doc1_7513_172574324.pdf

Οδηγίες για έκδοση διαβατηρίου <http://www.diavatirio.gr/>
Ο «χάρτης» των 557.476 νόμιμων μεταναστών
<http://www.tovima.gr/society/article/?aid=795716&h1=true#commentForm> (τελευταία πρόσβαση 25/5/2018)

Πανταζής, Β. Μετανάστευση – Ένταξη των μεταναστών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Βόλος
www.1169.syzefxis.gov.gr/syn/7/pantazis.doc
ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ: ΑΝΟΧΗ, ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ Ή ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ; ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑ (τελευταία πρόσβαση 1/06/2018)
<http://www.esdi.gr/nex/images/stories/pdf/dimodieyseis/2017/metanastes/Konsta.pdf>

Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Λέχαιου Κορινθίας <http://sde-lechaiou.kor.sch.gr/>

Υπουργείο Μεταναστευτική Πολιτικής <http://www.immigration.gov.gr/miniaia-statistika-stoixeia>

Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης, στατιστικά για μεταναστευτική πολιτική
<http://www.opengov.gr/home/category/immigration>

Υπηρεσίες μιας στάσης

<http://www.apdattikis.gov.gr/%CF%85%CF%80%CE%B7%CF%81%CE%B5%CF%83%CE%AF%CE%B5%CF%82%CE%BC%CE%B9%CE%B1%CF%82%CF%83%CF%84%CE%AC%CF%83%CE%B7%CF%82-one-stop-shop-%CF%83%CF%84%CE%B9%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%B5%CF%85%CE%B8%CF%8D/>

Παραρτήματα

Συντομογραφίες

ΓΕ.Π.Α.Δ	Γενική Περιφερειακή Αστυνομική Διεύθυνση
Δ.Α.	Διεύθυνση Αλλοδαπών
Ε.Ε	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΛ.ΣΤΑΤ.	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΚΕ.Τ.Υ.	Κέντρων Ταυτοποίησης Υπηκοότητας
Ν.	Νομός
ν.	νόμος
Ν.Δ.	Νομοθετικό Διάταγμα
Ο.Κ.Ε	Οικονομική και Κοινωνική επιτροπή της Ελλάδας
ΠΡΟ.ΚΕ.Κ.Α.	Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης Αλλοδαπών
Π.Δ	Προεδρικό Διάταγμα
Σ.Ε.Μ.	Συμβούλια Ένταξης Μεταναστών
ΣΔΕ	Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας
Τ.Α.	Τοπική Αυτοδιοίκηση
ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.	Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
Υ.Α.	Υπουργική Απόφαση
ΕΣΚ	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οδηγός Συνέντευξης

Προβλήματα ή και διακρίσεις που υφίστανται οι μετανάστες

- ❖ Πώς αντιμετωπίζει η τοπική κοινωνία τους μετανάστες;
- ❖ Ποιες είναι οι κύριες μορφές διακρίσεων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες;
- ❖ Ποια είναι τα κυριότερα εμπόδια στην ένταξη των μεταναστών;
- ❖ Ποιες ενέργειες μπορούν να ληφθούν σε τοπικό επίπεδο για την ένταξη των μεταναστών;
- ❖ Ποια μέτρα μπορούν να ληφθούν σε τοπικό επίπεδο για την καταπολέμηση των διακρίσεων σε βάρος τους;
- ❖ Ποια μέτρα μπορούν να ληφθούν σε τοπικό επίπεδο για την ενθάρρυνση της ένταξης των μεταναστών;
- ❖ Πως μπορούμε να ευαισθητοποιηθούμε διαπολιτισμικά όλοι μας σε μεγαλύτερο βαθμό;

Πολιτικές κοινωνικής ένταξης μεταναστών

- ❖ Ποιες είναι οι δράσεις που υλοποιούνται από τον φορέα σας;
- ❖ Ποιες καλές πρακτικές χρησιμοποιεί ο δήμος σας για την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και συμμετοχής των μεταναστών;
- ❖ Υπάρχουν ουσιαστικές εθνικές πολιτικές που εφαρμόζονται σε τοπικό επίπεδο;
- ❖ Υπάρχει κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο για αυτές τις πολιτικές ;
- ❖ Τι σημαίνει Κοινωνική ένταξη για εσάς;

Αρμοδιότητες τοπικής αυτοδιοίκησης

- ❖ Ποιες είναι οι αρμοδιότητες του φορέα που εργάζεστε σε σχέση με τον μεταναστευτικό πληθυσμό;
- ❖ Έχουν γίνει ενέργειες συγκρότησης του Συμβουλίου Ένταξης μεταναστών στο δήμο σας;
- ❖ Εάν ναι, σε ποιο στάδιο της διαδικασίας βρίσκεται η συγκρότηση του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών;

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ένταξη των μεταναστών

- ❖ Ποιος ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών;
- ❖ Είναι δυνατή η επίτευξη ενός ικανοποιητικού επιπέδου ένταξης μέσω των δράσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης;

Ελλείψεις των φορέων ως προς τις δράσεις ένταξης μεταναστών

- ❖ Πιστεύετε πως υπάρχουν ελλείψεις στον φορέα σας;

Συνεντεύξεις

- Συνέντευξη 1: Προϊσταμένη τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών Κορινθίας
- Συνέντευξη 2: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών-Εισηγήτρια
- Συνέντευξη 3: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών
- Συνέντευξη 4: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών
- Συνέντευξη 5: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών
- Συνέντευξη 6: Υπάλληλος του τμήματος αδειών διαμονής αλλοδαπών-Γραμματεία
- Συνέντευξη 7: Κοινωνική λειτουργός τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης δήμου Κορινθίων
- Συνέντευξη 8: Υπάλληλος τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης δήμου Κορινθίων
- Συνέντευξη 9: Προϊσταμένη τμήματος Κοινωνικής Πρόνοιας δήμου Κορινθίων
- Συνέντευξη 10: Εκπρόσωπος δημοτικού συμβουλίου δήμου Κορινθίων
- Συνέντευξη 11: Εκπρόσωπος δημοτικού συμβουλίου δήμου Λουτρακίου – Αγίων Θεοδώρων
- Συνέντευξη 12: Διευθυντής ΣΔΕ Λεχαίου